

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., szombat, december 4-én.

15. szám.

„Kizárólag.”

(mk) A helységnevek magyarosításáról szóló törvényjavaslatnál, mely a ház pihe-nési rendjének némi megszakítását fogja képezni, legközelebb a ház azon részéről várható felszólalások, ahol mély csön-desség borong évek óta. Szász atyánkfiai-nak igen zokon esik, hogy az édes hangzásu Hermanstadt és az ódon zo-mánczú Kronstadt, meg a többi kedves helyeik ezentúl kizárólag magyar nevet fognak viselni.

Az egyéni kegyelet bizonyára igen tiszteltreméltó, az ember ragaszkodhatik megszokott sörös poharához, a háló-sapkájához, a születési hely nevéhez, — de a kegyeletnél is erősebb dolog a jog. S végre is a magyar államnak joga van hozzá, hogy legalább külsőleg ki legyen fejezve mindenütt, ahol neki tetszik, az ő supremáciája, az ő egyénisége, az ő szo-kása: ha ő Brassónak akarja nevezni Kronstadtot, hát akkor az Brassó és nem Kronstadt, punctum, — erről nem lehet vita.

Annál meglepőbb tehát, hogy Bras-sóban úgy kezelik a kérdést, mint egy horribilis sérelmet és olyan agresszív mo-dorban, hogy a helynevekkel együtt elvesztik híres jelzőjüket — a „circumspectust” is.

Mert ha circumspectusok volnának, beláthatnák, hogy methodust kell változ-tatniok.

Az ő methodusuk a legegyszerűbb volt és már régóta szuperál. Különb-en ismeri ezt a methodust mindenki. Ők, a nagy „kisegítők”, akik mindig a piacon állnak és lesik, hogy mikor van és hol

van szorultság és mekkora ez a szorult-ság. A kormányok az utóbbi időkben igen sokszor rászorultak voks dolgában a szá-szokra. A szászok ilyenkor elkezdtek dör-mögni, nyüzgölni, mindenféle vágyak és kívánságok keletkezének sziveikben — a kormányok pedig respektálták a keb-lükbe irottakat, mivelhogy kénytelenek voltak vele.

A politika kelletlen kenyér, de a szá-szok úgy tudták azt vinni, hogy nekik mindég kalács volt és csak annyiban ron-totta az idegeiket, hogy néha jobb alku-t csináltak, néha rosszabbat. Azaz későn vették észre, hogy jobbat is csinálhattak volna. És összes keserőségeik ilyen motívumokból származtak.

De most változott a szituáció. Csak ők nem veszik észre. És a helynevek magyarosításáról szóló javaslat tárgyalása küszöbén a régi methodus szerint egy fenyegető kirohanást rendeztek Brassóban. Csaptak lármát, nyelveket öltögettek, öklöt mutattak, szenvedélyes feliratokat komponáltak és instrukciókat adtak a képviselőknek, hogy igyekezzenek visszavonni a javaslatot, vagy lépjenek ki a szabadelyű pártból.

Hát lépjenek ki!

Egyetlen arc se fog elsápadni erre a hirre a magyar kabinetben. Két jelen-levő országgyűlési képviselő, a különben szelid Schmidt Károly és Hincz Ernő nyomban bejelentették, hogy kilépnek. S a barczasági kerület részéről megindult agitáció hevesen hömpölyög odább a lapjaikban és a többi szász kerületekben. Szóval, saját külön cseheink vannak ez idő szerint — akik kóstolóba egy kis

fészkelődést csinálnak, hogy itthon is legyen.

De, tisztelt szász urak, egy kicsitte-kintetbe kellett volna önöknek venniök, hogy extra wurstokat nem mindig lehet csinálni; ha el nem hagyja önöket a circum-spectusság, szép kéréssel még talán ki is lehetett volna vinni, hogy némi záros határideig, két-három évig, tekintettel a kereskedelmi forgalomra, hogy eltévesztések ne történjenek a hely-név gyors változtatása miatt, talán kon-cedálta volna a belügyminiszter, hogy a régi helynevek is használhatók legyenek zárjelben, természetesen a megszűnés napjának megjelölésével — de ilyen fönn-hangon való agresszív föllépés után nem számíthatnak semmire — mert bármily csekély koncesszió a kormány teljes meghátrálását jelentené.

Magok a szász képviselők, akik, mint halljuk, eddig is több konferenciát tar-tottak, bár teljes konferenciákat nem igen lehetett (mert sok képviselő távol van), szelidebb hurokat pengetnek, mint az otthoni zöldszászok; egyrészt mert érzik, hogy a nap nem süt most olyan derűtlen, mint mikor a kor-mány többsége szerényebb méretű, más-részt mert ravaszabbak, mint az otthoni zöldszászok.

Ők megleégesznek néhány jelen-téktelen módosítással. Ők jó emberek, Barátjai a magyar állameszmének. Ők még a magyarosításnak sem ellenzői, csak egy szót, egyetlen piczi ártatlan szót nem akarnak a törvényben. Tessék kitörülni az 5. §-ból a „kizárólag” szót és mingyárt szent a béke.

Az utolsó temesi gróf.

A bécsi Stadtpark leveletlen fűt szomo-ruan ingatta a jeges, alkonyi szél. Nagyon komor, nagyon sötét az ilyen késő őszi, fekete alkonyat, mikor a gázlángokat még nem gyújt-ják fel, az égen nincs se hold, se csillag.

Lépéseim alatt megcsikordult a kavics, alig volt már járó-kelő a néptelen kertben. Egy-két öreg, nyugdíjas udvari tanácsos végezte még higienikus sétáját, meg egy pár gyereket abajga-tott hazafelé a Gramat-Neusiedelből vagy Znaim-ból való dajka. A Schubert szobra előtt egyszerre magyarul köszönt rám „jó estét” egy földim. Nem volt az csoda, az elmúlt zajos bécsi na-pok alatt volt odafent magyar fölös számmal.

Ha szittya emberek találkoznak, a har-madik szónál már bizonyosan a familiánál tar-tanak, mert ha demokratákká vedlettünk is, entre nous jól esik emlékezni a dédapánkról, a ki *locumtenens consiliarius*, meg *personalis*, meg tudom is én mi mindenféle régi, divatja mulott, hivatalokat viselt. Mi is így cseleked-tünk és mire a Schwarzenbergplatzra értünk, csak azt újságolja a földi:

— Igaz a, tudod-e már, hogy szegény Ti-hanyi Feri is meghalt!

Biz én nem tudtam. Azonkívül meg va-lami hat eszendős gyerek lehettem, mikor Ti-

hanyi Feri utóljára láttam Ócsán, ahol akkor az édesanyjánál lakott.

Mégis elszomorodtam. Az *utolsó temesi gróf* fiának a neve, mintha egy darab lett volna az én szívárványos, rózsafelhős gyermekkorom-ból — mintha egy csomó nevető, vidám em-lék ujjalt volna föl lelkemben, emlékei a gyer-mekszoba édes, kedves, feledhetetlen képeinek.

Láttam magamat mint apró, piros arcu, gyűrűs, fekete haju gyereket, aki felkuszik a nagymama ölébe és mennyre-földre ígérve, hogy nagyon jó lesz, kéri, hogy meséljen.

— De valami igazat — a grosspapa ro-konairól.

Mert imádtam a grosspapa, illetőleg az édes anyám rokonait és Turóc meg Nógrád vármegye, ahol többnyire laktak, volt gyer-mekfantáziám paradicsoma.

Minden esztendőben ellátogattunk a gross-papa nővéreihöz. Akkor még nem járt arra vasut és én is valószínű passzióval tanultam be a temérdek falu nevét, amelyeken Tó-Györktől Nagy-Sztráczinig átmentünk.

Csunya tót nevű faluk voltak pedig, akadt köztük Zahora, meg Mohora, Szklabonya, Zsély meg Szügy és néha váltotta föl csak egy-egy magyarabb hangzásu, Acsa, Haláp, Romhány, Kürtös, meg így tovább.

Mikor Haláp alá értünk, már valódi extá-

zis lepett el és a kocsikulcsról kiabálva ugrál-tam fel, hogy:

— Nagymama, nagymama, ugy-e itt la-kott a *Schwartzekammer* és nem tudtam hová lenni az örömtől, mert a nagymama ilyenkor magától is rákezdte *Tihanyiinét* meg *Ambrózyinét*. Micsoda csodálatos asszonyok is voltak azok, én istenem!

Telítve még a tizenhatszadi század német-francia műveltségével, miszticizmusra hajló lélekkel, csodálatos, megfoghatatlan belső kedélyvilággal.

A most elhunyt Tihanyi Ferencz nagyapja volt Tihanyi Tamás, 1784-ben már Pestvár-megye másodvicze-ispánja, később udvari tanácsos.

A felesége Dráveczky Ilona volt, és a hu-szas évek végén olyan fényes háztartást vittek, hogy mikor a palatinus ment hozzájuk estélyre, a garádicson páronkint álltak a szolgák.

Egyik garádicson vertezüst zsinórzatos ruhájú huszárok, a másikon bársonybugyogós, selyemstrimflis, parókás lakájok.

Ha Tihanyiiné a *theátrumba* ment, a *schneckenféderes* óriási batáron hátul két *Bredlhupfer* állt, amint akkor az inasokat nevezték és a postát kivéve, minden kocsi kitért az udvari tanácsosné négyes fogata előtt.

A Tihanyi Tamás egyik fia Beniczky Teréziát vette el feleségül, a híres *Schwartzek-*

Persze. Nem is olyan nagyon rosszul gondolták ezt ki. Az 5-ik §. azt mondja, hogy mindenféle hivatalos iraton és nyilvános okmányon, könyvben, tankönyvben kizárólag a megállapított magyar nevet lehet használni.

Hát a „kizárólag“ szócskát akarják csak kihagyni? Oh, de kedvesek! A többi maradhat. Hadd magyarosítsa a kormány, gondolják, de ne kelljen neki szót fogadni. Barátjai vagyunk a magyar állam-eszmének, de ne engedjük seholy kidomborodni.

Hát ez igen szép dolog a szászoktól. Konstataljuk, hogy van bennük lelemény (nem közönséges mértékben), de igen-igen kérjük, hogy a „kizárólag“ szócskát is sziveskedjenek csak bent hagyni.

Mert ha nem hagyják jó kedvükből, akarataik ellen fog benne maradni.

Wittek és Körber.

A közgazdasági kiegyezés megújítása, illetve Magyarország szempontjából az új osztrák miniszteriumban ez a két név, Wittek és Körber, nem jelent ugyan novumot, de az eddigi helyzet élesítését jelenti, vagyis azt, hogy akik eddig a tulsó hadakozó felet hátulról, csak úgy per mopsz, vezették, most mint hivatalos vezérek lépnek előtérbe. Mindakettő a bürokráciából emelkedett a miniszteri székbe s mint egykor magam is bürokrata, közérdekűnek tartom elmondani, amit irányukról és törekvéseikről tudok.

Az új vasuti minisztert, Wittek-et, nálunk a bürokraták körében mindenki úgy ismeri, hogy — Deák Ferencznek egy hazafias mondatát megfordítva — jobban gyűlöli Magyarországot, mint szereti Ausztriát. Nézetem szerint, nem egészen joggal, de tény, hogy eddig Magyarországgal szemben minden törekvése más-ként ütött ki, mint ahogy ő azt tervezte. Szó sincs róla, hogy barátja volna Magyarország közgazdasági önállóságának, de ha egyszer a külön magyar vámterület megvalósul, ebben akaratlanul is nagy része lesz Witteknek.

Igaz, hogy ő csak vasuti miniszter, amint előbb is csak vasuti referens, majd osztályfőnök volt s így látszólag semmi köze nem volt s nincs a külön vámterület kérdéséhez. De

csak látszólag, mert köztudomásu, hogy Magyarországon 1867-től, főleg pedig 1875-től kezdve a vasuti ügyek uralkodtak a közgazdasági helyzet felett és így nem csuda, ha Magyarország a közös vasutak fokozatos megszüntetése révén kezd megbarátkozni a külön vámterület eszméjével, mert látta az ország, hogy a vámsorompók jellegével bíró határszéli díjmegszáktásokkal is meg lehet élni.

Wittek kezdettől fogva állást foglalt a közös vasutak ellen s köztudomásu, évek óta most is a déli vasut és a kassa-oderbergi vasut osztrák vonalainak államosításán fáradozik, tehát az utolsó két közös vasutat is meg akarja szüntetni. Nem azért, mintha a külön vámterületet akarná, hanem tárgyilag azt a helyzetet igyekezett s törekszik ma is előidézni, mely a vasuti téren önként bekövetkezne, ha az önálló vámterület megvalósul,

A véletlen ugyanis úgy hozta magával, hogy a közös vasutak fennállásának jótéteményei tulnyomólag Magyarország részén voltak s ezért a magyar vasuti szakemberek az államvasuti rendszert eleinte csak a belforgalomban akarták uralkodóvá tenni, a külforgalomban pedig a főszűrt a közös vasutak fentartására s azok javításos szervezésére és fejlesztésére fektették. Ausztriában azonban hamarosan észre vették a helyzetet és az anyagi érdek vagy talán inkább az irigység győzött a politikai érdek felett, mert már a hetvenes évek elején, mikor a magyar kormány észak (Tarnow) és nyugat (Szt.-Pölten) felé újabb közös vasutak engedélyezését sürgetté, kiadták a jelszót, hogy „több közös vasut ne legyen.“ Akkor Wittek még csak miniszteri titkár volt, de azért mégis, azt hiszem, bár bizonyosan nem tudom, hogy ez a jelszó tőle eredt.

1875-ben a bukás szélén állott kassa-oderbergi közös vasut szanalását Wittek, — ki már akkor irányadó referens volt — nem bírta ugyan megakadályozni, mert még akkor az államosítási eszmé odaát nem volt napirenden, de később épen ezen szanalási egyezmény egyik pontját használta fel arra, hogy ezen osztrák területre is kiterjedő magyar vasuttársaságnak tarthatatlan helyzetet teremtsen.

Ha érdem, az ő érdeme, hogy kompenzációképen az Arlberg-alagut fejében a Vaskapu szabályozását Magyarország vállalta magára. Ez a javaslat is tőle eredt.

Banhans idejében ő kezdeményezte az első magyar-gácsországi vasut államosítását, melyet azonban akkor a magyar kormány visszautasított. Banhansnak állásába került az eset, mert odaát a közvélemény akkor még a közös vasutakat a monarchia összekötő lánchezemének tekintette s nem minden jog nélkül vádolták Banhansot, hogy ezt a magyarok által előszeretettel üzött összekötő kapcsot megbolygassa.

1880-ban Wittek szintén nem bírta ugyan megakadályozni, hogy az osztrák államvasut dualizálása által a közös vasutak tekintetében a közjogi paritás helyreálljon, de az ő műve volt, hogy a két igazgató-tanácsnak a preliminális szerződésben kontemplált együttes ülése helyébe, mint kereskedelemjogi előjáróság (Vorstand) az *együttes tanács* lépett s hogy úgy az építési és gépészeti, mint a jószág-igazgatóság — megannyi közös büro gyanánt — Bécsben maradt. Ezek a Wittek által keresztülvitt változtatások voltak azok, melyek következményükben a dualizált társulat helyzetét tarthatatlanná tették.

A történeti igazság érdekében konstatalnom kell, hogy az első magyar-gácsországi vasut államosításának eszméjére — 1890-ben — nem Wittek, hanem Baross tért vissza s Wittek úgy tett, mintha nem tetszenék neki a dolog, mert ráment ugyan az eszmére, de kompenzációképen a magyar-nyugati vasut államosítását követelte, mely követeléseit Baross, nehéz szívvel ugyan, de mégis teljesítette. Ez már abba az időbe esett, mikor odaát azt mondogatták, hogy: Schwer ist unter Wittek Minister zu sein.

A dualizált közös osztrák-magyar államvasut megszüntetése, ha érdem, közvetlenül szintén nem a Wittek, hanem a Baross érdeme, de legalább nem Witteken mult, ha egyidejűleg a társaság osztrák vonalait is nem államosították.

Annál nagyobb tüzzel fáradozik azóta Wittek a déli és a kassa-oderbergi vasut államosításán. A kassa-oderbergi vasutra, ha a t. szerkesztőség megengedi, még egyszer visszatérek, mert a dolog nagyon érdekes. A déli vasut ügyét Wittek — pláne — még a küszöbön levő kiegyezéssel is kapcsolatba hozta, csak hogy — legalább még eddig — eredmény nélkül. Mert a magyar kormány joggal azon az

kammer leányát. Mehrwahl Zsuzsánna grófnőt, Beniczky Pál feleségét azért hívták így, mert a halápi kastélyban volt egy szobája, amit a *fekete kamarának* nevezett el és minden tárgyat, amelyre ő azt mondta: *átkozott*, ide zárt el.

Mikor meghalt, drága becses indiai sálókat, a devalváció idejéből való bankópénzt, vagy ölvenczer forintot, selymet, hársont vég-számra találtak itt.

Az ablakokat kinyitogatták, a napsugár behatolt és millió meg millió apró lepke szállt föl, — a temérdek drágaság por és hamu volt már, az iczi-piczi fehér pillangók hosszú évek során mindent elpusztítottak.

Beniczky Terézia szép, ragyogó szemű asszony volt. A nagy boltíves ebédlőben sokszor elnéztem rövid, a la Titus-ra vágott fűtősejéjét, homlokán a gyémántcsillaggal.

Egyszer aztán azt mondta az urának, a jó Tihanyi Dánielnek, hogy ő beteg, nagy beteg — és lefeküdt.

Arca virult, mint a rózsza, szeme tovább is fényes volt, mint a csillag lángja — az ágyban olvasott, irt, a legremekebb kézimunkákat készítette, csak fölkelni nem akart.

Tudós, híres orvosok jöttek-mentek Tihanyi Dániel házába, de nem tudták diagnosztizálni ennek a csodálatos bajnak.

A szomszéd termékekben táncoltak, vidám zene szólt, a nagy társaság mulatott a pazar

fényű termékekben, de Beniczky Teréz nem kelt föl az ágyból.

— Ha fölkelek, érzem, meghalok! Mondotta környezetének. És valóban teljes tizenhét évig feküdt így ágyban, míg aztán egy nap, minden magyarázat nélkül, fölkel s csak annyit mondott, hogy *meggyógyult*.

A nagyanyám még látta ágyban fekve s mesélte, hogy a talpa oly puha volt már, mint egy kétnapos csecsemőé.

Tihanyinének a testvére, Ambrózy né, szintén feküdt így minden igazi betegség nélkül hét évig.

Ő benne már némi sonmanbulizmus lehetett, mert éjszakánként néha fölkel, felálomban végigjárta lakása szobáit, sőt a legyekonyabb kulcsra is képes volt rállni, ha azt a zárban felejtették.

Álmában verseket mondott, sőt még a legköznapiabb dolgokat is rimben beszélte, vagy recitativ énekszóval. Így például ruháit csak énekelve kérte komornájától:

Meine Röcke —
Meine Strümpfe ..

Valami sajátságos monoton melódiaja volt ennek a recitációnak és még most is hallom, hogy utánozza a nagymama, csodálatosan szép ősz fejét kissé meghajtván és elnézve a szobaasszony korának impresszióit keresné benne azokkal a csodálatos alakokkal, akiknek erei-

ben ott van a *Mehrwahl vér*, amely ott lapang, kísért a késő utódokban is hetediziglen.

A mese vége rendesen az volt, hogy a nagymamának meg kellett mutatni még azt a poharat is, amelyet a grosspapa első, jurátuskorbéli ideáljától kapott. Talpas, finoman metsett pohár volt ez, négy medalionra osztva kehelyszerű öblén. Minden medalionban egy B. I. R. I. — *Biri* — magyarázta a nagymama.

Ez az eszménykép, a harminczes évek egyik legragyogóbb szépsége, kis-rhédei Rhédey Borbála volt, az utolsó temesi gróf, ebeczki Tihanyi Ferencznek a felesége, akit férje 1832-ben, első feleségének Hodossy Máriaának halála után vett el, a most elhalt Tihanyi Ferencznek édesanyja.

A pohár még most is megvan a faluvégi ódon kőház *kék szobájában*. Az üvegszekrényben híven őrzí az ér drága jó anyám, mindenféle családi relikviák közt, amelyeket én még ma is olyan áhitattal nézek, mint kisgyerekkoromban, mikor dudált a szél be a kürtön és a nagymama mesélt *igazi történeteket* daliás leventékről, szép, excentrikus asszonyokról.

— Mintha a *Stubenringen* végig a kopár lombfeszította fák mind hajlongtak és recsegték volna a fekete alkonyatban és egymásnak adták a hirt: Meghalt az utolsó temesi gróf fia, az utolsó temesi grófé, aki itt Bécsben is nagy ur volt. D'Artagnan.

állásponton van, hogy hát hiszen, ha a külön vámterület megvalósul, akkor ez a gyümölcs is, mint érett, magától lehull, de addig nem járja, hogy Magyarország a közös ügyeknek csak a terheit viselje, hanem hadd élvezze egy kicsit az előnyeit is.

Körberről keveset tudok, de amit tudok, az azt mutatja, hogy ő egyenes ellentéte Witteknek. Mikor a dunagőzhajózási társaság ügye, közvetlenül a legutóbbi megoldás előtt, szóba került, ő volt az osztrák kereskedelmi miniszteriumban az ügy referense, Lukács Béla, az akkori kereskedelmi miniszter, elnöke a dunagőzhajózási társaságnak, két különálló (egy magyar és egy osztrák) kartell-társaságra való szétválasztását tervezte s tudomásom szerint Körber hozzájárult a javaslatához, úgy, hogy a személyforgalom Budapestről, az áruforgalom pedig Dévénnyel egészen a fekete tengerig, ugyancsak a pécs-mohácsi vasut és a pécsvidéki kőszéntelepek a magyar kartell-társaság kezébe kerültek volna.

Az említett tényből arra lehet következtetni, hogy Körber nem egyoldalú barátja a közös ügyeknek és intézményeknek, de számolni tud a paritás követelményeivel is.

Az osztrák németekre most nagyon rájok férne egy kis Deák Ferencz. Most vannak a legszorogatóttabb helyzetben s mégis egyszerre akarják legyűrni az ottani majoritást is, meg Magyarországot is.

Wittek ennek az iránynak az embere. Körberről még majd csak ezután válik meg, hogy hova evez. Szabó Jenő.

POLITIKAI HIREK.

A delegátusok a királynál. A tegnap adott delegacionális ebéd után, — mint Bécsből telegrafálják, a király még jóideig időzött a delegátusok között, s majdnem mindenkit megszólított tüntetett ki. Ő felsége hosszabban beszélgetett Széll Kálmán alelnökkel, Falk Miksa és Hegedüs Sándor albizottsági előadókkal, Apponyi Albert és Esterházy Miklós Mórócz grófokkal, valamint Lukács Béla delegátussal. Mielőtt a király a belső termekbe ment volna, még hosszasan beszélgetett báró Bánffy Dezső magyar miniszterelnökkel.

Ő felsége az összes delegátusokkal főképp a politikai helyzetről beszélt. Hegedüs Sándor a király ama kérdésére, hogy milyenek a kilátások a magyar parlament legközelebb kezdődő tanácskozásaira nézve, azt felelte, hogy meg van róla győződve, hogy legalább a közjogi alapon álló pártok az aktuális kérdésekkel szemben *egyöntetűen* fognak eljárni. Ő felsége erre annak a reményének adott kifejezést, hogy a tárgyalások simán fognak lefolyni.

Falk Miksa delegátus előtt a király nagy elismeréssel nyilatkozott a külügyi albizottság jelentéséről és a külügyi költségvetés tárgyalása előtt mondott beszédéről. Ő felségét az is kellemesen érintette, hogy az előadó ez alkalomból oly meleg elismeréssel adózott a boldogult Andrássy Gyula gróf emlékének.

A király a magyar parlamenti viszonyok megbeszélése alkalmával megragadta az alkalmat, hogy a legteljesebb elismeréssel nyilatkozzék Bánffy Dezső báró miniszterelnökről, akinek feltétlen megbízhatóságát dicsérettel emelte ki.

Esterházy gróffal a király a katolikus autonómiai kongresszus kilátásairól beszélt és megelégedéssel hallotta Esterházy gróftól, hogy a katolikus autonómia nézve sokat vár és pozitív eredményeket remél a kongresszustól.

Gazdátlan mandátum. Alig hogy letette a mura-szombati kerület mandátumát volt gazdája, az új fűmei kormányzó. Szapáry László gróf, nyomban megeredtek a jelölgető találgatások. Eddig csupa grófi kandidátusa van ezen arisztokratás vas megyei kerületnek: **Batthyány** Zsigmond gróf, **Szapáry** Pál gróf, legujabban pedig **Széchenyi** Tivadar gróf. Természetesen mindannyi kissé megfelelt szabadságharcos programmal. Sőt közben fölmerült az a kombináció is, hogy Muraszombaton **Batthyány** Tivadar gróftól, a jelenlegi *fűmei* képviselőt léptet-

nék fel, kinek mai kerületében nem sok kilátása van a majdan újból leendő megválasztásra s így időközben is szívesen bevonulna egy nyugalmas, biztos „családi kerületbe”. Nem sok valószínűséggel dicsekszik az a hírmás, hogy a kerület ellenzéki pártja a ma legkomolyabb kormánypárti jelölttel, **Széchenyi** Tivadar gróffal szemben **Ugron** Gábort akarná felléptetni.

Pártkonferenciák. A függetlenségi pártok holnap este értekezletet tartanak, amelyben a helyzetről fognak tanácskozni és magatartásukra nézve megállapodni. A nemzeti párt és a néppárt csak vasárnap tart értekezletet, mert mindenik párt elnöke Bécsben van.

A magyar delegáció.

A delegáció tárgyal, egyre tárgyal, de azt senkinek sem tudni megmondani, hogy milyen fogantatja lesz a határozatainak. Vajjon nem lesznek-e azok becses előtanulmány a magyar képviselőház pénzügyi bizottsága számára?

Ma — mint Bécsből telegrafálják — a magyar delegáció tartott plenáris ülést, amelyen letárgyalta és megszavazta a hadügyi költségvetést.

Jelen voltak a közös kormány részéről: Gróf **Goluchowski** Agenor külügyminiszter, **Krieghammer** Ödön hadügyminiszter, **Kállay** Béni közös pénzügyminiszter, báró **Sterneck** Miksa tenger-nagy; képviselőik közül: **Dóczy** Lajos, gr. **Szécsen** Miklós és **Szentgyörgyi** osztályfőnök; gróf **Pongrácz** Frigyes miniszteri s **Mérey** Kajetán, **Salamon** Oszkár és **Tallián** Dénes b. osztálytanácsosok, **Kostyál** Zsigmond titkár és gróf **Szapáry** Tibor fogalmazó; a magyar kormány részéről br. **Bánffy** Dezső miniszterelnök, **Lukács** László pénzügyminiszter és báró **Fejérváry** honvédelmi miniszter.

A közös hadügyminiszter kíséretében jelentek: **Zsoldos** Ferencz altábornagy és **Röckenhausen** osztályfőnök, **Canisius**, **Krobotin**, **Glückmann**, **Ceipek**, **Gaal** és **Klár** ezredesek, **Krausz** vezértörzsorvos és **Urbán** kapitány.

Széll Kálmán elnök az ülést megnyitván, jelenté, hogy a hetes albizottság megalakult elnökévé **Széll** Kálmánt, előadóvá **Hegedüs** Sándort választotta meg.

Bejeleníti továbbá az osztrák delegáció üzenetét a külügyi költségvetés elfogadásáról.

Ezután kezdődött a **hadügyi költségvetés** tárgyalása.

Münnich Aurél bemutatja a költségvetés legfőbb tételeit, valamint a szervezeti újítások következményeit.

A jelen költségvetéssel több új szervezés már befejezést nyervén, e czímen a jövőre a költségemelés már csak 621.306 forintot fog kitenni, feltéve természetesen, hogy újabb szervezés szüksége időközben elő nem áll. A rendkívüli költségvetés ez idén 1.816.780 frtnyi apadást tüntet fel, ami leginkább onnan ered, hogy azon 2.100.000 frt, mely tavaly „fegyverügy” czímmel a rendkívüli költségvetésbe be volt állítva ez idén elő nem fordul, mert ez a szükséglet az idén a hadügyminiszter által kért póthitel keretén belül fedeztetett. **De a rendkívüli költségvetés ennek folytán jövőre ismét emelkedni fog**, mert az ismétlődő fegyverekre és külön csapatpuskákra megállapított szükséglet még fedezetlenül maradt 16.738.700 forintnyi összegének fokozatos fedezéséről gondoskodni kell.

A létszámszaporodás, amely ezen költségvetés alapján előáll, 500 havi díjast, 498 legényt és 1081 lovat tesz ki. Ezen emelés is fedezhető lesz a törvényszerű ujonczjutalék felhasználásával, a törvényes szolgálati időn túl senki sem tartatott vissza szolgálattételre s hogy általában a hadsereg létszáma minden tekintetben megfelel a törvényes körülményeknek.

A fegyver-technika mindinkább haladván, Európaszerte észleljük, hogy az eddigi ágyuk javításán fáradoznak. **A mi tüzéségünk is kísérletet tett egy új ágyurendszernek feltalálására**, a meglevőnek javítására s remény van arra, hogy az 1898. év folyamán e kísérletek be is lesznek fejezhetőek és az új ismétlődő ágyu mintája is be lesz mutatható. Ezen kísérletek költségeinek fedezésére kívánatuk 100.000 frt.

Az ismétlődő puskák behozatala folytán a tábori tüzéség, utász, vasúti és távirácz-ezred legény-

ségi állománya, ruházata és felszerelésének kiegészítésére, ugyancsak az élelmezésre nézve oly fontos sütődék és egyéb kezelési helyiségeknek átalakítására nagyobb összegek igényelnek. Hasonlóképp gondját képezte a hadügyi kormánynak, hogy a lögyakorlatok nagyobb intenzívítással folytattassanak, hogy a csapatok harczképessége ez által fokoztassék. Fontos továbbá a hadbiztosi karnak tervbe vett újjászervezése, valamint azon törekvés, hogy az évente tetemes tulkiadásokat feltüntető fegyvergyakorlati, ujonczkiképzési és póttartalékos kiképzési költségvetési költségek a tényleges állapotoknak megfelelőleg állíttassanak be a költségvetésbe. A Székelyföldön tervbe vett hadapródiskola felállítását egyelőre ugyan elejtetik, még pedig azon okból, mert az illető megyék, daczára a felhívásnak, nem akarták meghozni azon áldozatot, amelyre az egész intézet felállítását alapítva volt. Mindazonáltal a hadügyminiszter tovább tanulmányozza az ottani viszonyokat és remény van arra, hogyha nem is azonnal, de a közel jövőben ez a kérdés megfelelő intézet felállításával el lesz intézhető.

A katonai igazságügyi igazgatás terén a katonai büntető törvénykönyv kodifikálása egy lépéssel előrehaladt, a mennyiben a katonai büntetőperrendtartás tervezete a hadügyminiszteriumban már teljesen elkészült. Jelenleg a hadügyminiszterium szakközegeinél van felülvizsgálás végett és mihelyt ezek véleményüket betérjesztik, a tervezet haladéktalanul megküldetik a két állam honvédelmi- és azután igazságügyminiszterének véleményes jelentés, illetőleg hozzájárulás végett.

Horánszky Nándor elfogadja ugyan a budgetet, de ajánlja a hadügyi kormány figyelmébe, hogy igyekezzenek jövőre a takarékoságot mindenképpen érvényesíteni, úgy, hogy azért a monarchia hadereje értékének csökkentésével ne járjon. Rámutat ezután arra, hogy a mi monarchiánk absolute nem tartozik az aránylag olcsón védekező államok közé, nekünk drágább az élelmezésünk, mint Németországé. Hasonlóképpen vagyunk a nyugdíjazással is.

Pulszky Ágost ezzel szemben azt iratja, hogy hadseregünk igenis a legtakarékosabban adminisztrált haderők közé tartozik. Azt kell szem előtt tartani, hogy képesek és készek vagyunk-e mindazon áldozatokat meghozni, amelyek szükségessé arra, hogy ép úgy növeljük és fentartsuk tekintélyünket, mint a hogy a külföldi államok ezt teszik és hogy az európai koncertben ne legyünk kénytelenek tartózkodóbb hangon szólni, mint a hogy azt eddig tettük. És ha ezt az oldalát vesszük a dolognak, akkor a legutolsó 10 évi eredmény nagyon megnyugtató.

Bolgár Ferencz, Horánszky álláspontját védelmezi. Rámutat arra, hogy százezreket lehetne egyes dolgokkal megtakarítani, anélkül, hogy ezzel a hadsereg értéke veszítené.

Még két dologra hívja föl a miniszter figyelmét; az első a katonai bünvádi eljárás reformja. Kéri a minisztert, sürgesse erélyesen a katonai bünvádi eljárás reformjának a megvalósítását, mert ha ezt nem teszi, akkor ez még tíz év múlva sem fog elkészülni.

Másodszorban az **önkéntesek második szolgálati** évével foglalkozik és újból kéri a minisztert, tegyen kísérletet legalább egyszer, hogy ne alkalmazza még büntetésképpen sem a második esztendői szolgálatot.

Pulszky Ágost, félremagyarázott szavai értelmének helyreigazítása czímen, Bolgár beszédével foglalkozik, amire azután

Horánszky Nándor felel, mondván, hogy tőle és pártjától távol volt, hogy a hadügyi költségvetés iránt bizalmatlansággal volna, hanem különbséget kell tenni a jogos, tárgyilagos kritika és bizalmatlanság között.

Azután az elnök a vitát berekeszti és a **költségvetést általánosságban elfogadják**.

Következett a **válaszok** tárgyalása. Elfogadták a válaszokat, valamint — **Bolgár** felszólalása után — a két és fél milliós hadügyi póthitelt is. Holnap ülés lesz, amelynek egyedüli tárgya a jegyzőkönyv hitelesítése s ezzel a ma elfogadott tárgyak harmadszori olvasása lesz.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet.

Prága csöndes . . . Mikor dobpergés és harsonaszó közben kihirdették a statáriumot s a kikiáltó a parancshoz képest németül is felolvasta a félelmes rendeletet, a csehek tüntetve fordultak el a német szótól. De ez volt az utolsó tüntetésük. Aztán az oroszlanbörbe bujt csehek: Zuboly, Gyalu és társai, amint illik, megijedtek a halálos fenyegetéstől és szépen elbujtak a kisedet ketreczeikbe. Prága utcáiról a statárium szele elsöpörte az összes tüntetőket: a rajongókat és a rablókat egyaránt. S most, tekintettel a Shakespeare csehbarát tévedésére, hogy ugyanis Csehországban is nagyon tenger, a helytartó ur is azt jelentheti az új osztrák kormányának:

— Prága mellett a tenger csöndes . . .

Különben jó is, hogy megint csend van, mert Prága nélkül is elég baja van a Gautsch-kormányának. A jobboldali pártjaival nem tudott egyezsége jutni s a baloldalt sem tudta még egészen megnyerni. Csak úgy eviczkél a két oldal között és nagy kérdés, hogy talál-e végezetül olyan hajlékra, amelyből békességben kormányozhassa az abroncsaiból széthullani készülő Ausztriát. Tegnap este úgy tetszett, mintha kedvezőbb jelek akarnának mutatkozni, de a mai hírek megint sötétebben hangzanak s a honyodalom még nem érett meg az utolsó felvonásra. A Gautsch-kormányának még ma sincsen meg a többsége, de a reménységet sem adta még fel és most is tartanak az alkudozások.

A mai nap híreit — Bécsből, nemkülönben a zavargások fészkeiből — a következőkben csoportosítjuk.

Gautsch alkudozásai.

A császár ma délelőtt kilenc órákor egyórás kihallgatáson fogadta báró Gautsch miniszterelnököt. Két órával később a császár gróf Goluchowski külügyminisztert, majd Kállay Béni közös pénzügyminisztert is hosszabb kihallgatáson fogadta.

Az ellenzéki pártvezérekkel a miniszterelnök még nem fejezte be a tárgyalást, de abból, hogy a tárgyalás még nem ért véget, nem lehet a parlamenti viszonyok alakulására következtetést vonni. Ugy látszik, hogy az új kormány elismeri a baloldali legsürgősebb követeléseinek jogosultságát, tehát főképpen arról volt szó, hogy a jobboldalt daczoló állásából való kilépésre bírják. A mértékadó körök kapacitálni igyekeznek a volt kormánypartot, hogy járuljon hozzá azokhoz a rendszabályokhoz, amelyek a parlamenti munkának újra való fölvetését lehetővé teszik, de úgy látszik, hogy a jobboldal erre nem igen hajlandó. Így tehát a helyzet tegnap óta nem javult, sőt egyáltalában kevés kilátás van arra, hogy a tárgyalásnak credménye legyen. Gautsch megígérte a baloldali pártvezéreknek, hogy ma délben elmege a tanácskozásukra; minthogy azonban a miniszterelnök akkor fogadta a csehországi német képviselők küldöttségét, nem válthatta be ígérteit. A baloldali vezérei két órára halasztották tanácskozásukat. Gautsch a csehországi német képviselőknek megígérte, hogy Csehországban a nyugalom helyreállításáról gondoskodni fog.

Később érkezett telegrammok kedvezőbb fordulatot jelentenek. A kiegyezési provizórium parlamentáris elintézésére most már, úgy látszik, több a reménység. Mind a két párt engedett valamit merev álláspontjából s a nyelvrendeletek kérdése egyelőre háttérbe szorult. A németek most már azzal is beértek, hogy az egész elnökség helyett csak Abrahamovicz lépjen vissza.

Zátanyon.

Az éjjeli órákban bécsi tudósítónk telefonon a következőkben számol be a politikai helyzetről:

A helpolitikai helyzet ismét rosszabbra fordult, ami főleg a Prágából ideérkezett cseh-

német képviselőknek köszönhető, mert egész befolyásukat latba vetették, hogy a cseh-konzervatívok a kormányval szemben erélyesebb ellentállást fejtsenek ki. Ma délben a kormány olyan módosítást ajánlott az ellenzéki pártoknak, amely a nyelvrendeletek tekintetében a német ellenzéki pártok nagy részéről hangoztatott követeléseknek megfelelt volna. Az elnökség és a Falkenhayn-féle törvény kérdésére vonatkozólag a kormány azt javasolta, hogy az utóbbi, csendes megegyezés alapján, többé nem alkalmaztatnék és hogy így a rendőrségnek a házban való megjelenése a jövőben ki lesz zárva. Az elnökség kérdésében a kormányval és a többségnek az az álláspontja, hogy azok a pártok, amelyek az elnökséget megválasztották, csak nem követelhetik tőle, hogy lépjen vissza, de hajlandók volnának (nevezetesen a lengyelklub körében is) megkérni Abrahamovicz elnököt, hogy egyelőre szabadságra menjen és így további megegyezésig ne elnököljön a házban.

Az ellenzék legnagyobb része, nevezetesen az alkotmányhü nagybirtok, a szabad német egyesülés, a német-szabadelvűek és a német katolikus néppárt hajlandó lett volna, — természetesen ellenzéki álláspontjának fentartása mellett — hogy ily modalitások mellett a kiegyezési provizórium elintézését többé nem gátolja. De bár az ellenzéki pártok nem régen mindannyian szolidárisnak vallották magukat, most a szociáldemokraták, a keresztény-szociálisták és Schönererek mégis megtagadják a hozzájárulást és nevezetesen Schönererek azok, akik minden körülmények között első sorban követelik a nyelvrendeletek feltétlen visszavonását, mielőtt a rendes parlamenti tanácskozást megengednék. A keresztény-szociálisták pedig a maguk részéről nem akarják tőni, hogy a provizórium elintéztessék és maga Lueger kijelentette, hogy az ő pártja, noha formális obstrukcióhoz nem fog nyulni, okvetetlenül azon lesz, hogy a kiegyezési provizórium elfogadását minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozza. A szociáldemokraták végre ragaszkodnak az egész elnökség eltávolításához, amit pedig a többség (s Kramarz alelnök személyére vonatkozólag főleg az ifjucsehek) annyira elleneznek, hogy vita tárgyává sem teszik.

Látható mindebből, hogy a kedvező megállapodásokra vonatkozó reménység reggel óta nagyon megcsappant. A konzervatív nagybirtokosok Gautsch-kormányával szemben egész nyíltan ellenséges álláspontot foglalnak el. Ismeretes, hogy ennek a csoportnak az az aksiómája, hogy a miniszterelnöknek az ő soraikból kell kikerülnie. Hogy ez nem így volt, ezt már Badeninek sem tudták megbocsátani és még kevésbé bocsátják meg Gautschnak. Már most hirdetik, hogy az ő kabinetjét csak átmeneti miniszteriumnak tekinthetik. Így a konzervatív nagybirtokosok és az ifjucsehek merev ellentétben állanak az új kormányval. A kedvezőtlen jelenségek dacára a kormány folytatja tárgyalásait az egyes ellenzéki klubokkal. A lengyelek ma már azon az állásponton vannak, hogy hajlandók egy lengyel képviselőt a kabinetbe való belépésre kijelölni és ez iránt Pininskivel és Piculak-kal tárgyalásokat folytatnak. Lehet, hogy a lengyel tárca nélküli miniszter kinevezése rövid idő alatt megtörténik.

A bécsi község tanácsból.

A község tanácsban ma a német nemzetiek részéről interpellációt intéztek a polgármesterhez, amelyben a rendőrségnek a múlt szombaton és vasárnap előfordult tüntetések alkalmával tanúsított

brutális magatartásáért megbotránkozásukat fejezték ki. Maczenauer, szabadelvű, kérdi Lueger-től: igaz-e, hogy ő vasárnap a képviselőház feljárománál azt mondta volna a népeknek, hogy ő direkt a császártól jön s jelentheti, hogy a Badeni-kormány megbukott? Lueger erre azt válaszolta, hogy ez nem igaz; ő csak Badeni lemondásáról adott hírt, szavait pedig a másnap megjelent lapok egész helyesen adták vissza. Weisswasser képviselő azt indítványozza, hogy Bécs város község tanácsa ferjezze ki rokonszenvét a prágai német lakosság iránt és megbotránkozását ama erőszakoskodások ellen, amelyeket úgy a néptömeg, mint a hatóság velök szemben elkövettek. Együttal indítványozza, hogy a helytartó utasítsa meg, hogy a prágai zavargások által vagyonukból kifosztott lakosság számára nagyobb segélyt utalványozzon. Ezt az indítványt egyhangulag elfogadták.

A prágai statárium.

Az alkotmányhü nagybirtokosok végrehajtó bizottsága ma megkérdezte a miniszterelnököt, mikor tehetné tiszteletét, hogy a prágai események miatt panaszt emelhesse. Délben már a Prágából Bécsbe érkezett német képviselők, Schlesinger, Lippert, Kiemann is tisztelegtek a miniszterelnök-nél, aki a prágai események dolgában egészen megnyugtatta őket. Ez a küldöttség mindazonáltal a császárnál is folyamodni fog kihallgatásért.

Ma két cseh tanuló járt az egyetem rektoránál s a bécsi cseh diákok nevében engedélyt kért, hogy ülést tarthassanak, amelyben a prágai cseh egyetemi polgárok iránti szimpátiájuknak adnának kifejezést. A rektor azonban a kérést megtagadta.

Tegnap a késő esti órákban a prágai egyetemi tanárok küldöttsége járt Gautsch miniszterelnök-nél s felkérte, hogy a prágai egyetemi intézetek megvédéséről lehetőleg gondoskodjék. A miniszter megígérte a szükséges intézkedések megtételét.

Ma Latour közoktatásügyi miniszternél az egyetem és a technika több tanára járt kihallgatáson s megkérdezték, hogy megkezdhetik-e már az előadásokat? A miniszter nem határozott azonnal; valószínű azonban, hogy karácsony utánig az előadások szünetelni fognak.

Prágából ma a következő telegrammok érkeznek:

A statárium kihirdetése, valamint annak következtében, hogy a rendőrség és a polgármester elrendelte, hogy a házakat hét órákor, a vendéglőket és kávéházakat este kilenc órákor be kell zárni és hogy az esti utcai forgalmat a legszükségesebbre kell szorítani, az est és az éj teljesen nyugodtan folyt le. További rendezavarástól nem kell tartani. A rendőri jelentés nem szól rendezavarásról; mindössze az történt, hogy az egyik prágai állomás előtt egy tehervonatot közel meghajigáltak, de senkinek sem lett bántódása; a merénylőket nyomozzák. A német családok még egyre menekülnek Prágából: a múlt éjjeli s a mai reggeli vonatok is tele voltak menekülőkkel.

Üzleti körökben rendkívül nyomott a hangulat. Attól tartanak, hogy a múlt napok eseményei egészen tönkre tették a karácsonyi üzletet. A zandulás következményei beláthatatlanok. Több gyárban redukálják a személyzetet, egyesekben pedig az egész üzemet beszüntetik. Általános az óhajlás, hogy a statáriumot mielőbb szüntessék meg s a rendes állapotok térjenek vissza. Azt hiszik, hogy a statáriumot három-négy nap mulva megszüntetik. Ma délelőtt azonban még több elfogatás történt s a statárium még délután összeül.

Érdekes körülmény, hogy a weinbergi zsidó hitközség elöljárója Bécsbe utazott s fölkereste az ifjucsehek klubjának elnökét, hogy a klubtól kártérítést követeljen, mert az ő községében a rablások után huszonkét zsidó család jutott kol-dusbotra.

Egy Bécsben időző prágai német egyetemi tanár a Neue Freie Presse-vel a következőket közli:

— Hiába, való volna, ha a prágai kihágásokat csakis a nagy tömeg ösztönének tulajdonítanák; a zavargások szervezete, valamint a német egyetemi

tanárok és diákok lakásai ellen intézett támadások világosan mutatják, hogy a *kezdeményezés a cseh intelligencia részéről történt* és megállapított aktum, hogy *nemcsak a házakat jelölték ki előre*, a melyekben német egyetemi tanárok és diákok laktak, hanem az *emeletet és az ajtószámot is*, ahol azoknak lakásuk volt.

Fekete krétával volt minden ilyen ház előre megjelölve. Tudták azt is, hogy az egyes házakban főnyelvi diák lakik. aktum továbbá az is, hogy a házmesterek, akik Prágában majdnem kizárólag csehek, már jó előre tudták, hogy a német tanárok és tanulók ellen merénylet készül.

Pilsenből azt jelentik, hogy tegnap délután négy órakor, a várost négy részre osztva, mind-egyikbe egy-egy katonaságot rendelték ki, amelyek az illető kerületekben czirkálnak. Nagyobb kihágások általában nem fordultak elő, csupán a Ring-platzon gyülekezett össze néhány ezer fiatal sühancz, akik kurjongattak és kiabáltak, míg végre a katonaság megtiltotta a teret. *Itt tizenhatszáz letartóztatás és két könnyebb sebesülés történt.* Erre nyugalom állott be. Este tíz órakor a csapatokat visszarendelték. Később érkezett jelentés szerint a nyugalom Pilsenben ismét helyreállott.

Beraunban is volt tegnap este zavargás, amennyiben a németek házában és a katonatisztek lakásán beverték az ablakokat. Ennek következtében a város fontosabb pontjain és a Hotel zum böhmischen Hof előtt a csendőrség, a községi rendőrség és a nyolcvannegyzedik gyalogezred őrségeket állított. A tömeg a pályaudvar elé is akart vonulni, de a rendőrség, amely az odavivő utcákat elzárta, megakadályozta ebben.

Kladnóból azt táviratozzák, hogy ott tegnap este egy *Poche* Ágoston nevű német mérnök ablakára *dinamitpatront tettek; a dinamit fölrobant s a fal egy részét összedöntötte.*

Kralupból kelt tudósítás szerint ott két zsidó lakásának ablakait beverték. A csendőrség közbelépett és szétkergette a zavargókat. *Launban* kisebb-mérvű kihágások történtek. A polgármester a polgársághoz védőcsapatot állított össze, hogy a kihágások elharapódzásának elejét vegye. *Beramban* a tegnapi zavargások alkalmával *négy személyt tartóztattak le.*

A *Narodni Listy*-nek jelentik Königrätzből, hogy ott *tegnap este zavargások voltak; egy szálloda és néhány zsidó-üzlet ablakait beverték.* A polgármester közbelépett és iparkodott a rendet helyreállítani. Egy gyalogezred kivonult és elzárta az utcákat. Tíz órára a tömeg elcsöndesedett. Erről az incidensről nem érkezett hivatalos jelentés.

Prágából a késő éjjeli órákban saját tudósítónk a következőket telegrafálja:

A város a rendes képet mutatta. Minden üzlet nyitva volt, de a rendőrség kiadott parancsa következtében az üzleteket korán zárták be. A hadbírósg már összeült s hasonlóképen *megtették a kellő intézkedéseket az esetleges kivégzések esetére is.* A hadbírósg eddig egyetlen zavargó elfogatását rendelte el, aki Weinbergében garázdálkodott. Ismételen volt konfliktus a rendőrök és szláv jelvényeket viselő járó-kelők között, a rendőrség ugyanis a jelvényeket viselését nem tűrte. A rendőrség ellentállás és erőszakoskodás miatt csak néhány embert tartóztatott le; azonban számos olyan cseh tüntetőt fogtak el, akiknél a tegnapi pusztításokból eredő tárgyakat találtak. *Hét óráig mintegy hatvan egyént fogtak el, ezeket drágonyos katonák vezetik a hadbírósg elé.*

Esti hat óra után egy *Schablin* nevű zsidó-bérlő gazdaságában tűz ütött ki, félnyolckor pedig *Grab N. és fia* szőnyeggyárosok műhelyében csaptak fel a lángok, melyek azonban csak jelentékeny kárt okoztak. A két tüzről azt hiszik, hogy gyújtogatásból eredtek.

Kilencz óra felé polgár és egy katonai őrszem között összeszólalkozás történt. A polgár-embert, akit egy bajonetszurás megsebesített, a bíróság elé vezették.

Az este folyamán a csend helyreállott, a katonák a dermesztő hideg ellen a házak kapuiból keresnek menedéket.

Több német honpolgár, aki a tegnapi zavargások alatt kárt szenvedett, a bécsi német konzulátushoz folyamodott kártérítésért.

Éjjel tizenkét órakor a Brentengasse-ban a *Trinidad-templom előtt felállított őrszemre egy házból revolverrel rálöttek.* A rendőrség és a katonaság azonnal körülvette a házat, elzárta az utcát, a tettest azonban nem sikerült eddig kézrekeríteni. Éjjel után a nyugalom teljesen helyreállott.

A Dreyfus-ügy.

Hivatalos nyilatkozat mind ez óráig nincs arról, vajjon *Pellieux* tábornok, a hivatalos vizsgáló, minő jelentést tett a kormánynak.

Ezalatt azonban igen intenzív kavargódás folyik, amely mindinkább politikai terepre hajtja már most a Dreyfus-per dolgát.

A *hadügyminisztérium* ennek a háborgásnak a czéltáblája. A Figaro, meg Clemenceau és a többi számbaveendő tényezői a Dreyfus-védelemnek, a legerősebben követelik, hogy az ügy mai állásában csak dubiózus, ha elő nem állanak azzal, hogy tulajdonkép mily alapja volt az ítéletnek, amely alapot úgy emlegetnek, mint filkot.

Itt nincs már titoknak helye. Tessék előállani. Tessék legalább Scheurer-Kestner szenátornak bemutatni az aktákat. Scheurer-Kestner sokkal tekintélyesebb ember, semhogy ő neki be ne lehetne mutatni. Ha igazán titokról van szó, úgy az olyan titok, amit már harminczhét ember ismer, egy harmincznyolczadikkal megismertetni, ha az Scheurer-Kestner, nem lehet veszedelem. Annnyival inkább, mivel Scheurer-Kestner kijelentette, hogy a legelső bizonyítékra, amelyet *Dreyfus* bűnösségéről bemutatnak, *beszűnteti az egész harcot.*

Az az ok sem állhat meg, hogy külügyi okok forognak fenn. A külügyi hivatalok már teljesen ismerik az ügyet és ezen a czímen a közvélemény fülét, száját bedugni már nem lehet.

Tessék előállani.

Ha pedig elő nem állanak, úgy *el akarják tussolni* a dolgot.

Hogy ki az eltussolás főmestere, azt ma már megnevezik: Boisdeffre tábornok. Ő védi Esterházyt. Ő küldte mindjárt az izgalmak elején Rocheforthoz az ő osztályfőnökét, hogy kijelentse, mikép Dreyfus valóban bűnös.

Ily körülmények közt egyenesen a *köz-társaság elnökét* aposztrofálják, hogy itt az ideje közbelépni ebbe a katonai lynchjusticiába.

A Dreyfus érdekében folyó agitáció ellenében természetesen az *Esterházy* védői is mindent felhasználnak. Ma a legveszettebb személyes gyanúsítások folynak. Aki hozzászól a dologhoz annak legelőször a személyét rántják le. Legelől most a Figaro főszerkesztőjét *de Rodayst.*

Gróf *Walsin-Esterházy* gróf *Pellieux* tábornoknak levelet írt, melyben hadi törvényszék elé állítását követeli; a levél így szól:

Tábornok ur!

Ártatlanságom tudatában elviselhetetlen nekem az a kín, melyet két hét óta szenvedek. Azt hiszem, hogy önnek kezében vannak az összes bizonyítékok, a melyek arról szólnak, hogy *gyalázatos összeesküvést szöttek ellenem.* Követelnem kell, hogy ezeket a bizonyítékokat lehetőleg alaposan vizsgálják meg s hogy az egész ügyet teljesen megvilágítsák. A megszüntető végzés nem teljes elégtétel nekem és mint katonatisztnak jogomban áll azt követelni, hogy *haditörvényszék elé állítsanak.* Csak a haditörvényszék moshat engem tisztára ítéletével.

Gróf *Walsin-Esterházy* *Fernand.*

A „Figaro” erre a levélre azt jegyzi meg, hogy *Walsin-Esterházy* gróf olyasmint kér, a mitől a világon semmi sem kimélte volna meg. Más lapok, így a „Matin” és a „Radical” azt kérdezik, vajjon *Walsin-Esterházy* a haditörvényszék elé állítását nem azért kérte-e, hogy azt az előre látott esetet megelőzze?

A „Neue Freie Presse” párisi tudósítója jelenti nekünk, hogy *Saussier* tábornok döntése, vajjon *Esterházyt* hadi törvényszék elé állítják-e vagy sem, még nem történt meg.

A Patrie szerint Boisdeffre tábornok *Esterházyval élénk levelezést folytatott, akit mindig „Kedves barátom!”-nak nevezett.*

Egyik, Londonba hozzá intézett levelében, azt írja neki: *Jöjjön vissza azonnal, mindenek daczára én Önt mégis fedezem.*

Pellieux tábornok ma este zárt horitékban átadta a vizsgálat eredményét *Saussier* tábornoknak.

TÁVIRATOK.

Trieszt új helytartója.

Trieszt, december 3. Iovag Rinaldini helytartó legközelebb *megváltik állásától* és helyébe gróf Merveldt jelenlegi tiroli helytartót, ennek helyébe pedig báró *Glanz* volt kereskedelmi minisztert szemelték ki. Rinaldini visszalépését a szlovéneknek tett koncesszióknak tekintik.

A megtámogatott kabinet.

Bukarest, december 3. Stourdza miniszterelnöknek az Aurelian-frakcióval folytatott alkudozásai eredményre vezettek. Az Aurelian-párt három embere be fog lépni a Stourdza kabinetbe, míg Aurelian a kamara elnöki tisztét fogja átvenni. Ez a tranzakció helyreállítja a liberális pártok közti egyezséget és biztosítja a Stourdza minisztérium állását huzamosabb időre.

Jogtalan rendreutasítás.

München, december 3. A kamarában folyt mai vita alatt Casselmann képviselő Hein képviselő bizonyos nyilatkozatait Most anarkistára való reminisztrenciáknak bélyegezte, amiért őt Walter elnök kétszer *rendre utasította.* Casselmann a házhoz appellált, mely a rendreutasítást *jogtalannak jelentette ki.* Walter elnök azonnal letette az elnöki tisztet, mire Clemm alelnök az ülést elnapolta.

A fegyverkező Törökország.

Konstantinápoly, december 3. Németországban öt új hadi hajót rendeltek. A megromgált hadihajók javítását gyorsan végzik. Macedóniába még egyre szállítanak csapatokat és hadisíereket.

Szerbia és Törökország.

Belgrád, december 3. A rendkívül szíves fogadásért, melyben Vladán Gyorgyevics miniszterelnök a török fővárosban részesült, Sándor király táviratban mondott köszönetet a szultánnak, ki ugyancsak táviratban biztosította a királyt barátságos érztülettől. Belgrádban azt hiszik, hogy a miniszterelnök konstantinápolyi időzése nagyot lendített a szerbek ügyén Macedóniában.

Kréta főkormányzója.

Czettinje, december 3. Miklós fejedelem azt a hirt kapta Pétervárról, hogy vejének, Battenberg hercegnek kinevezetése krétai főkormányzóvá az összes keresztény nagyhatalmaknál igen kedvező stádiumban van. Csak Törökország ellenzi s azzal érvel, hogy a sziget mohamedán lakosságát leg-szentebb érzelmeiben sértének meg azzal, ha egy külföldi keresztényt neveznének ki a sziget főkormányzójává.

Milán a radikálisokról.

Belgrád, december 3. Milán király igen éles szavakkal nyilatkozott a radikális pátról egy küldöttség előtt.

— Szerbia — ugymond Milán király — boldog ország volt addig, míg a radikális párt nem létezett s az ország hanyatlása a párt keletkezése óta folyton nagyobbodik. A radikális párt *fekély az állam testén* s ezt a sebet egészen el kell távolítani.

Az orosz cenzura.

Pétervár december 3. A lapokat bizalmas uton utasították, hogy tartózkodjanak a belső politikai kérdések megvitatásától. Több lapot a cenzura egyidejűleg különféle büntetésekkel sújtott. Hir szerint a czár annak a kívánságának adott kifejezést, hogy *sajtótörvényt dolgozzanak ki* s a sajtó ne a közigazgatási, hanem az igazságügyi hatóságoknak legyen alávetve.

HIREK.

A rektor válasza.

Az Alexics-féle magyarellenes tüntetés tárgyában nyílt levelet intéztek hozzám, azzal, hogy a *tüntető nemzetiségi ifjakat mind egy szülőig ki kell csapatni az egyetemből.*

Ezt meg kell tenni, ugymond; mert csak így maradhatok én meg a legaktuálisabb embernek Magyarországon.

Amde én nem akarok ilyenképpen aktuális ember lenni Magyarországon. Az ilyen fajta dicsőséget én már csak másoknak hagyom.

Nem oda Buda. Könnyű a szó, fekvő is ki mondják. De ilyen esetben nem szavak kellene, hanem tettek. Mert ahol tények beszélnek, ott nincs szavakra szükség.

En mellettem pedig ezuttal legalább a tények beszélnek. És ezek a tények: a rektori fekete táblán kifüggesztett felhívás és a vizsgálati jegyzőkönyvek.

A felhívást azonnal, még abban az órában kifüggesztettem, mikor a tüntetés történt. A vizsgálatot pedig másnap reggel már megkezdtem és folytatom ma is, sőt még holnap is.

Eddig már kihallgattam Chendi Hiláron IV. éves bölcsészethallgatót, aki Nagy-Szebenben végezte a teológiát, több román lap belső munkatársa és a Petru Major nevű román olyasó kör irodalmi szakosztályának elnöke.

Kihallgattam továbbá Adám György IV. éves joghallgatót, aki a Petru Major elnöke, de aki vallomása szerint nem volt ott a tüntetésen.

Holnap pedig kihallgatom még Popp János II. éves jogászt és Moisis Virgil II. éves orvosnövendéket, akik a tüntetők közt voltak.

A kihallgatások szerint a tüntetés tulajdonképpen nem is az egyetem falain belül, hanem ezeken kívül történt. Így nyilatkoztak az egyetem hivatalos közegei is. A napilapok jobban kiszinezve közzélték azt, mint ahogy az valójában történt. Ezt már csütörtökön megírtam egy fővárosi újságnak, azonban elkésve érkeztem és így a mai pénteki számban nem közöltek a helyreigazítást. Tehát még ez is azt bizonyítja, hogy én ezen magyarellenes tüntetésnél azonnal teljesítettem minden néven nevezendő hivatalos kötelességemet.

Többet azonban ez idő szerint nem szabad tennem. Mert többet észszel, mint erővel!

Nem szeretem a hivatalos hatalom alkalmazását ott, ahol nem muszáj. Ez csak fokozná a gyűlöletet, ha ugyan van ilyen.

En azt hiszem még mindig, hogy többet érek el szeretettel, mint az erőszakkal. Mert a szeretet erősít, a gyűlölet gyöngít.

És nekem most erre a szeretetre nagy szükségem van. Mert erre akarom én alapítani azt az Országos egyetemi békeegyesületet, mely a magyarjku és nem magyarjku egyetemi polgárokból alakíthatnák; feladatává tételvén, hogy kiegyenlítse azokat a viszálykodásokat, melyek egyetemi polgárok közt nemzetiségi, vallási, faji dolgokban, vagy párhajok dolgában előfordulhatnak.

Szervezete ennek az egyesületnek hasonlítana az európai nemzetközi béke-szövetségéhez, melynek vezéremberei meghivatnának ezen Országos egyetemi békeegyesület alakuló gyűlésére.

Ha ez egyesület megalakulhat és tagjai közé felveszi a budapesti tudomány- és műegyetem, a kolozsvári és a zágrábi egyetem hallgatóit: akkor ez kihatással fog lenni a többi állampolgárokra is, a többi nemzetiségekre és vallásfelekezetre is az egyetem falain kívül.

Mert az az irány, melyet lelkünk az iskolában kap, az elkísér bennünket egész életünkön át s hatása megmarad késő vénységünk összes világnézetében s kiforrott lelkünk vágyaiban is.

Amilyen az egyetemi ifjuság most: olyan marad későbbben és olyan lesz a haza és a nemzet is.

Herczegh Mihály.

Örömmel adjuk közre az egyetem rektorának ezt az érdekes nyilatkozatát. A hozzá intézett levél, úgy látszik, épp azért született meg, mert a rektori iroda elkészít a hivatalos kommunikével és így a vizsgálatról csak ma tudunk meg részleteket, tegnap pedig még nem tudott róla a sajtó semmit. Az Országos egyetemi békeegyesület, amelyet a rektor tervez, a magyar nemzeti érdek szempontjából nagyfontosságúnak látszik, de azért nem mulaszt-hatjuk el annak az óhajtatásunknak adni kifejezést, hogy a mostani fegyelmi ügy ettől a béketervtől függetlenül intézessék el.

Itt említjük meg, hogy ma délután az egyetemi ifjuság egy küldöttsége járt szerkesztőségünkben, és kijelentette, hogy föltétlenül bízik ugyan a szeretett rektor bölcs intézkedéseiben, de azért a maga részéről is állást foglal a magyar állameszmé ellen tüntetőkkel szemben.

— Az angol királynő hangja. Viktória, angol királynő, mint Londonból jelentik, a napokban egy fonografot hozatott Windsorba, hogy megörökítse benne a hangját az utókor számára. Azt a lemezt, amely meg fogja őrizni a királynő hangját, a British muzeumban helyezték el.

— A dán trónörökös Sopronban. Frigyes dán trónörökös Sopronban — mint nekünk telegrafálják — ma megtekintette az ujonnan alakult képzőművészeti kör tárlatát, amely hivatalosan holnap nyílik meg. Kisérőben volt leánya, Schaumburg-Lippe hercegnő. Az előkelő vendégeket Gebhard polgármester üdvözölte; a hercegnőnek a rendezőség virágbokrotát nyújtott át, amelyen dán nemzeti színű szallagok ékeskedtek. A trónörökös a kiállításról meleg elismeréssel nyilatkozott, kifejezvéen meglepetését, hogy soproni művészek ilyen szépet produkálnak.

— Egy család tragédiája. A morvaországi Ratischkovitzból jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy szegény munkásembernek meghalt a tiz éves fia. Reggel kellett volna a temetésnek lennie s néhány ember össze is jött a család lakása előtt, hogy a kis gyermek koporsóját kikísérje a temetőbe. Hiába zörgöttek azonban az ajtón, nem jelenkezett senki. Végre betörték az ajtot s ekkor az egész családot: az apát, az anyát és a három gyermeket eszméletlen állapotban találták. A rozzant kályhából kiáramló szénegáz bódította el szegényeket. Az anyát, egy öt éves és egy nyolcz hónapos gyermeket sikerült eszméletre hozni, de a családapát és egy gyermeket megölte a szénegáz.

— Megzavart nászutazás. Konvalina Egid mérnöknek az a szerencsétlen ölete támadt, hogy nászutájában — Prágába is elvigye fiatal feleségét. Bizonyára meg akarta mutatni neki az érdekes város történeti nevezetességű emlékeit, a Hradstint meg a zsidó temetőt, meg sok más egyebet s sejtelve sem volt arról, hogy nagyon rossz időben érkezik Nepomuki szent János városába mézes heteket élvezni, mert ott a csöcselék éppen akkor rendezte javában a véres heteket. — Konvalina ur egy bécsi lapban a következően mondja el viharos nászuti élményeit: — Fiatal feleségemmel Prágába érkezve a Jungmann-terén fogadtam földszintes lakást. A feleségem kissé gyengélkedett s ezért lepihent. Az utcáról egyszerre zürzavaros hangokat hallottam s az ablakhoz sietve láttam, hogy a téren óriási néptömeg hullámlázik, amelynek ném igen lehetnek jó szándékai. Egy ember felállott a sarokkőre s a következőket mondotta:

Aki a katonaság elől hátrál, az nem igazi cseh, hanem gyáva bérencz. En még akkor sem engedek, ha a fejemet hasítják ketté.

A tömeg zajos Na zdar és Vyborne kiáltásokban tört ki s lassan megindult a Ferdinánd-utca felé.

Ekkor azonban észrevettek engem az ablakban s egy ember cseh nyelven odakiáltott hozzám: Ha ön cseh, úgy jöjjön ki, de ha te is olyan átkozott német kutya vagy, úgy föl fogunk akasztani.

Erre a barátságtalan szózatra hirtelen be akartam csukni az ablakot, de elkéstem vele, mert egy óriási kő repült a szobába, amely bezúzott egy fali tükröt s a következő pillanathban valóságos leszárgatták az ablakszárnyakat. Szegény feleségem holtra rémülten segítségért kiabált s én se tétováztam tovább, hanem fölkaptam őt, levittem a pinczébe s rázártam a pincze ajtót. Abban a pillanathban, a mikor visszatértem a szobába, ugrott ki az ablakon két ember, mert trombita szó hallatszott s a katonaság futó lépésben közeledett. Ismét az ablakhoz siettem s alig ismertem reá a tegnapi még oly békés térre. A csöcselék hirtelenében kifosztott egy gyermekruha kereskedést s részeg némberek ordítva, veszekedtek egy-egy ruhadarab fölött. A rendőrség már javában csatázott a zavargókkal, akik az utcáról felszárgatott koczká kövekkel dobálóztak. A rendőrök határozottan hátrányban voltak s gaczára oldalfegyvereiknek, csufos vereséget szenvedtek. A tömeg csak a katonaság elől hátrált meg s vonult tovább éktelen ordítással. Mikor végre lecsendesedett a tér, előhozottam a pinczéből szegény kis feleségemet, akinek a rémüllettől elállott a szája, nagy nehezen kocsit kerített.

... az első vonattal Bécsbe utaztunk.

— A frankenholzi bányakatasztrófa. A frankenholzi szénbányákban történt óriási robbanásról, amelynek következtében harmincz-hét bányász meghalt és negyvenkettő súlyosan megsebesült, ma a következő újabb részleteket jelentik: A robbanás színhelye 450 méter mélyen fekszik a nyugoti bányavidéken; ezen a helyen 120 bányász dolgozott. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy a szomszédos tárnákban is azonnal megéreztek. 23 halottat azonnal a felszínre hoztak, a többi 14 halottnak és 42 súlyosan sebesültnek a felszállása azonban már sokkal hosszabb időt vett igénybe. Az orvosi segítség kéznél volt. Kilencz óraker már valamennyi sebesült meg volt fürösztve és be volt kötözve. A szegény sebesültek borzasztó képet mutatnak, iszonyuan össze vannak égyve, a bőrük fekete s a hajuk és szakálluk le van perzselve. Bámulatos az a rezignáció, a melylyel a szerencsétlenül jártak hozzátartozói a katasztrófát fogadják; a csendes sírdogálás, a szóvalán fájdalom borzasztóan hatnak a szemlélőre. Egy öreg ember majdnem egy fél óráig állott némán a tárna bejárata előtt, míg végre megszólalt:

— Nekem is van köztük egy halottam, most már senkim sincs a világon.

Akárhány család van, amelynek valamennyi kenyérkereső tagja elpusztult. A tárnában még két bányász van, akiket nem sikerült eddig megtalálni. Az orvosok azt hiszik, hogy a szerencsétlenek, akik a robbanás által előidézett levegőt beszívták, fájdalom nélkül, rögtönösen haltak meg.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Zacconi vendégjátéka. Pár héttel ezelőtt zúgó tapsok között bucsuzott Ermete Zacconi a budapesti közönségtől, amelyet négy vendégjátékkal szinte páratlan lázba hozott. Akkor addig tapsolták, amíg sugó nélkül is dikciózott (Magyarországon még az idegen is hamar beletanul ebbe a mester-ségbe) és azt mondta: Viszontlátásra! S pár hét pergett csak le, ma már ismét a budapesti közönségnek játszott, ismét csak a Vigszínházban. Mint októberben, most is Rovettának A becsitelenek s Bracconak Pietro Caruso című darabjait választotta első vendégjátékához s nekünk úgy tetszett, hogy a Carlo és Pietro alakjait ezuttal még sokkal gazdagabban ruházta ki tudásának és kedélyének csodálatos tárlházából. A közönség, mely a színházat zsufolástig megtöltötte, nem tárt el a tapsban s ezuttal sokkal inkább méltányolta Varini kisasszonyt is, aki jelentélen alakjával szinte elvész ugyan, de helylyel közzel a fájdalomnak legigazibb hangjával tud meglepni. A Becsitelenek második felvonása után gyöngéd kezek ajándékkal lepték meg a vendégművészt. Egy kis ibolyaágyban négy ezüst babérlevelet prezentáltak neki s mindegyik levélben Zacconi egy-egy kitűnő szerepe van bevésve. A színháznál úgy mesélték, hogy az ajándékkal Lánczy Ilka és Fáy Szeréná kedveskedtek a nagy olasz színjászónak. Egy páholyból Leoncavallo is tanuja volt, miképen ünneplik a magyar fővárosban az ő honfiktársát.

A titok.

Ez a című Zachariásné Kallós Ilona népszínművének, amelyet ma este a Magyar színházban bemutatnak.

Egy szegény cselédleánynak, Erdős Zsófnak van az a nagy titka, hogy Sándor bátyja megölte mostoháját. Ez valahol a negyedik határban történt, a Zsófi falujában nem tudnak róla semmit. Sándor fölkeresi hugát és idegen néven szegődik el özvegy Fodornéhoz, ahol Zsófi is szolgál. A Fodorné nagyasszony fának, Lajosnak lángragyul a szíve a szép leányzó iránt és anyja áldását kéri szerelmükre. Ez eleinte habozik, de végre sem akarja utját állani fia boldogságának, tehát beleegyezését adja a frigyehez. Ez csak azért meglepő, mert tudjuk, hogy a leguribb szalondarabokban sem oly kényesek a messallianceok iránt, mint ami népszínműveinkben. Lajos tehát elveszi Zsófit.

Közvetlenül rá, hogy a pap megesketi őket, Fodorné asszony kilesi menyét, amint Sándorral összeölelkezik. Nem tudja, hogy a bátyja, az egész falu előtt szemére lobbantja, hogy a szeretője. Zsófi nem mer szólni, mert ha Sándort elárulja, a szerencsétlen sű el van veszve.

Az utolsó felvonásban természetesen Zsófi tisztasága napfényre jő, és Sándornak sem görbül meg sok hajszála, mert egy csendő hírül hozza

abból a faluból, hogy a mostoha, bár Sándor feléje sujtott, nem halt bele surlódásaiba.

Nékünk ez ellen a megoldás ellen semmi esztétikai kivetni valónk nincsen. Hát hiszen jó szerencse, hogy a gonosz mostoha nem halt meg, csak úgy, mint az, hogy Göndör Sándor pisztolya sem volt megtöltve; — de ha el is tudunk képzelni ennél drámaibb és kevésbé esetleges megoldást, az, hogy a szerző miként bonyolódik ki szálaiból, igazán nem oly szörnyen lényeges, mint ahogy a mai Aristotelesek hiszik. Nincs nagyobb filiszterése a bírálóknak, mint akár a közmegeledésre való, akár a szigoruan „lélektani“ megoldások követelése. Nem az utolsó jelenet dönti el a tehetséget.

Ezt nem a Zachariásné Kallós Ilona védelmére mondjuk, mert hiszen a „Titok“ befejezése nem hogy hátra elégedetlenséget érzékeny szívekben. Csak azt tartjuk, hogy a befejezés naivsága nem bűn; a földolag az, hogy szerzőnk bele tudott fogni egy népszimbiába és hogy csinosan tudta folytatni is. Nem kélt sehohol nagy elvárásokat, de a benne megnyilatkozó érzés szimpatikus, hangulatai nem tulerősek, de nem is erőszakoltak, nyelve nem épen színes, de legtöbbször sima. Ha járt utakon halad is, nem döcög soha feltűnőbbben.

A közönség a darabot jóindulattal fogadta és a szerzőt, egy rokonszenves megjelenésű fiatal asszonyt, többször a lámpák elé tapsolta.

Zsófiát Vlád Gizella sok kellemmel játszotta és egy öreg legény szerepében Boross is jóízű volt. Szentmiklóssynak (Lajos) a hangja csinosabb a mozdulatainál. A nézőtérben a közönség mérsékelt számban volt.

m. g.

FŐVÁROS.

Választások után.

A láz megszűnt, a választók pulzusa nem lüktet immár, a szenvedélyek ördögei nyugodni térnek. A nagy kiterjedésű és soha ki nem haló Sartory-családnak meg van az öröme, az ujszülöttek új életre keltek, sőt némelyiket már meg is kereszteltek.

Egyes kerületekben, még a szavazási urna öblében szunnyad a szent titok, de némely városrészben már örömmámorban usznak a győztesek és lidérczes álmodnak a legyőzöttek.

Itt-ott diszlakomát rendeznek a családfő tiszteletére; az asszony büszke, hogy városmama lett, a gyermekek, a kis Sartory-csemeték, boldogak, hogy a papa tekintélye megnőtt és a papa éjfélt után félrecepapott czilinderrel kér kimenőt hitvestársától, hogy együtt vacsorázzék a választókkal.

— Eredj, lelkem, eredj! nógatja az asszony; a kit a nép szeret, akit vállaira emel a közbizalom, annak nem szabad elbujni a sutra.

És az öreg elmegy a kerek asztalhoz, hol meghányják-vették a közügyet, a főváros bajait.

Ott ülnek sorban egymás mellett nagy alakja, a közéletnek, tegnap még parányok valának ebben a zsi-bongó nagy városban, apró fakó méhek az óriás kasban, ma már hatalmas termető darazsak, kiknek a don-gását meg fogják hallani, kiknek a fullánkját meg-érzik ott fenn a faluházán, a zöld asztal mellett.

A Sartoryk, vig torikká lesznek és összeölel-kezve, füttyörészve kísérik egymást haza a csendes családi fészekbe, álmodni a magyar főváros felvirá-gozásáról.

A választások második napjáról tudósítónk a következőket írják:

I., II., III-ik kerület.

A városban este nyolcz óráig 1223 szavazatot szedtek be. Az eredményt nem hirdették ki s az összeszámolást Kiss Aron elnök holnap reggel nyolcz órára halasztotta.

E miatt éles szóváltás is történt közötté és Kasics között, aki az eredmény azonnali kihirdeté-sét követelte.

Az elnök lepecsételtette a szavazási urnákat s az ajtókat. Kasicsék nagy zajjal óvást emeltek ez eljárás ellen.

A II. kerületben 652 szavazatot adtak össze-sen be. Egytől-egyig a hivatalos névsora esett, melyet néhány nappal ezelőtt már mi is közöltünk. Ó-Badán 856 szavazat volt összeírva s ebből épen 800-at adtak be. A hivatalosan jelöltek győz-tek, közülök Déry Izidort buktatták ki s Kriszto-fori Fortunátot vitték be helyette.

IV-ik kerület.

Dunán innen, a IV-ik kerületben már nagy erőlködéssel küzdöttek a pártok. Egész nap kemény csata folyt a régi városházán, még 8 óra előtt öt perczezel is tele volt a tornác, az előszoba és a szavazóterem.

A választás eredményét éjjel tizenkettőfél órakor hirdették ki. 964 szavazattal az egyesült ellenzék győzött a szabadelvűekre beadott 803 szavazat ellen. A Sas-párt került tehát a közgyűlési terembe; ennek a névsora jutott győztesen és sértet-lenül keresztül a választáson. A megválasztottak közül legtöbb szavazatot kapott Kirner Károly belvárosi plebános — 973-at — mivel a szabadelvű pártiak közül is többen rászavaztak s legkevesebbet, 859-et, dr. Szalay Mihály, aki az egyesült ellenzékiek lis-táján se szerepelt mindenütt. Ezekon kívül rendes tagok lettek Barján Béla, Sigmund Gusztáv, Frank Ferencz, Némái Antal, Paál Imre, br. Kaas Ivor, Szadvovszky József, Eulenbergs Salamon és pórt-agok: Török Aurél, Wehner Antal. Az elbukottak között Forgóra esett a legtöbb és Bunzelra a leg-kevesebb votum. Arra 841, erre 732.

V-ik kerület.

Az V-ik kerület nem olyan kerület, mint a többi, itt örök a küzdés, mint a Dante ur poklában. Schlézinger Pál ma sem tágitott, Mezei Mór is erő-sen tartotta magát. Aki lábra tudott állani, azt mind felhozták szavazni.

1700 választó közül 1479-en adták le szava-zatukat. Az eredményt csak holnap hirdetik ki.

Ebben a kerületben 3400-an szavaztak. Az eredményt holnap hirdetik ki.

VI-ik kerület.

A Terézvárosban ma mozgalmasabb volt az élet, mint tegnap.

Fél 11 órakor Horváth Boldizsár is megjelent és leadta szavazatát a Kaszinó-pártra. Mindkét párt bizik a győzelemben. Itt mindössze 3400 választó szavazott le.

VII-ik kerület.

A VII-ik kerületben, különösen a délutáni órákban nagy volt a lelkesedés. Mind a két párt kortesei teljes erővel dolgoztak.

Este 8 óráig 2971 választó szavazott. Az el-nök a bizalmi férfakkal együtt megkezdte a beadott szavazólapok összeszámolását, de egyelőre csak a virilistákra beadottakat, a többi holnap reggelre ha-lasztották.

VIII-ik kerület.

A józsefvárosi ellenzékét elárulták! Ez a vész-kiáltás hangzott végig az utcán. Cserben hagyta a pártot egyik alvezér, hogy maga bejusson a hatal-mas Rémi-Hűvös-dinasztia hátán.

Összesen 1236 szavazatot adtak be s ezekből csak 119 volt a tiszta ellenzék. A hivatalosan je-löltek névsora ment tehát változatlanul keresztül. A megválasztottak közül Horánszky Nándor-ra esett a legtöbb, Bamberger-re a legkevesebb szavazat. Horánszky 1119, Bamberger 1085 szavazatot kapott.

IX. és X-dik kerület.

Ebben a kerületben a második napon is lanyha volt az érdeklődés, az aránylag nagy kiterjedésű város-részek választói közönyöseket maradtak.

Összesen 962 szavazatot adtak be és pedig a IX-ik kerületből 501-et, a X-ből pedig 461-et. Az összeszámolás hajnalig tartott. A hivatalos jelöltek győztek nagy többséggel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A gellérthegyi rablógyilkosság.

A modern bünkrónika két „modern“ alakja áll a büntető bíróság sorompója előtt. Pelyhedző állu fiatal emberek, szelid ábrázattal, megnyerő külsővel s a legszörnyűbb büncelekmények egyikéért kell felelniök a bírásnak.

Higgadt megfontolás után, előre elkészített terv szerint megölték egyik jó barátjukat, hogy ki-rabolhassák és kirabolták, hogy kieviczkélhessenek az ugynevezett pillanatnyi pénzzavarból. Nem a nyomor, a kétségbeesés vagy a leküzdhetetlen szen-vedély vitte őket a bűnbe, hanem a pusztá vágy, hogy továbbra is lustálkodhassanak és hajhászszák azt az olcsó gyönyört, amit a lebujok és csapszékek bűzös légkörében osztogatnak. Elkövetnek egy fő-benjártó bünt, amire a törvény büntetésül köté-l-halált ír, elkövetik pedig a legbestialisabb módon, csak azért, hogy — ha rövid ideig is — folytathas-sák a léha, könnyelmű életmódot. Csakis ez a cél van előttük s hogy elérjék, nem válogatnak az eszközökben és nem törődnek a következményekkel.

A szerencsétlen Appel Lajos gyilkosairól van szó. Intelligens emberek. Bizonyos szerepet játszo-tak a társaságban. Egyikőjük három sportegyesület-nek is tagja volt, résztvett azok versenyekben, sőt több ízben díjakat is nyert. Kiténően forgatja a kardot, számos párbajnál segédkezett; sportkörökben igazi tekintélyszámba ment. A közbizalom királyi ügyész maró gúnnyal föl is vetette a kérdést:

— Hány párbaja volt?

És ez a kérdés jellemzi a két gyilkost, jel-lemzi az egész bűnpert, sőt bizonyos mértékben jel-lemzi azt a társaságot is, amelyben a két gonosz-tervő megfordult.

Ott ülnek a vádlottak padján egy-egy fogházor mellett, darócruhában: Hegyi Károly és Fuchs Mátyás.

Az egyik szánalmat, a másik iszonyatot kelt. Az, aki szánalmat kelt, beismeri a gyilkosságot egész terjedelmében, elmondja annak részleteit, a melyek a hallgatóban megfagyaszti a vért; a má-sik tagad. Amannak vallomásából láni a bűnbánás szülte őszinteség és elhiszszük neki, hogy a másik kényszerítette bele a bűnbe, s ő bizonyos pszichikai kényszer hatása alatt — engedelmeskedett. A másik ártatlannak mondja magát. Ügyetlenül, rosszhiszeműen védekezik; s hazug vallomásaival nagy elve-temültségének és megrögzöttségének adja tanubi-zonyosságát.

Hegyi Károly beismer mindent. Elmondja, miként ismerkedett meg egy sportegyesületben Fuchs Mátyással, aki mindig gonosz dolgokon törte a fejét, hogy pénzhez jusson. A gyilkosság eszméje is a Fuchs agyában született meg. Kezdetben irtó-zattal utasította el, szabadkozott, sőt lebeszélte őt szándékáról, Fuchs azonban megmaradt szándéka mellett. És ő nem tudott a kísértésnek ellentállani. Valósággal szuggérálta őt Fuchs, s ő ment utána — a bűnbe, a kárhozatba. A nagy közönség fo-szult figyelemmel hallgatja, amint rátér magára a gyilkosságra és elmondja: mint csalta föl Fuchs Mátyás a siketnéma Appel Lajost a Gellérthegyre. Ő utánok ment, el-elmaradozott, de Fuchs intege-tett, hogy csak jöjjön. És ő ment utánok, mint az álomkörös.

Fölérték a hegyre. Fuchs Mátyás alkalmas helyet keresett, ahol a gyilkosságot végrehajthatja. Utközben egy tisztáson megpihentek, s ekkor Fuchs Mátyás kedélyeskedni, tréfálózni kezdett, Nevetgált őt-hat perczezel a gyilkosság előtt!

Az áldozatul kiszemelt fiatal ember, akit Fuchs azzal az ürügyvel csalt föl a hegyre, hogy ott lakik az az ismerőse, aki ékszereket szándékszik vásárolni, gyanútlanul ment velök. Ott a tisztáson együtt nevetgált Fuchs Mátyással, s eközben azt kérdezte tőle:

— Miért nem borotválkozol? mire Fuchs ka-czagva adta meg a választ:

— No hiszen te sem fogsz többet borotvál-kozni.

Majd kigombolta kabátját, szétnyitotta ingét és panaszkodott, hogy a melegségtől izzad, mire a siketnéma jelekkel igyekezett megértetni, hogy ő éppen azért visel Jäger-inget, mert az nyáron na-gyon kényelmes.

— Jobban hozzá férhetek a nyakadhoz! kiáltott fel Fuchs Mátyás, és nevetett jóízűen, jelen-tősen kacsinva Hegyire.

Majd rátér magára a gyilkosságra. Elmondja annak minden egyes részletét. Fuchs Mátyás vetette magát rá Appelra; fojtogatta, ütötte, verte, s az ál-dozat e közben kétségbeesetten kiáltozta:

— Ne Fuchs! . . . Ne Fuchs! . . .

Néma csendben hallgatják.

A nagy esküdtszéki teremben a légy döngését is meghallanak.

Ő pedig csak nézte a halálos viaskodást. Az iszonyattól mozdulatlanul, sápadtan, remegve állt ott a gyilkos mögött.

Ekkor már megbánta, hogy hallgatott Fuchsrá. Ugy szeretett volna onnan messze-messze lenni. Egyszerre csak nevén szólítják. Fuchs hívja, hogy siessen segítségére, mert nem végezhet egyedül.

Nem is azért hívta. Elbánhatott ő azzal a siketnémaival nagyon könnyen, de hát azt akarta, hogy Hegyinek is része legyen a gyilkosságban.

És ő most sem tudott a kísértésnek ellent-állani. Engedelmeskedett.

És mi történt a gyilkosság után?

Fuchs elrabolta a meggyilkolt ember éksze-reit; amikor meg kellett volna osztaniok, Fuchs Mátyás megcsalta őt. Tarczájába rejtett egynehány gyűrűt és órát, csakhogy ő megtudta és követelte a jussát.

Körülbelül egy óra hosszat beszélt el a gyilkosság előzményeit és annak részleteit. Mikor végére ért vallomásának és az elnök helyére küldte, könnyebbülten sóhajtott fel.

Olyan jól esett neki, hogy megmondhatta az igazat. Kő esett le a szívről: nyugodtabb lett.

Aztán hátra dőlt, egy ideig mereven bámult maga elé, majd — *elkezdett sirni*. Keservesen sirt, anélkül, hogy hangot adott volna. Nem jött szemébe köny, de iszonyatos kinokat szenvedhetett. Arczán, homlokán csak úgy gyöngyözött az izzadság, reszketett minden tagjában s görcsösen meg kellett fofozkodnia, hogy előre ne bukják.

A hallgatóság minden tagjában szánalmat keltett, mert elhitték neki, hogy csakugyan Fuchs Mátyás csáhitotta, kényszerítette a bünbe.

Az a másik pedig, aki iszonyatot ébreszt mindenki, ott áll a fogházor oldalán nyugodtan, mint akinek semmi bűn se nyomja a lelkét. Nekidől a padnak, és közönyösen, hidegen figyeli a tárgyalást. Még csak a szemét sem hunyorítja, amikor felolvassák a vádhatározatból a gyilkosság részleteit. A közönség felé a világot sem nézne. Talán attól fél, hogy valamelyik ismerősére esik a tekintete.

Mikor Hegyi Károly elmondja a rablógyilkosság történetét, erősen részegzi szeméit, Szoretné, ha az rátekinthet — és a bíróság előtt is szuggerálhatná. De hiába vár. Vádlottársra kerül a tekintet; elmond mindent, úgy, ahogy történt. Hanem azért Fuchs Mátyás nyugodt, hideg marad azután is. Az elnök nevére szólítja s ő szilárd lépésekkel megy a bíróság elé és tagad mindent. Hegyi Károly követte el a gyilkosságot, nem ő.

— De hiszen az ön ruhája volt véres! Jegyzi meg az elnök.

— Igen, feleli ő, — mert Hegyi belém törölte a kezét.

— Nem igaz! vágja vissza Hegyi. Még az arca is véres volt. Le akarta mosni a vért és kért, hogy *köpjem le*. De én még leköpné sem tudtam.

És Fuchs Mátyást mindez nem hozza ki flegmájából. Megmarad amellett, hogy Hegyi Károly dulakodott Appel Lajossal. Szét akarta őket választani, de ekkor őt is bántalmazták, s ott hagyta a dulakodókat s haza ment. Csak elfogatása napján tudta meg, hogy Appel meghalt.

Az elnök figyelmezteti az ellenmondásokra, a kétséget nem tűrő bizonyítékokra, de Fuchs Mátyást mindez nem hozza ki a sodrából, tagad következetesen. Bizonyára úgy okosodik, hogy tagadásával csakis a *vádlottárs vallomása áll szemben*, a vád többi része pedig csupa jelenség, következtetés. Már pedig közvetett bizonyítékok alapján nem ítélik kötéltre.

A tágas esküdtzéki termet szorongásig megtöltötte az ügy iránt lázasan érdeklődő hallgatóság, amelynek sorában az elegánsan kiöltözött hölgyek egész légióját láthattuk.

Pedig talán nem helyes, hogy a végtárgyaló terembe hölgyeket is bebocsátanak. Végre is, egy rablógyilkossági bünter tárgyalása nem hölgyeknek való *mulatság*. Aztán az efféle bűnpereknek vannak sikamlós részletei is, s bármily udvariasak is a hallgatóság férfi-tagjai, a hölgyek meg nem követelhetik, hogy *helyettök a férfiak — piruljanak*. A jogszolgáltatást ellenőrző nyilvánosság intézménye megmarad helyes intézménynek akkor is, ha a hölgyközönség távol tartja magát a végtárgyalásoktól és ahelyett otthon foglalatossodik a családi tűzhely körül.

A végtárgyaláson *Czárán István* kir. táblai bíró elnököl. A vádhatóságot *Genthon Ferencz* kir. alügyész képviseli, Fuchs Mátyást dr. *Sós Béla*, Hegyi Károlyt pedig dr. *Molnár Gyula* védi. A magánpanaszos *Appel Mór* (a meggyilkolt édesatyja) képviselőjében dr. *Neuschloss* Tivadar jelent meg.

Az elnök vázlatosan ismerteti a tényállást, és elrendeli a vád alá helyező határozat felolvasását.

A vádhatározat.

A múlt év június 4-én, reggel 6 és 7 óra között *Till Gábor* mezei őr a Gellérthegyen egy 20—22 éves, ismeretlen fiatal ember holttestére akadt. Ugyanaz nap *Appel Mór* fogtechnikus jelentette a rendőrségnél, hogy fia, *Appel Lajos*, június 3-án elment hazulról — s azóta nyoma veszt. Appel ókszerék eladásával is foglalkozott s a kérdéses na-

pon este fél 6 órakor magához vett 1600 frt értékű 3 pár gyémántfüggőt, hogy a Rudolf-rakparton van egy vevője, oda megy s 6 órára vissza fog térni. Appel Lajos egész éjjel kimaradt s reggel atyja jelentést tett a rendőrségnél, hogy a Gellérthegyen talált holttestben fiára ismert. A vizsgálat megindult; az első nyom, mely a gyilkosok személyére mutatott, az a körülmény volt, hogy Appel Lajos június 3-án délután Fuchs Mátyással együtt látták. A szálak tovább vezettek, Fuchs június 4-én új ruhát vásárolván, a ruhásboltban egy barátjával járt. A rendőrség vállaltára fogta Fuchs Mátyást, aki hosszas faggatás után megvallotta, hogy *Hegyi Károlyval* volt a boltban. Hegyit letartóztatták, aki első meglepetésében megvallotta, hogy ő és *Fuchs Mátyás ölték meg és rabolták ki* Appel Lajost. Felcsalták a Gellérthegyre a hülye, bamba fiatal embert s ott agyonverték. Fuchs Mátyás a vizsgálat során tagadta, hogy a gyilkosságban része lett volna.

A vádlottak.

A vádhatározat felolvasása után a vádlottakat hallgatták ki az általános kérdésekre. Elsőnek *Fuchs Mátyást* szólította elő az elnök.

— Önnek a neve *Fuchs Mátyás*?

— Igen.

— Hol született?

— Nyír-Baktán.

— Hány éves?

— 23 éves.

— Mikor sorozták be katonának?

— 1894-ben.

— Mi a foglalkozása?

— Kereskedősegéd.

— Hány iskolát végzett?

— Két gimnáziumot.

— Volt-e már büntetve?

— Nem.

— Üljön a helyére, jöjjön elő Hegyi Károly.

— Hogy hívják?

— *Ifjú Hegyi Károly*.

— Hol született?

— Budapesten.

— Hány éves?

— Husz éves.

— Mi a vallása?

— Római katolikus.

— Foglalkozása?

— Kereskedősegéd.

— Végzett iskolákat is?

— Három polgári iskolát.

— Üljön ön is a helyére.

Fuchs Mátyás vallomása.

Az elnök: Fuchs Mátyás! Lépjen elő! Azzal van vádolva, hogy Hegyivel együtt meggyilkolta Appel Lajost. Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Nem.

Az elnök: Hol ismerkedett meg Hegyi Károlyval?

A vádlott: A kerékpár-egyesületben, egy közös barátunk révén ismerkedtem meg vele.

Az elnök: Appel Lajost régebben ismerte?

A vádlott: Igen. Gyakran találkoztam vele a Sztanov-kávéházban, ahol a kerékpárosok gyűlnek össze.

Az elnök: Gyakran találkoztak?

A vádlott: Elég gyakran.

Az elnök: Hol volt ön ez évi június hó 3-án reggel?

— Egy barátomnál, *Glauber Lajos*nál voltam.

11 órakor mentem haza.

— Hol volt 11 óráig?

— Nem emlékszem.

— *Glauber*től hova ment?

— Hazamentem s otthon maradtam 3 óráig, ekkor az *Andrássy-utra* mentem s találkoztam *Appellel*.

— Beszélt vele?

— Igen, ő szólított meg, hogy délután elmegy a kerepesi-utra, hogy *Hecht* nevű barátjától a pénzt bekasszirozza. Ha a pénzt megkapja, elmegyünk mulatni. Délután találkoztam vele a fürdő-utcában; ott láttam Hegyivel, beszélgettem is velük. Azt mondták, hogy mennek Budára, hívtak engem is, de én azt mondtam, hogy dolgom van. Appel nem hagyott békében, hogy csak menjek velük. Elindultunk, egy ismeretlen is csatlakozott hozzánk. Fuchs és Appel előre mentek, szinte szaladtak, én utánuk halgattam. A Gellért-hegyre értünk, ahol a harmadik ismeretlen elvált tőlünk. Én leültem a hegy csúcsára, de kevés idő múlva utánuk mentem s messziről láttam, hogy Hegyi és Appel viaskodtak egymással. Én szét akartam választani őket, de nem lehetett. Hegyi úgy vágta fejbe Appelt, hogy rögtön meghalt s erre elszaladtam.

— Hova ment azután?

— Fuchs lakására s szemrehányást tettem neki, hogy miért bántotta Appelt: Ő ötlé-hatolt.

— Mit csinált Hegyivel?

— Appel fejéből véres volt a ruhám s fölcseréltem másikkal.

— Ő ajánlotta a ruhát?

— Igen.

— Aztán hová mentek?

— Vacsorázni. Én nem tudtam enni. Vacsora után elmentünk sétálni, ő nem akart haza engedni. Elmentem vele a lakására.

— Még ekkor sem tudta, hogy Appel meghalt?

— Nem.

— S miért félt, nem mert haza menni?

— Mert láttam, hogy fejbe ütötte. Aztán haza mentem, lefeküdtem s aludtam.

— Másnap mit csinált?

— Reggel hét órakor elmentem Hegyihez, aki azt mondta, hogy pénzt kér az apjától, mert a lövésnyer nyert pénzt atyja örzi. Jóval később vettünk ruhát s cipőt.

— Ön mit vett s ki fizetett?

— *Galléri* s *kalapot*, Hegyi fizette.

— S hová ment ezután?

— Haza mentem s otthon maradtam.

— Mikor vonták önt felelősségre a cselekményért?

— Este a detektívek.

— A rendőrségnél mást beszélt, hogy nem is látta Hegyit, sem Appelt, miért tiltakozott?

— Mert a verekedésről tudtam s hallottam, hogy ékszer is elveszett s félttem, hogy bajom lesz e miatt.

— No látja, nem mond igazat. Hegyi mindent el fog mondani, hogyan ölték meg Appelt s osztokodtak a zsákmányon. Mitől lett véres a ruhája?

— Mikor Appelt Hegyi megverte, az ő vére cseppent a ruhámra.

— Hiszen a vizsgálat során azt mondta, hogy az orra vére folyt.

Az is,

— Mért kellett magának új ruhákat venni?

— Mert Hegyi beszélt rá, hogy vegyek.

— Hegyi azt is elfogja mondani, hogy maga már régen kieszelte a gyilkosságot, sőt a részleteket is elmondta neki.

— Én nem mondhattam, nem volt szükségem ilyen cselekedetre, hiszen alkalmazásban voltam az utolsó percig.

— Mikor Appellel, Hegyivel Budára mentek, ön adta át Hegyinek azt a névjegyet, melylyel a Széchenyi-utca egy házából kijött, arval az üzenettel, hogy az az ur nincs otthon, hanem a Gellérthegyen van?

— Hogy került ez a névjegy Hegyihez? nem tudom, tartozott 8 forintommal s ezt irtam föl a névjegyre.

— Az orvosszakértők azt mondják, hogy két embernek kellett Appelt megölni.

— Én nem öltem meg.

Hegyi Károly vallomása.

Az elnök: Lépjen elő, Hegyi Károly!

Ismeri a vádat?

A vádlott: Igen.

Az elnök: Bűnösnek érzi-e magát?

A vádlott: Igen, bűnös vagyok.

Az elnök: Beszélje el: hogyan ismerkedett meg Fuchs Mátyással.

A vádlott: Négy év óta ismertem őt. A „Hungária“-kertben ismerkedtünk meg. Az eset előtt egy hónappal beszéltem a dologról. Nem volt pénzünk, sem állásunk; ő biztatott, hogy majd segítünk magunkon. Beszélt egy hülye, néma emberrel, akinél sok ékszer van. Azt el lehet tőle venni, meg is lehet ölni. Én nem hittem, hogy ő komolyan gondolja, hogy megölje. Appel június 3-án reggel jött föl hozzám, én a lépcsőn találkoztam vele s a Millennium-kávéházba mentünk.

— *Ma lesz pénz*, csak fogadj szót nekem, — szölt Fuchs. Ezzel váltunk el. Délután 2 órakor kellett újra találkozunk — találkoztunk is. Fuchs várt rám a kávéházban. Én nem ültem mellé, mert Fuchs már délelőtt figyelmeztetett, hogy ne üljek mellé. Appel később jött s leült Fuchs mellé. Én korábban mentem el s a szemközti levő kapuból lestem, hogy elinduljanak, mert úgy állapodtunk meg; 3 órakor elindultak a Csengery-utczán végig, az Almásy-téren keresztül, a Barcsay-utczáig. Appel bement egy házba, pár perc múlva kijött, aztán a Miksa-utczán, a szövetség-utczán keresztül menve, a Luther-udvarban *Hecht* cipészhez mentek be. Fuchs folyton integetett, hogy csak jöjjenek utánuk. Én éhes voltam, bementem a Mozeskő-féle vendéglőbe, oda jött Hegyi utánam, hogy majd később be-mutat Appelnak.

A nevemet sem mondta meg, mikor bemutatott. Hármunk mentünk a Károly-körútra, Appel fölment a lakására. Én megvártam. Együtt mentünk kettőn a király-utczába, ott találuk Fuchst. A Széchenyi-utczába küldött be engem Fuchs a Gottschlig névjegyével. Amikor a lánczhidon átmentünk, Fuchs összehasonlította az ő botját az enyémével s ekkor az én botom beleesett a D-nába, én sajnáltam a botot, Fuchs meg azzal vigasztalt, hogy majd Budán megmondja, miért dobtá a Dunába. Meg is mondta. Azért, hogy könnyebben férjen Appellez a kezével.

Fölértünk a Gellérthegyre s leültünk egy tisz-
tágra. Egy ideig ültünk. Fuchs tréfálkozott. Appel

átölelte, rángatta. Mégse lehet vele itt elvégezni? szölt Fuchs. S tovább mentünk a kunyhóig. Fuchs azt mondta Appelnek, hogy nézzen be a kunyhóba, ott valamit lát majd, Appel bement s Fuchs rögtön falhoz vágta, majd a földre nyomta, a mellére térdelt s egy kővel ráütött!

— Ön mit csinált ezalatt?

— Én a kunyhó előtt vártam és vigyáztam.

— Fuchs rögtön megfojtotta Appelt?

— Nem, öt percig viaskodtak. Appel nyöszörgött: Ne Fuchs, ne Fuchs! Ekkor Fuchs kiszólt: nem bírom már, gyere üsd te is! Én azután fölvettem egy kővel és ezzel fejbevettem. Fuchs pedig egy szikladarabot vett a kezébe, alig bírta fölemelni... Ötször-hatszor dobta rá. — A fejét egészen szétnyomta... Távozáskor vettem észre, hogy Fuchs egészen véres, le akartam mosni, de nem lehetett.

— Hová mentek ezután?

— Egyenesen haza.

— Osztokodni?

— Nem.

— Mikor a földön ültek együtt, még világos volt?

— Igen, harangoztak, azt hiszem 8 órá.

— Mikor jött Fuchs a lakására?

— Egy félóra múlva, tépett ruhában, véresen.

— Mit csináltak otthon?

— Fuchs kivette az ékszereket s aranyórát, lánczot, de én az uton láttam, hogy nála több volt, kérdeztem is, azt mondta, hogy elvesztette. De később észrevettem, hogy egy órát és gyűrűt elrejtett előttem.

— Ott öltözködött át?

— Igen; inget, gallért, kalapot adtam neki. Alul volt a véres ing, erres vett fel egy új inget. Ezt az új inget rejtette el nálam.

— A véres ruha ott maradt önnél. Miért nem dobták ezt a Dunába?

— Mert attól féltünk, hogy kihalásznak a ruhákat.

— Mit csináltak este?

— Vacsoráztunk s a kávéházba mentünk, ő hazakisért s egész uton vigasztalt, hogy ne féljék, nem lesz baj.

— Mikor találkoztak?

— Reggel, még a lámpa égett, mikor hozzám jött, egész éjjel égett a lámpa, mert féltam. Német lapokat hozott s örvendve mondta, hogy nincs egy szó sem a lapokban. Elmentem a fürdőbe. Később egy bordárral beküldtem az órákat és lánczokat a zálogházba. Összesen 136 forintot kaptunk. Megosztokodtunk, ő azonban öt forinttal többet vett magának.

— Ekkor elváltak?

— Nem, elmentünk ruhát vásárolni, fehér, bicikli-ruhát vettem, ott fel is vettük. Egy másik boltban pedig botot, nyakkendőt vettem, Fuchs egy gallért. Fuchs innen egy czukrászdába ment, én meg addig egy kalapot vettem. A muzeum-köruton jártunk — s azután elváltunk. Délután nem is voltam otthon, csak éjjel mentem haza, amikor a titkos rendőrök letartóztattak.

— Mindjárt bevallotta tettét?

— Igen.

— Az a három brilliáns fülbevaló ott maradt a lakásán? Miért nem vitték ezt is magukkal?

— Mert Fuchs azt mondta, hogy ő Németországba viszi s gyűrűt csináltat belőle.

— Igazat beszél most?

— A tiszta igazságot.

— Hallotta Fuchs vallomását, igaz az, hogy négyen mentek fel a Gellérthegyre?

— Nem igaz.

— Az az igaz, amit ön beszélt?

— Ez, igen, amit én mondtam, az igaz.

Dr. Sós Béla: Miért ment Bécsbe?

— Allást akartam keresni, de nem találtam.

— Milyen néven nevezte magát Bécsben?

— Nem is voltam szállodában, este mentem Budapestre s másnap este jöttem haza.

— Hol találkozott Fuchssal?

— Szatmáron, május 19-én.

— Az elnök: Önnek májusban 400 forintja volt, hol szerezte ezt a pénzt?

— Lóversenyen nyertem.

Molnár Gyula dr.: Ön sport-ember volt, Fuchs sportlalt nem foglalkozott, mégis, hogy került vele nagy barátságba?

A nemzeti kerékpár-egyletnek, magyar uszó-egyletnek, magyar athlétikai klubnak voltam tagja. Nyertem több díjat, Zomborban nyertem két nagy díjat, a hölgyek díját és egy ezüst Géniuszt. Pár-bajt is vívtam s csak uri körökben fordultam meg. Fuchssal nem akartam találkozni, bár ő engem folyton hajszolt, egyszer a városligetben nagy társaság előtt jelentettem ki, hogy Fuchssal nem akarok találkozni, ha keres, mondják, hogy nem láttak.

— Megnézte, hogy Appelt, amikor a kővel fejbeütötte, elszédült?

— Lehajította a fejét.

— Az elnök: Maga a gyilkosság előtt sohasem látta Appelt?

— Nem, nem is ismertem.

— Volt pénze, amikor Appelt megölték?

— Nem, a biciklimet is elzalogosítottam.

— Hát Fuchsnek volt-e?

— Volt.

A szembesítés.

Az elnök: Fuchs! Nézzen a Hegyi szemébe! És most Hegyi Károly mondja a Fuchs szemébe, hogy ő eszelte ki a bűnt, és együtt vettek részt a gyilkosságban.

Hegyi: (Erős hangon.) Igen, ön ölte meg. Együtt öltük meg.

Fuchs: Nem igaz!

Az elnök: (Fuchshoz): Ön a rendőrségnél másként vallott. Mért ment a Hegyi lakására, miért váltott ruhát?

— Mert féltam, hogy bajom lesz a verekedés miatt.

— Ha félt, miért kereste fel Hegyit a lakásán? Egész nap hajszolta, ez arra mutat, hogy nyugtalanság vett erőt önön, mert félt a gyilkosság miatt.

— Nem volt részem benne!

— Volt ön június 3-án délután a Millennium-kávéházban?

— Nem. A kávéház előtt beszéltem Appellel.

— Hiszen odarendelte Hegyit, azzal, hogy majd jöjjen utánuk. Mit irt ön arra a jegyre, amit átadott Hegyinek?

— Hogy 8 forinttal tartozik, azért nem akart találkozni velem, mert kértem tőle a pénzemet.

— Miért vett ön új ruhát?

— Mert a verekedés miatt féltam, hogy bajba jutok én is, a gyűrűt ruha nekem is bajt okoz.

— Hiszen erre elég lett volna egy kabát is?

— Hegyi mondta, hogy vegyek új ruhát.

Hegyi: Igenis, vett ruhát, egész új ruhát.

Fuchs: Hazudik, nem igaz.

Az elnök: Csend legyen!

Dr. Sós Béla: (Fuchshoz): Volt pénze önnek?

— Nagyon kevés.

— Hát állása volt-e?

— Két hónap óta állás nélkül voltam.

Dr. Sós: Fuchs anyja járt nálam s a gyilkosság után egy revolvert hozott hozzám, mely a kályhába volt elrejtve. Ezt azért tartom fontosnak, mert azt mutatja, hogy ölésre alkalmas eszközt sem vitt magával.

Elnök (Fuchshoz): Honnan van a revolver?

— Hegyitől kaptam ajándékba.

— Miért dugta a kályhába?

— Féltam, hogy a gyerekek megtalálják.

Genthon ügyész: Valamennyi sport-egyletnek volt-e tagja?

— A Fecske kerékpár-egyletnek.

— Más sportot nem üzött?

— Vivtam.

— Talán párbaja is volt?

— Az nem.

— Csoda!

Appel Mór.

Ezután Appel Mór, a meggyilkolt Appel Lajos édesatyját szölitotta az elnök a törvényszék elé,

— Az elnök: Hány éves volt a fia?

— Huszonegy éves volt.

— Milyen foglalkozása volt?

— Aranyműves volt.

— Emlékszik június harmadikára, amikor a fia azt mondta, hogy egy jó üzletet fog csinálni?

— Igen, hogy a Rudolf-rakpartra megy egy gavallérhoz, aki ékszereket akar vásárolni s rögtön fizet.

— Ezek azok az ékszerek?

Az elnök megmutatta a gyémánt függőket, Appel megnézte.

— Igen, ezek azok.

— Ön adta át neki?

— Én, de az órákat ő vette ki egy kis szekrényből.

— Az egyik órát s a Szent György-tallért a fia viselte?

— Igen, de a tallerra nem emlékszem. Van itt olyan gyűrű, óra, ezeket én nem ismerem.

— Ismeri ön Fuchst?

— Nem, egyiket sem ismerem, sohasem láttam.

— Milyen testi fogyatkozásban szenvedett a fia?

— Nagyot hallott, dadogva nem beszélt.

Dr. Neuschloss: Tanította-e a fiát?

— Iskolába járt, polgári iskolát végzett s mindig jó bizonyítványokat hozott haza.

Az elnök: Atadom önnek a függőket.

Dr. Agorasztó: A fia sohasem mondta önnek, hogy Hegyit és Fuchst ismeri?

— Nem. Csak az anyjának mondta, hogy Fuchst jól ismeri. Még a feleségem mondta is szegény fiának, hogyan lehet olyan jó barátságban lenni egy emberrel, akiről azt sem tudod, miféle ember, hova való

A tanúk.

Steiner Arthur fogtechnikus, Appelnél van alkalmazva.

Az elnök: Mikor tudták meg, hogy Appel Lajost meggyilkolták?

A tanu: Reggel nem jött haza s a rendőrségnél tettünk jelentést, mert sok ékszer volt nála. Június 4-én hallottuk, hogy Appelt meggyilkolva találták. Én kerestem, hogy kivel volt együtt s Hecht irtól hallottam, hogy Fuchs Mátyas nevű uri emberrel volt együtt.

— Hogy jutott eszébe Hechtnél kérdezősködni?

— Mert Hecht nagyon jó barátja volt.

— Nagyon helyesen kombinált, ön vezette a rendőrséget a nyomra.

Agorasztó bíró: Hegyiről tett valaha említést Appel?

— Nem, csak Fuchsról, én is láttam egyszer.

Dr. Genthon: Július 4-én beszélt ön Fuchssal?

— Elmentem hozzá, de csak nővérével beszéltem, másodszer mikor felmentem, otthon találtam. Fuchs a szeméit törülgette, beszélgettem vele, lejött velem az utcára, ahol a detektívek vártak rá.

Appel Mór vallomására megeskették. Zokogva mondta el az esküformát.

Dél felé járt az idő, az elnök öt percnyi szünetet rendelt.

Szünet alatt kivették a vádlottakat. Fuchs az ajtóban összerokkadt, ajaltan rogyott a földre s csak nagy nehezen tért magához.

Szünet után folytatták a tanukihallgatást.

Hecht Emil tolmács segítségével hallgatták ki. Siketnéma, akit egy bécsi intézetben tanítottak meg — beszélni, beszédét azonban csak a tolmács érti.

Azt vallja, hogy Appelnél jó barátja volt s a gyilkosság napján járt nála Fuchs Mátyással.

— Megismerné Fuchst?

— Meg.

— No nézzen szét a teremben.

Hecht rámutat Fuchsról: Ez az!

— Mit mondott Fuchs, hogy mi a foglalkozása?

— Azt mondta, hogy aranyműves!

— Kérdezte ön Appelt, hogy hova megy Fuchssal?

— Igen, azt mondta üzleti ügyben mennék valahova.

— Hegyit ismerte?

— Nem.

— (Fuchshoz) Miért mondta maga, hogy ékszerész?

— Nem komolyan mondtam.

— Hogy beszélt Hechtel?

— Írásjelekkel.

Váradi Lajos tanu vallja, hogy Hegyit sportkörökből ismeri.

Az elnök: Látta ön Hegyit a gyilkosság napján?

A tanu: Igen. Este 9 órakor láttam őt Fuchssal együtt a Margithidon.

Az elnök: Tudja biztosan, hogy Fuchsvolt az?

A tanu: Nem igen, mert azelőtt sohasem láttam, de az alakja nagyon hasonlít rá.

Az elnök: Hallja, Fuchs?

Fuchs: Kérem, én nem voltam a hidon.

A tárgyalást ezután délutáni 3 óráig felfüggesztették. Délután elsőnek Hajduska Gyulát hallgatták ki. Mint a „Millennium“-kávéház főpinczéje ismeri a vádlottakat, akik gyakran jártak a kávéházba. Június 3-án délelőtt látta Hegyit és Fuchst, meg Appelt a kávéházban, beszélgettek egymással.

— A vizsgálat során nem így vallott, akkor azt mondta, hogy délután is látta a társaságot.

— Nem emlékszem már!

— (Hegyihez.) A tanu azt mondja, hogy délelőtt is együtt voltak a kávéházban!

— Nem kérem, csak délután...

— (Fuchshoz.) Volt ön délelőtt a kávéházban?

— Nem voltam.

Bucher Károly pinczer a millenniumi kávéházban június 3-án délelőtt látta a vádlottakat Appel társaságában a kávéházban.

Fuchs-szal való szembesítésekor a tanu nem ismerte fel határozottan a vádlottat, Hegyire ráismert.

— (Tanuhoz.) Emlékszik-e, hogy Hegyi délelőtt volt Appellel a kávéházban?

— Egy szürke ruhás emberrel volt.

— Ne beszéljen össze-vissza, mert ez igen fontos körülmény, vajjon Hegyi már délelőtt ott volt-e a kávéházban Appel Lajossal?

— Nem emlékszem bizonyosan.

Arvai Ottó kávéháztulajdonos csak azt tudja, hogy délután 3 órakor Hegyi volt a kávéházban. Nem voltak együtt Fuchs-szal, mert a női teremben egyedül ált. Danzinger tanu mondta neki a gyilkosság után, hogy az nap délután Fuch Appellel a kávéházban volt, mert ő (Danzinger) véletlenül az asztaluknál ált.

Glass Viktor férfidivat-kereskedő megismerte Hegyiben és Fuchsban azt a két fiatal embert, akik június 3-án gallért és botot vásároltak.

— (Fuchshoz.) Ön egy új gallért vetett le s vejt egy másikat, miért vette?

— Mert amelyik rajtam volt, alacsony volt.

Hegyi: Megmondom én miért vette, mert én adtam neki este gallért, de az szoritotta...

Hacker Anna cseléd Wagner Adolfnál, ahol Hegyi lakott.

Az elnök: Igaz-e, hogy Hegyi Károly egy izben meghagyta önnek, hogy ha Fuchs keresi, mondja neki, hogy nincs otthon?

A tanu: Igaz. Pedig otthon volt.

Az elnök: Mikor történt ez?

A tanu: Még áprilisban.

Hegyi: Májusban volt.

Az elnök: Ez nem változtat a dolgon. A tanu vallomásából kiténik, hogy ön kezdetben csakugyan ellentállt Hegyi unszolásainak.

Sonnenschein Adolf ékszerész-társa volt a meggyilkolt Appel Lajosnak. Ő adta át neki az ékszereket, mert állítólag jó vevőre akadt. Az elnök kiadja neki az elrabolt ékszereket.

Braun Ignác kihallgatván, vallja, hogy ő vitte az aranyórát a zálogházba.

Az elnök: Megismerné azt a fiatal embert, a ki az órát átadta?

— Meg.

— Itt van. Nézzen oda.

— Megismerem. Ez az (*Hegyire mutat*):

— Neki adta a pénzt?

— Neki.

— Hol?

— A Teréz-körút 2. szám alatti ház kapuja alatt.

— Más embert nem látott ott?

— Nem.

— Nézze meg ezt a másik embert. Ez nem volt ott?

— Ezt az urat nem láttam.

Kihallgatván ezután **Scheerer** Henrik és **Markstein** Adolf kereskedőket. Az előbbinél kalapot, az utóbbinál ruhát vásároltak a vádlottak a gyilkosság elkövetése után.

Arkos János hordár arról tanuskodik, hogy néhány ékszert vitt a zálogházba Hegyi megbízásából. Vele volt Fuchs Mátyás is.

Gyetko Imre és **Schönberg** Adolf hordárok ugyanezt bizonyítják.

Weinberger Mór kereskedősegéd **Beinstingl** kalaposnál. Ott vásárolt kalapot **Gottschlig** lovas ott hagyta a névjegyét, hogy vigyék haza a kalapot a lakásába.

Az elnök: Emlékszik erre a névjegyre?

A tanu: Igen.

— Ez volt az (*felmutatja*)?

— Ez!

— Hogy juthatott ez a névjegy Fuchshoz?

— Könnyen! Ő is ott volt akkor az üzletben.

Fuchs Mátyás: Sohse volt az a névjegy én nálam!

Az elnök: Hiába tagad, Fuchs Mátyás. Maga Hegyre akar háritani mindent, pedig ön is bűnös. Hogy *minduntalan hazudik*, az kiténik a tanuk előadásából.

Fuchs: Hegyi nem mond igazat.

Az elnök: Amit Hegyi idáig vallott, az valóban bizonyult.

Lipovcsák Aladár tanu vallja, hogy a gyilkosság napján, reggel találkozott Hegyivel a Danjanich-utcában. Hegyi azt mondta ekkor, hogy el akar utazni Fuchs társaságában Konstantinápolyba.

Hegyi azt állítja, hogy ez nem a gyilkosság napján történt.

Danzinger Izidor, akit elővezettek, a „Miljennium” kávéházban törzsvendég. Láta a kávéházban **Fuchst** Appellel ülni egy asztalnál.

Az elnök: Határozottan emlékszik rá?

A tanu: Igen.

— Hát mit tud még erről?

— En is odaültem az asztalukhoz.

— Aztán...

— Érdekelt az a siketnéma fiatalember. Megkérdeztem Fuchstól, hogy ki az.

— És mit felelt Fuchs?

— Azt mondta, hogy az Appel fogorvos fia.

— Hát megismeri most Fuchstot?

— Meg.

— A vizsgálóbíró előtt nem ismerte meg.

— Akkor szakállá volt.

Fuchstot szembesítik a tanuval, aki szemébe mondja, hogy ő volt, aki neki Appelt bemutatta a gyilkosság délutánján a kávéház terraszán délután 3 órakor.

Fuchs megmarad amellett, hogy ő nem volt ott aznap Appellel.

Ezután a közvédlő indítványára az összes kihallgatott tanukat megeskették, mire az elnök a tárgyalást néhány percze felfüggesztette.

A bünjelek.

Szünet után a törvényszéki szolgák az elnök utasítására felbontották a bünjelöket tartalmazó nagy csomagot.

Az elnök: Hegyi! Nézze meg e ruhákat.

Hegyi: (*Kiválogatja a saját ruháit.*)

Az elnök: (*Egy ruhadarabra mutat.*) Hát ez a kabát kié?

Hegyi: Ez a Fuchszé.

Az elnök: Konstatálom, hogy e kabáton véres foltok vannak. Jöjjön csak ide, Fuchs! A maga kabátja ez?

Fuchs: Igen.

Az elnök: Látja ezeket a vérfoltokat? Ön azt mondja, hogy a vér csak úgy freccsent rá a ruhájára. Hogy lehet ekkora vérfoltokat előidézni freccsenéssel.

Fuchs (*Hallgat.*)

A szakértők véleménye.

Felolvasták a boncolásról fölvevett jegyzőkönyvet, majd a jelenlevő orvosszakértőkhöz intéztek néhány kérdést.

Agorasztó bíró azt kérdezi, elégséges volt-e a halál előidézése céljából egy ütés a fejre.

Dr. Ajtay Sándor szerint, több ütés után következett be Appel Lajos halála.

Elégséges lett volna a fojtogatás egymagában is a halál előidézésére?

Dr. Ajtay: Igen, mert hiszen a gégeporc-törés halálos.

A szakértők véleménye szerint a vádlottak élelméjük és a bűncselekmény elkövetése idején meg volt bennök az akarat szabad elhatározási képessége.

A végtárgyalást holnap reggel 9 órakor folytatják.

SPORT.

† **Hajtóvadászat.** Báró Révay Simon vadászterületén Kis-Várad, Nagy-Surány és Bánkeszi között tegnap és tegnapelőtt nagy hajtóvadászat volt. Részt vettek benne báró Révay Gyula és neje, Sztáray Gábor, Csáky Vidor, Berchtold Kázmér grófok, Blaskovich Elemér és Klobusiczky János. Harmadfélezer nyulat löttek.

† **Vadászkör Ungmegyében.** Az ungmegyei állami erdészek vadászkört alakítanak. A kincstári erdőkben tenyésző vadak szakszerű vadászása és kímélése a céljuk.

† **Koburg Fülöp** herczeg Gömörben. A történelmi nevezetességű balogvári kastélynak fejedelmi vendége van. A kastély tulajdonosának gróf Szapary Péternek a meghívására **Koburg Fülöp** herczeg vadászott előkelő uri társasággal. Terítékre került 12 szarvas, 6 vaddisznó s sok kisebb vad. A társaság ma áthajtatott a murányi vár erdőseibe, ahol túlságosan elszaporodtak a medvék.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Földalatti titok.

Mélyre hatott már a vizsgáló tudomány, a föld rétegeibe s hozott is föl onnan drága kincseket. A fővárosi embernek nem is kell ilyen mélyre szállnia és szintén lel kincset. Nem is szükséges hozzá erősebb szimat. Megérzi azt a hétköznapi orr is. A kincs persze csak mezőgazdasági értékelés szerint az. Kinában régóta rátértek a becsére s bár nem tudnak ott latinul, mégis azt vallják, hogy: „non olet.” — A budapesti földalatti vasut perronjain várakozó utasok alig vetnek ügyet egy takaros fa-alkotmányra, mely szerényen vonul meg a szellős váró-tér egyik sarkában s mely arra való, hogy szükség esetén azok vonuljanak ott vissza, akiket a merev szolgálat szigorja a bejáró mellett fogva tart: a jegyosztó s az ellenőr. S így történik, hogy néha, midőn ködös levegő nehezedik mindenre, egyszerre nyilvánvalóvá lesz ama titkos házikónak a rendeltetése. Igaz, hogy időről-időre megjelen ott két rejtélyes férfi s álmosan gunnyaszt a bejáró lépcső alsó fokán. Mellettük titokzatos rendeltetésű lapátok, rudak és kaparó-vasak hevernek. Várják az éjjeli tizenegy órát, midőn a közlekedésnek vége szakad s kezdődik az ő higiénikus működésük. De áldásos munkájoknak azért nyoma marad. ha egyebütt nem, hát a levegőben. Mivel pedig a földalatti vasut csaknem egyazon színvonalon van a csatorna-hálózat főosóvével: a nehézség törvénye szerint csak a gáz emelkedik, a gázfejtő anyag azonban alászáll. S így állandó a baj, ha ugyan a nagytehető társulat nem tartaná célravezetőnek a szifon-rendszert, melyet vasutjai körül régóta alkalmaz a londoni Underground Limited Company.

Dr. Tökés.

NYILTTÉR.

Legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok
LÖW SÁNDOR

óras és ékszerész, 197

Budapest, VIII., József-körút 81. sz. alatt

Kaphatók.

Ugyanott óra- és ékszer-műhely.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

THE MUTUAL

NEWYORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapított 1843-ban.

Tisztán kölcsönös. Résztvevőket részesenek.

Az összes nyereségek a biztosítottakra esnek vissza.

Állomány: 1897 január 1-én:

Összes vagyon 1216 millió frank
Évi bevétel 1896-ban 257 1/2 „ „
Érvényben levő biztosítások 4761 „ „
Teljesen tehermentes felesleg 154 „ „

fennállása óta biztosítottainak **összes nyereségek** fejében több mint

482 1/2 millió frankot

fizetett ki. Bővebb felvilágosításokkal és díjtáblázatokkal szolgál a

Magyarországi vezérigazgatóság,

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Üzletem felszerelése!

Állványok, portálé stb. **eladó** s a helység kiadó. Férő-ruha üzletnek kiválóan alkalmas. (113)

Preisach Zsigmond

Üllői-ut 55.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 3. Az állami vasuti tanács ma kezdte meg üléseit **Wittek** miniszter üdvözölte a tanácsot, mire **Mauthner**, a bécsi kereskedelmi kamara elnöke köszöntötte fel a minisztert, aki az osztrák közgazdaság terén nem új ember, és akinek eddigi működése biztosítékul szolgál arra, hogy az államvasutak politikája, az ipar és kereskedelem terén jóakaratu szakértelemet fog tanusítani. A miniszter válaszában azt ígérte, hogy új állásában is mindig arra fog törekedni, hogy az ipar és kereskedelem jogosult követelményeinek a legnagyobb mértékben eleget tegyen. Számít az államvasuti tanács buzgó támogatására. Ezután még **Strasskiewicz** képviselő üdvözölte a minisztert, mire a tanács áttért a napirend tárgyalására.

Bécs, decz. 3. (*Utótőzsde.*) Prágában a rend helyreállítása következtében a hangulat javult, később Berlinből is jelentették, hogy ott az irányzat némileg szilárdult. Az árfolyamok zárlatkor majdnem valamennyien némi emelkedést mutatnak. Jegyzések: Osztr. hitelr. 356.75. Magy. hitelr. 388.50. Angol-bank 162.50. Bankverein 256.50. Länderbank 222.75. Osztrák-magyar államvasut 339.50. Déli vasut 79.75. Elbevölgyi vasut 262.—. Észak-nyugoti vasut 248.—. Török dohányjövődék 153.—. Ríma-murányi vasut 250.50 Májusi járadék 102.30. Magyar korona-járadék 100.—. Törökorsjegy 61.60. Német birodalmi márka készpénz 58.97. Német birodalmi márka ultimóra 58.93.

Berlin, december 3. A tőzsde kedvetlen. Járadékok közül olasz és mexikói csökkentek. Vasutak többnyire gyengébbek. Kohó- és közénértekek eleinte magasabbak, később nem tudták árfolyamaikat megtartani. A zárlat kezdetben a magánkamatláb emelkedésére 4 1/2%-ig. Az utózárlat azonban tartott árfolyamokkal történt. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 223.75. Disconto társaság 157.62. Darmstadti bank 201.37. Deutsche Bank 159.—. Nationalbank 144.34. Svájci központi vasut 136.25. Olasz közepentengeri vasut 99.25. Olasz járadék 94.60. Török sorsjegyek 114.70. Mexikói kölcsön 96.50. Laurakohó 178.—. Dortmundi 97.60. Bochumi 203.50. Gelsenkircheni 189.—. Harpeni 190.—. Hibernii 204.—. Trust 175.90. Észak-német Lloyd 102.70. Magán kamatláb 4 1/2%.

Páris, decz. 3. A mai tőzsdé irányzata szilárd volt és az árfolyamok jelentékenyen emelkedtek. 2¹/₂-os francia járadék 103.96. 3¹/₂-os törlesztéses járadék 102.50. 3¹/₂^o járadék 106.60. Francia bank 37.75. Credit Foncier 655. Szezei csatorna részvény 32.70. Egyiptomi kölcsön 575.—. Spanyol külföldi kölcsön 61³/₈. Magyar aranyjáradék 104⁵/₈. Olasz járadék 96.15. Orosz kölcsön 103.—. Uj orosz konzol 94.75. Portugál kölcsön 21¹/₈. Ottománbank 587.—. Osztrák Länderbank 486.—. Osztr.-magyar államvasut. 730. (Lomb.) Déli vasut 187.50. Rio Tinto 628.50.

New-York, december 1. (C. T. B.)

	decz. 3. cents	decz. 2. cents
Buza decemberre	96 ¹ / ₄	96 ³ / ₈
" januárra	96 ¹ / ₄	96 ² / ₈
" májusra	92 ³ / ₄	92 ¹ / ₄
Tengeri májusra	33 ⁵ / ₈	33 ⁵ / ₈

Chicago, december 1. (C. T. B.)

	decz. 3. cents	decz. 2. cents
Buza májusra	89 ⁷ / ₈	89 ⁷ / ₈
Tengeri májusra	28 ³ / ₈	28 ¹ / ₂

Mezőgazdaság.

A homoki szállótelepek az Alföldön örvendés mértékben szaporodnak. Kivált Csongrád- és Bács vármegyében nagy anyu a fejlődés. Nagyobb telepek létesültek az utóbbi években: Királyhalmon, Szegeden, Baján, Jankovácson, B.-Madarason, Szabadkán, Csongrádon. Legnevezetesebb a királyhalmon telephely, mely Horgos és Paliész közt fekszik. Ez maga az idén harminckétezer kosár csemege-szállított részint Budapestre, részint a külföldre. Az újabb telepítési homoki szálló majdnem 2000 holdat tesz ki.

A magyar mezőgazdasági szesztermelők országos egyesülete. Ez az egyesület december hó 8-án tartja alakuló közgyűlését. Az új egyesület iránt nemcsak a mezőgazdasági szesztermelők körében élénk az érdeklődés, hanem nagy rokonszenvet mutat az iránt maga a kormányzat is. Ugy a pénzügyminiszter, mint a földmívelésügyi miniszter is az előkészítő bizottság fölkérésére intézkedtek az ülésen való képviseltesről és pedig a pénzügyminiszter Schreiber Vilmos osztálytanácsost, a földmívelési miniszter pedig báró Malcomes Jeromos osztálytanácsost küldötte ki és ugy a pénzügyminiszter, mint a földmívelésügyi miniszterek beleegyezésüket adták ahhoz, hogy az egyesület választmányában az ő képviselőik is résztvehessenek, mint informatív közegek.

Ipar és kereskedelem.

"Union" bádogyár részvény-társaság. A tegnapi bécsi tőzsdén az "Union" bádogyár részvényeiben élénk üzlet volt és az áremelkedés e papírban 25 forintot tett ki. E speciális hausse azzal indokolták, hogy a Rimamurányi vasmű részvénytársaság megvásárolta az "Union" zolyomi telepét. Amint azonban értesülünk, e híresztelés nem felel meg a valóságnak, tény azonban, hogy az "Union" bádogyár részvénytársasággal újabbán más oldalról folynak tárgyalások, nemcsak a zolyomi telep, hanem összes vállalatának átvétele tárgyában.

Amerikai gabonapiacz. A "Cincinnati Price Current" jelenti, hogy az őszi buza terméséről általában kedvezőek a jelentések. Ugyanezen forrás szerint a lisztkészleteket meglehetősen kínálják, mindazonáltal kevésbé, mint a búzát.

Az ipari tulajdon nemzetközi védelme. Brüsszelből távirják, hogy az ipari tulajdon nemzetközi védelme ügyében összehívott értekezletet ma nyitotta meg a külügyminiszter, üdvözölve a különböző államok képviselőit, s különösen melegen Németország, Ausztria és Magyarország képviselőit, amely államok az Unióhoz csatlakozni szándékoznak. A konferencia elnöke Nysseus kereskedelemügyi miniszter.

Hamisított amerikai disznózsír. Nem elég, hogy az amerikai disznózsír napról-napra jobban tért hódít és kiszorítja a hazai terméket, egyes kereskedők még azzal tettezik a versenyt, hogy hamisítják az Amerikából importált árut. A hentesipar testület legutóbbi ülésén, mint a M. és H. Lajpa írja, szóba került ez az ügy. Jegyző bemutatja a testületnél felfeltett jegyzőkönyvet, mely szerint a budapesti K. és W. cégét zsirhamisítással vádolják. Miután a testület tagjai a főváros részéről — zsirhamisítás címén — sok kellemtelenségnek voltak kitéve, az előjárás elhatározta, hogy a kérdéses jegyzőkönyv becsatolása mellett a vádolt cég ellen a följelentést illetékes helyen meg fogja tenni Marschall P. Ferenc megjegyzést, hogy nemcsak a vádolt K. és W.

cég tesz ilyen hamisítást, hanem ő maga látta, amint H. J. L. budapesti zsiradék-nagykereskedő cég az Amerikából érkező eredeti hordókat legyalultatta, azokat vasabroncs helyett faabronccsal látta el és az így preparált hordókban foglalt anyagot, mint budapesti zsirt bocsátotta forgalomba. — Ugyanígy tesz állítólag D. A. hentesmester és még több is. Fölkéri az előjáróság tagjait, hogy tartásuk szívesen az ilyen dolgokat s a tudomásukra jutó eseteket jelentsék be nyíltan a testületnél. Az előjáróság egyhangulag hozzájárult Marschall indítványához.

Csődnyitások. Wasa D. Papeszku bejegyzett kereskedő, fejétemplomi lakos ellen a fejétemplomi királyi törvényszék által. Csődbiztos Horváth Géza. Tömeggondnok Nemcsik Gyula. Bejelentési határidő 1898. február 7. Felszámolási tárgyalás 1898. február 24. — Tormay Gyula gyógyszerész, román-sztankályi lakos ellen a temesvári királyi törvényszék által. Csődbiztos dr. Haller Gábor. Tömeggondnok dr. Szenes Emil temesvári ügyvéd. Bejelentési határidő 1898. január 20. Felszámolási tárgyalás 1898. február 20. — Strasser Kálmán jászapáti lakos, bőr- és vegyeskereskedő ellen a szolnoki királyi törvényszék által. Csődbiztos Pálka Kálmán törvényszéki bíró. Tömeggondnok Horváth Lajos jászapáti ügyvéd. Bejelentési határidő 1898. február 24. Felszámolási tárgyalás 1898. márczius 10.

Köbányai sertésplacz decz. 3. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 51¹/₂—52¹/₂ krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő sulyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 230—260 kilogramm sulyban) 50—51 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 50—51 krajczárig. Sertéslelészám: december 1. napján volt készlet 21.758 db., decz. hó 2-dik napján felhajtott 317 drb., decz. hó 2-dik napján elszállított 400 darab, decz. hó 3-án maradt készletben 21.675 darab. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzumsertés vásár december 3. Decz. 2-án érkezett 1002 drb., Ebből készlet december 1-ről 2147 drb., összes felhajtás 2147 drb., elszállított budapesti fogyasztásra 1121 darab, maradt készlet 1026 darab. Napi árak: 120—380 klg. sulyban 46—49 kr., öreg, nehéz 46—49 kr.; malacz 35—38 kr. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti szürömárvadásar december 3. A mai vásárra felhajtott 189 darab belföldi élő borju és 5 drb. élő növendék borju, továbbá 23 drb. leölt belföldi, 118 darab leölt galicziai borjut, 40 darab leölt bárányt és 252 darab leölt bécsi borju. Napiárak: élő belföldi borju drbönként 16—26 frt., 100 kilonként 36—46 frt., kivételesen 47 frt.; növendék borju 100 kilonként 23 frt., belföldi leölt borju 100 kilonként 58—62 frt., galicziai borju 56—60 frt. Leölt bárány darabonként 8 frt., leölt bécsi borju 100 kilonként 58—64 frt., kivételesen 66 frt. A borjuvásár meglehetősen élénk volt.

Közlekedés.

Arad-csanádi egyesült vasutak. Az arad-csanádi vasut igazgatósága elhatározta, hogy a társaság új részvényeket bocsát ki másfél millió értékben. Ez összegre részint a múltban teljesített építési költségek fedezése, részint új befektetések miatt van szükség. Az új részvényeket a Magyar Agrár és Járadekbankát veszi 107 frt 58 kr-ával, tehát névérték felül. Az ülés másik tárgya Atzél Péter száz-ezer forintos követelése volt, melyet a vasut ellen támasztott. A vasut igazgatósága által kiküldött bizottság abban a véleményben van, hogy e követelésnek jogalapja nincs. Ez értelemben határozott az igazgatóság is és így a dolog aligha nem pörre kerül.

Pénzügy.

Osztrák-magyar bank. Az osztrák-magyar bank főtanácsa mai ülésében elhatározta, hogy a bankszabadság ideiglenes meghosszabbítása tárgyában f. hó 20-ikára rendkívüli közgyűlést hív össze. Az erre vonatkozó hirdetményt f. hó 5-kén fogják közzétenni. A főtanács elhatározta továbbá, hogy Schlikenauhan bankmellékelyet állít fel.

A Magyar Agrár- és Járadekbank részvénytársaság a címletei átvételére alakult konzorciummal egyezményt kötött 10 millió korona szállókötvény ügyében. Ezek a címletek azon kölcsönök alapján bocsátatnak ki, amelyeket az 1896. évi V. t.-cz. értelmében a földművelési és pénzügyi min. kir. miniszterek és a Magyar Agrár- és Járadekbank között kötött szerződés szerint ez a bank engedélyez. Az átvételi konzorciumhoz a következő cégek tartoznak: Az Union-bank Bécsben, a Magyar lezárt és pénzváltóbank Budapesten, a Handels-

sohn és Comp cég Berlinben, a Berliner Handelsgesellschaft Berlinben, a Norddeutsche Bank Hamburgban, a Deutsche Effecten- und Wechselbank M/m Frankfurtban az Amsterdami Bank Amsterdamban, a Wertheim és Gompertz cég Amsterdamban, a Schweizerische Kreditanstalt Zürichben.

A bankkimutatás. A ma közzétett kimutatás szerint az osztrák-magyar banknál november hó utolsó hetében a váltószámítás 2-88 millióval csökkent. Az érczkészlet 2-53 millióval apadt, ami nyilván a devise kikölcsönzéssel áll összefüggésben. A bankjegyforgalom szintén apadt, 4-98 millióval. Az adómentes bankjegytartalék 2-18 millióval emelkedett és 55-56 millió forintra rug.

Árlejtsési hirdetések.

(E cím alatt az összes versenytárgyalási hirdetésüket, anyagszállításokat és azok eredményeit, közöljük.)

A) Építési ügyekben.

Szeged (Terméskő- és zuzott kavicso szállítás.) Szeged szabad kir. város polgármesteri hivatala, f. é. december hó 7-én, d. e. 10. ajánlatok benyújtása. Bánatpénz 2800 frt.

Török-Szt.-Miklós (Templomépítés) róm.-kath. plébániai hivatal. (Előirányzat 77823 f. 74 f. é. december hó 20. d. u. 1 óra. Bánatpénz 5 száz.)

Deés (Bérházak építése.) Szolnok vármegye alispáni hivatala f. é. december hó 20-án, d. e. 10 óra. Bánatpénz 9000 frt.

Lőcse. (Kórház-helyreállítás) m. kir. államépítészeti hivatal Lőcse f. é. december hó 30-án d. u. óra. Bánatpénz 500.

Szeged. (Földfeltöltési munkák.) I. tan. ügyosztály Szeged f. é. december hó 7-én d. e. 10 óra. Bánatpénz 300 frt.

B) Szállítás, adás, vétel, bérbeadás ügyekben.

Ungvár. (Szentermelés és szállítás.) M. kir. főerdőhivatal Ungvár f. é. december hó 10 déli 10 óra. (Bánatpénz 500 frt.)

Ungvár. (Fenyőszelvények eladása.) Ungvári m. kir. főerdőhivatal f. é. december hó 16-án, d. e. 10 óra. Bánatpénz 5 százalék.

Szeged. (Pályaudvari vendéglők bérbeadása) f. é. december hó 15-én, déli 12 óra. M. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége. Bánatpénz szegedi vendéglőre 500 frt., az aninai vendéglőre 100 frt.

Pozsony. (Postaszállítás és sajtómunkák.) Alispáni hivatal Pozsony, f. é. december hó 10-én, déli 12 óra. Bánatpénz 100 frt.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, decz. 3.

Egybevetve a világ jelenlegi gabonakészletének és előrelátható fogyasztási szükségletének mennyiségét, az ezáltal nyert statisztikai pozíció határozottan az árak várható emelkedése mellett szólanak, mivel elvitázhatatlan, hogy a nyers terményekben igen tekintélyes hiány áll fenn. Daczára a viszonyok e közismeretű állásának, sem a kontinentális, sem a tengerentúli kereskedelmi góczpontokon nem észlelhető valamelyes élénkség, sőt miután teljesen megfeneklett a forgalom és mi sem képes a pangó üzletmenetet felélni. Nagyon egyszerű a magyarázata ennek a látszólag ellentétes állapotnak. Elvégre is a mostani jegyzések nem mondhatók normálisoknak és a spekuláció érzé és tudja, hogy csak idő kérdése, mikor áll be a visszaesés. A legközelebb fekvő "memórtó" erre nézve az ugynevezett korán termelő államok képesik. Lesz-e és mennyi lesz ezek feleslege? Nézetünk szerint az államok export-feleslege aligha lesz akkora, hogy az áruhiányban szenvedő piacokat mind ellássa, mert egyelőre legalább még nagyon ingadozó a terméskilátások. S aztán a származékokat csak nem küldhetik kábelen és mi már jóformán ismét az új aratás előtt fogunk állani, amíg esetleg a délamerikai termék versenyét kézzelfoghatólag érezhetjük és még akkor sem lesz e konkurrenzia képes árainkat gyökeresen megingatni, mert hiszen láttuk a közelmúlt kampanyban, hogy a Redvinter, Kansas, Valla-Valla stb. csak magas árak mellett gravitál ide. E meggyőződésünkben a mai híresztelés, hogy Csehországban nagyobb tétel amerikai tengerit helyeztek el, legkevésbé sem bír minket megingatni. Newyorkban lanyhán indult az üzlet, végül szilárd irány kerekedett felül arra a hirre, hogy az exportörök körülbelül száz hajórakomány gabonát vettek ki a piaczból. Egyenlegként fél czenttel hanyatlottak az árak. Chicagóban ugyanennyit veszítettek a kurzusok, sőt a távoli terminusok egy-egy czentet. Délután Páris, 15 czentimesnyi emelkedést, Liverpool 1/2 penny esést, Berlin, London változatlan jegyzést jelentettek.

Buza.

Készárúzetben. Elkelt vagy ötezer méter- mázsa magyar és körülbelül ugyanennyi oláh buza és a forgalom e szokatlan élénksége...

Előfordult eladások buzában.

Table with columns: mennyiség méter- mázsaiban, származás, minőség megjelölés, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 3. hóra.

Hivatalos jegyzések buzában.

Table with columns: faj, minőség, 100 kilogr. készp. ára, 100 kilogr. 3. hóra.

Raktárállomány buzában és lisztben. A fővárosi közraktárakban 156.900 méter mázsa buza és 93.200 méter mázsa liszt; a Silosban 64.250 méter mázsa buza...

Határidőüzlet buzában. Tavasz buzából elkelt vagy 30.000 méter mázsa szilárd árak mellett.

Előfordult kötések buzában.

Table with columns: határidő, kezdet, forgalom, zárlat, Döntési és déli tőzsde, Déltáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Table with columns: határidő, Döntési és déli tőzsde, Déltáni tőzsde, számlázó árfolyamok.

Rozs.

Készárúzet rozszban: Csekély forgalom mellett az árak alig változtak.

Előfordult eladások rozszban.

Table with columns: mennyiség mázsaiban, származás, minőség megjelölés, átadási hely, ár netto 100 Kgr-ért, készp. vagy 3. hóra.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Table with columns: faj, hektoliterenkénti súly kilogrammban, 100 kilogramm készpénz ára.

Raktárállomány rozszban: a fővárosi köz- raktárakban 57.000 méter mázsa; a nyugati pályau- dvaron 18.483 méter mázsa.

Határidőüzlet rozszban. A mai tőzsdén mint- egy 2000 méter mázsa tavaszi rozs volt forgalomban.

Előfordult kötések rozszban.

Table with columns: határidő, kezdet, forgalom, zárlat, Döntési és déli tőzsde, Déltáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Table with columns: határidő, Döntési és déli tőzsde, Déltáni tőzsde, számlázó árfolyamok.

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Tengeri- árú a kereslet valamivel gyengébb volt. Export- árú több oldalról keresnek. Takarmányárpa- üzletben. Zabban meglehetősen forgalom volt.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: mennyiség méter- mázsaiban, faj, minőség, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 3. hóra.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: faj, hektoliterenkénti súly kg-ban, 100 kg. készp. ártól, 100 kg. 3. hóra.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 87.700 méter mázsa árpa, 17.200 mé- termázsa zab, 133.800 méter mázsa tengeri. A Si- losban 2000 méter mázsa zab, 23.100 méter mázsa tengeri...

Határidő-üzlet takarmányfélékben: Ma ismét 1000 méter mázsa tengerit mondtak fel, a likvi- dációs kurzust pedig 5 forint 25 krajczárban ál- lapították meg.

Előfordult kötések takarmányfélékben.

Table with columns: faj, határidő, Döntési és déli tőzsde, Déltáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések takarmány- félékben.

Table with columns: faj, határidő, déli tőzsde zárlata, számlázó árfolyamok.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi december hó 1-én este 6 óráig december 2-án este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonakérdeményekről és a budapesti fővármihivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a követ- kező kimutatást teszi köze:

Table with columns: az áru megnevezése, érkezett, elszállított, helyi forgalomban.

Table with columns: az áru megnevezése, visszkivétel, az áru megnevezése, a visszkivi- telre előjegyzett mennyiség.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 3.

A politikai események képe a reggeli lapokban valamivel szelidebbnek mutatkozott: egyrészt emle- gették, hogy Gautsch osztrák miniszterelnök megalkotta többségét, mely meg fogja szavazni a legsür- getőbb törvényjavaslatokat; másrészt pedig jelentet- ték, hogy Prágában a kihirdetett statárium megtette hatását és hogy a tüntetők és fosztogatók elbujtak a fejük fölött megvillogtatott pallos elől.

357-en zárult. A helyi piacon a közúti vaspálya részvényeinek volt élénkebb kereslete; záró árfolyama már tekintélyes, 388. Mellette az ujlaki téglagyár részvényei folytatták árfejlődésüket felfelé.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészv. 387.75-388.25. Osztr. hitelrészvény 354.75-355.50. Osztr. magyar államvasutak 337.50-338.-. Ujlaki téglagyár 265-270 forint köttetett.

Délelőtt 11 óra 25 perczkor zárlnak: Osztrák hitelrészvény 355.30. Magyar hitelrészvény 387.75. Leszámitoló bank 251.25. Jeltzálogbank 280.-. Rimamurányi 249.75, Osztr.-magyar államv. 337.75. Déli vasut 79.50.

A délitőzsdén előfordult kötések: Magyar koronajáradék 100.10-100.17 1/2. magyar regálbank 101.25-101.30, magyar földterhermentési kötvények 98.70. egyesült óvárosi takarékpénztár 1210. Ujlaki téglagyár 267-271, közúti vaspálya 385-386, magyar hitelrészvény 388-388.25, osztrák hitel- részvény 355.30-355.85. osztr.-magyar államvasut 337.75-388.25.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50-2.- frt; 8 napra 4.-5.- frt; december utójára 8.-10.- frt.

Déltáni 1 óra 30 perczkor zárlnak:

Table with columns: Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jeltzálogbank, Magyar leszámitoló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsdén jegyeztetett: Osztrák hitel- részvény 355.80-357.10, Magyar hitelrészvény 388.50-389.50. Osztr.-magyar államvasut 338.25-339.50 közúti vaspálya 387-388 forinton köttetett.

Déltán 4 órakor zárlnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák-magy. államvasut, Leszámitoló bank, Jeltzálogbank, Rimamurányi vasmű, Közúti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, decz. 3. Zsiradéküzletben az irányzat csendes volt, a forgalom jelentéktelen. A szilvaüzletben szintén csekély volt az üzlet, de az az árak lanya irányzat mellett nem változtak.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: faj, ar 100 kilo- grammonként, pénz, áru.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, decz. 3. A mai vásár irányzata nagyban forgalomban és az egyes cikkeknek a kö- vetkező volt: Husnál forgalom élénk, árak estek. - Baromfinál csendes, árak estek. - Halban csendes, árak estek. - Tejés tejtermékeknek élénk. - Tojásnál csendes, árak szilárdak. - Zöldségnél csendes. - Gyümölcsnél csendes. - Fűszereknél csendes. - Időjárás felhős, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 46-58 frt, II. 40-54 frt. Birkahus hátulja I. 30-38 frt, II. 28-36 frt. Borjúhús hátulja I. 60-60 frt, II. 56-56 frt.

Sertéshus elsőrendű 39—50 frt, vidéki 42—50 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—72 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 54.5—54.0 frt (100 kilonként). — *Baromfi (élő)*. Tyúk 1 pár —.— frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hizott kilonként 0.40—0.52 frt. — *Különfélék*. Tojás 1 láda (1440 db) 44.5—45 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—5.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 3.00—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—14 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 70—80 frt. Vaj téa kilonként 1.—1.40 frt. Burgonya róza 100 kiló 2.00—2.50 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.20 frt. — *Halak*. Harsa (élő) 0.50—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.25—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.65 frt.

Szesz.

Budapest, decz. 3. Az irányzat változatlan, szilárd. Mai jegyzések: *Finomított szesz* nagyban 56.—56.25 frt, kicsinyben 56.50—56.75 frt. *Élesztő-szesz* nagyban 56.—56 1/2 frt, kicsinyben 56.50—57.— frt. *Nyersszesz adóval* nagyban 55.—55.25 frt, kicsinyben 55.50—55.75 frt. *Nyersszesz adózatlan* (exknt.) 14.50—15.— frt. *Denaturált szesz* nagyban 19.—19.50 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, decz. 3. *Kontingens nyersszesz* 18.40—18.70 frton kelt el és zárul 18.30—18.70 frton azonnali szállításra.

Prága, decz. 3. *Adózott tripló-szesz* 53.75—54.— frt nagyban. Adózatlan szesz 17.50—17.75 frt.

Trieszt, decz. 3. *Kiviteli szesz* tartályokban 90% hektoliterenként nagyban 10 1/2 frt azonnali és 10 1/4 frt későbbi szállításra.

Berlin, decz. 3. *Szesz helyben* 37.— márka = 21.79 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként a 10,000 litereszállék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Stettin, decz. 3. *Szesz 70 márka* fogyasztási adóval 36.— márka = 21.20 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Boroszló, decz. 3. *Szesz (50-es) pr.* december 54.90 márka = 32.33 frt; *szesz (70-es) pr.* december 35.40 márka = 20.85 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 3. *Szesz nov.—decz.* 20.75 márka = 12.22 frt; *decz.—jan.* 20.30 márka = 11.96 frt; *jan.—febr.* 20.10 márka = 11.84 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 forint.

Páris, decz. 3. *Szesz folyó óra* 44.75 frk = 23.58 frt; *decemberre* 44.25 frk = 23.33 frt; *négy első óra* 44.— frk = 23.19 frt; *májustól 4 óra* 43.25 frk = 22.79 frt. Az árak 10,000 litereszállékunként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Petroleum.

Hamburg, decz. 3. *Petroleum helyben* 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, decz. 3. *Petroleum fin. helyben* 14.75 frank = 7.01 frt.

Bréma, decz. 3. *Petroleum fin. helyben* 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, decz. 3. *Petroleum fin. 70 Abel Fest.* Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; *United Rife Line* Certifkates decemberre 65; *Nyers petroleum* decemberre 5.95.

Olajok.

Páris, decz. 3. *Repczeolaj folyó óra* 59.50 frk (= 28.01 frt); *januára* 59.50 frk (= 28.01 frt); *négy első óra* 59.50 frk (= 28.01 frt); *négy óra májustól* 58.— frk (= 27.30 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, decz. 3. *Repczeolaj helyben* 57.50 márka (= 33.87 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Köln, decz. 3. *Repczeolaj májusra (hordóval)* 61.— márka (= 35.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Czukor.

Páris, decz. 3. *Nyersczukor (88 fok) kécs ára* 27.50—28.— frk, *fehérczukor decemberre* 30 3/4 frk, *december—januára* 30 3/4 frk, *4 első óra* 31 1/4 frk, *4 óra májustól* 31.75 frk. *Finomított készára* 98.50—99.— frk.

London, decz. 3. *Jávaczukor* 14.75 nyugodt.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, december 3. A mai gabonatözsdé teljesen üzletelen volt. Kötetett: buza tavaszra 11.91—11.92, rozs tavaszra 8.81 frton, tengeri máj.-jun. 5.79—5.78—5.80 forinton.

Hivatalosan jegyztetett: Buza tavaszra 11.91—11.92, rozs tavaszra 8.86—8.84, tengeri máj.-jun. 5.78—5.80, zab 6.88—6.85, repce 14.05—14.15 frton.

Boroszló, decz. 3. *Buza helyben* 18.80 márka (= 11.07 frt) sárga. *Buza helyben* 18.70 márka

(= 11.08 frt), *Rozs helyben* 15.10 márka (= 8.89 frt.) *Zab helyben* 18.80 márka (= 8.13 frt.) *Tengeri helyben* 11.75 márka (= 6.93 frt.). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 3. *Buza holsteini* 180—190 márka (= 10.60—11.19 frt), *Rozs meklenburgi* 140—152 márka (= 8.25—8.95 frt), *Rozs orosz* 108—109 márka (= 6.36—6.42 frt), Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Rorschach, decz. 3. I. min. magyar buza —.— frank (= —.— frt). *Orosz buza* 27.29 frank (= 12.86—13.82 frt). *Román buza* 26.—28.50 frank (= 12.38—13.58 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 frt.

Páris, decz. 3. (Megnyitás.) *Buza folyó óra* 30.50 frank (= 14.50 frt). *Buza decemberre* 30.10 frank (= 14.31 frt). *Buza 4 első óra* 29.75 frank (= 14.14 frt). *Buza 4 óra május.* 29.25 frank (= 13.94 frt). *Rozs folyó óra* 18.50 frank (= 8.80 frt). *Rozs decemberre óra* 18.50 frank (= 8.80 frt). *Rozs 4 első óra* 18.75 frank (= 8.91 frt). *Rozs 4 óra májustól* 19.— frank (= 9.03 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, decz. 3. (Zárlat.) *Buza folyó óra* 30.40 frank (= 14.46 frt.), *Buza decemberre* 29.90 frank (= 14.21 frt), *Buza 4 első óra* 29.75 frank (= 14.14 frt), *Buza 4 óra májustól* 29.10 frank (= 13.87 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, decz. 3. A Prágából érkezett nyugodt hírek, valamint az a remény, hogy a nyelvendelet kérdésében a kormány és a pártok között mégis sikerülni fog a megegyezés, általában kedvezőbb hangulatot keltett a mai tözsdén. A spekuláció-papírok árfolyama valamivel emelkedett, mindazonáltal a forgalom még mindig jelentéktelen volt. Bankrészvények javultak, Lloyd részvények keresettek voltak, Tramvay részvények 441-ig, Prága duxi 419-ig emelkedett.

Az előtözsdén: *Osztrák hitelrészvény* 355.12—355.62. *Anglo bank* 162.50. *Union-bank* 296.50. *Osztrák magyar államvasut* 337.75—338.12. *Déli vasut* 79.50—79.75. *Alpesi bánya* 132.—132.25. *Rimamurányi* 249.50. *Magyar koronajáradék* 100.02. *Török sorsjegy* 61.75—61.50. *Német márka* 58.95. *Lloyd* 418—421. *Brücki bánya* 288.50. *Union bádogyár* 46.—48.50 frton kötötett.

Déli vasut 79.50. *Alpesi bánya* 132.25. *Májusi járadék* 102.30. *Török sorsjegy* 61.60.

A déli tözsdén: *Osztrák hitelrészvény* 355.37. *Magyar hitelrészvény* 387.—. *Länderbank* 222.50. *Osztrák-magyar államvasut* 338.—. *Déli vasut* 79.50. *Alpesi bánya* 132.25. *Májusi járadék* 102.30. *Török sorsjegy* 61.60. *Német márka* 58.95. frton kötötett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 122.25. Magyar koronajáradék 99.95. Tiszai kölcsönsorsjegy 138.75. Magyar földtermentesítési kötvény 97.80. Magyar hitelrészvény 388.50. Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 153.—. Kassa-oderbergi vasut 190.—. Magyar kereskedelmi bank 1432.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar keleti vasut államkötvények 120.90. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 250.—. Rimamurányi vasrészvényláráság 249.50. 4.2%-os papírjáradék 102.30. 4.2%-os ezüstjáradék 102.25. *Osztrák aranyjáradék* 122.75. *Osztrák koronajáradék* 102.20. 1860. évi sorsjegyek 143.50. 1864. évi sorsjegyek 187.50. *Osztrák hitelsorsjegyek* 200.75. *Osztrák hitelrészvény* 356.25. *Angol-osztrákbank* 162.50. *Unionbank* 298.50. *Bécsi bankverein* 256.50. *Osztrák Länderbank* 222.75. *Osztrák-magyar bank* 945.—. *Osztrák-magyar államvasut* 339.—. *Déli vasut* 79.75. *Elhevölgyi vasut* 261.75. *Dunagőzhajózási részvények* 450.—. *Alpesi bányarészvény* 132.30. *Dohányrészvény* 152.—. 20 frankos 9.55.—. Cs. kir. vert arany 5.67. *Londoni váltóár* 120.16. *Német bankváltó* 58.95.

Berlin, decz. 3. (Zárlat) 4.2% ezüstjáradék 101.80, 4% osztrák aranyjáradék 103.70, 4% magy. aranyj. 103.70, Elhevölgyi vasut 131.50, osztrák hitelrészvény 223.—, magyar koronajáradék 100.10 déli vasut 84.70, osztr.-magyar államvasut 144.—, Károly Lajos vasut 106.90, orosz bankjegy 217.30, bécsi váltóár 169.80, 4% új orosz kölcsön 66.90, Magyar beruházási kölcsön 102.70, olasz járadék 94.60. Az irányzat tartott.

Berlin, decz. 3. (Utótözsdé) *Osztrák hitelrészvény* 223.25, *Magyar koronajáradék* 100.—, *déli vasut* 34.60, *osztr.-magyar államvasut* 144.—, *Az irányzat javult.*

Frankfurt, decz. 3. (Zárlat) 4.2% papírjáradék 86.50, 4.2% ezüstjáradék 86.30, 4% osztrák aranyjáradék 103.80, 4% magyar aranyjáradék 103.50, magyar korona járadék 100.50,

osztrák hitelrészvény 300.12, *osztrák-magyar bank* 302.—, *osztrák-magyar államvasut* 285.—, *déli vasut* 70.75, *bécsi váltóár* 169.35, *londoni váltóár* 20.355, *párisi váltóár* 80.775, *bécsi Bankver.* 218.37, *Uniobank* 249.— *villamos részvény* 137.—, *alpesi bányarészvény* 112.—, *8% magy. aranykölcsön* 91.85. *Az irányzat szilárd.*

Frankfurt, decz. 3. (Utótözsdé) *Osztr. hitelrészvény* 301.—, *osztrák-magyar államvasut* 286.25, *Déli vasut* 70.75.

Frankfurt, decz. 3. (Esti tözsdé) *Osztr. hitelrészvény* 301.75. *Déli vasut* —.—. *Osztrák-magyar államvasut* 286.50. *Az irányzat szilárd.*

Hamburg, decz. 3. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.—, *osztr. hitelrészv.* 301.—, 1860. sorsjegy —.—, *osztr.-magyar államvasut* 715.—, *déli vasut* 167.—, *olasz járadék* 94.70, 4% osztr. aranyj. 103.75, 4% os magy. aranyj. 103.50. *Az irányzat szilárd.*

Páris, decz. 3. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.93, 3 1/2% francia jár. 106.60, *olasz járadék* 96.15, *osztr. földhitelrészvény* 1259.—, *osztr. m. államv.* 730.—, 4% osztr. aranyjáradék 104.87, *ottomanbank* 586.—, *dohányrészv.* 326.—, *párisi bankrészv.* 873.—, *osztr. Länderbank* 486.—, *alpesi bányarészvény* 290.—. *Az irányzat szilárd.*

London, decz. 3. (Zárlat.) *Angol consolok* 113 1/16, *déli vasut* 7.25, *spanyol járadék* 60.50, *olasz járadék* 94.75, 4% magy. aranyjáradék 103.50, 4% rupia 61.50, *canada pacificvasut* 83.25. *leszámitolási kamatláb* 2 1/2%, *ezüst* 27.50. *bécsi váltóár* 12.16. *Az irányzat nyugodt.*

New-York, decz. 3. *ezüst* 59.50.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. december 3-án reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szelvény	Felhőzet	Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szelvény	Felhőzet
Árvavárja	68.5	10.8	0	Póla	57.3	10.1	0
Selmeczbánya	67.8	3.9	0	Lesina	60.8	11.6	0
N.-Szombat	68.4	3.8	0	Sarajevo	67.5	14.5	0
Magyar-Ovár	68.5	3.5	0	Torino	59.2	1.2	0
O-Gyalla	68.0	4.6	0	Florenca	54.1	10.4	0
Óstapost	68.6	3.4	0	Róma	58.6	10.1	0
Sopron	65.1	4.0	0	Nápoly	58.4	12.4	0
Hérvény	65.5	3.1	0	Brindisi	58.3	10.0	0
Keszthely	66.6	2.0	1	Palermo	58.8	13.0	0
Zágráb	64.7	0.8	1	Malta	54.7	15.6	0
Fiume	69.0	3.1	4	Zárich	60.3	6.9	0
Cirkvenica	59.0	10.2	0	Biarritz	68.2	3.6	0
Pancsova	63.7	4.7	0	Nizza	65.6	1.6	0
Zombolya	63.7	4.4	0	Páris	64.6	1.4	0
Arad	66.6	7.2	0	Kopenhága	57.3	2.8	0
Szeged	65.7	3.0	0	Hamburg	68.4	5.4	0
Szolnok	67.6	3.6	0	Berlin	67.3	0.8	0
Eger	67.8	6.3	4	Christiansund	65.9	1.4	0
Debreczen	65.6	2.2	0	Stockholm	—	—	—
Késmárk	69.9	10.2	0	Szent-Pétervár	69.1	0.0	4
Ungvár	73.6	6.6	1	Moskva	73.1	1.8	0
Szatmár	74.0	5.3	0	Varsó	69.1	5.4	0
Nagy-Várád	67.1	4.0	0	Kíov	69.1	0.9	0
Kolozsvár	66.5	5.0	4	Odesza	—	—	—
Nagy-Szeben	67.9	1.8	0	Szula	66.4	4.6	4
Bécs	66.5	1.8	4	Szofia	58.3	1.8	4
Salzburg	69.0	0.3	0	Konstantinápoly	64.2	7.8	4
Klagenfurt	—	1.9	0	—	—	—	—

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, * = hó, = köd, [] = zivatar.

A góndai óbel fölött jól kifejezett depresszió tartózkodik, mely Közép-Olaszországban s a Felső-Adrián igen bő esőket okoz. A maximum Keletről terjeszkedik a kontinensre, míg Északnyugaton semét süllyed a hárométeri.

Az Adrián viharos szél fúj; a hőmérsékleti viszonyokban nincs lényeges változás.

Határkban az utolsó 24 órában esővel sem volt csapadék s a hőmérsékleti viszonyok sem változtak lényegesen.

Keleti szelkekkel az ország nyugodt és déli részén ismét havas várható jelentékeny hóváltás nélkül.

VIZÁLLÁS.

— December 3-án. —

Folyó	Vismérés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás	Folyó	Vismérés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás
		centiméter				centiméter	
Dráva	Scharding	+ 39		Tisza	M.-Szeged	+ 20	
	Pannan	+ 126			Tisza-Ujfal	+ 53	4
	Bécs	+ 144			V.-Kamony	+ 76	17
	Pozsony	+ 95			Csep	+ 180	
	Komárom	+ 121			Tokaj	+ 104	12
	Budapest	+ 72			Szolnok	+ 112	12
	Ercs	+ 64			Csongrád	+ 116	
	Paks	+ 09			Szeged	+ 94	5
	Mohács	+ 69			Titka	+ 50	2
	Ujvidék	+ 64			Dósa	+ 23	2
	Zimony	+ 51			Székely	+ 18	
	Pannorva	+ 14			Monkács	+ 11	
	Bátaszék	+ 76			Homonna	+ 9	
	Orosva	+ 70			Ungvár	+ 11	
	M.-Falva	+ 14			Baja	+ 24	1
	Zsolna	+ 10			Zemplén	+ 153	1
	Szend	+ 10			Zolozsa	+ 145	1
	Bereckvár	+ 10			H.-Németi	+ 145	1
	Sárvár	+ 91			B.-Ujfal	+ 21	1
	Győr	+ 100			Székely	+ 11	1
	Zákány	+ 87			Causca	+ 18	1
	Békés	+ 83					

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. december 3-án.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság (Government Debt), II. Más közközlésnök (Other Public Debt), III. Záloglevelek és kölcsönkötvények (Mortgage Bonds and Loans), IV. Elsőbbségi kötvények (Preferred Bonds), V. Bankok részvényei (Bank Shares), VI. Takarékp. részvényei (Savings Bank Shares), VII. Biztosító-társ részv. (Insurance Company Shares), VIII. Gőzmalmok részv. (Steam Mills Shares), IX. Bányák és téglagy. r. (Mines and Brick Works), X. Vasművek és gépgy. r. (Iron Works and Machinery), XI. Könyvnyomdák r. (Printing Houses), XII. Különb. váll. részv. (Various Companies), XIII. Közleked. váll. részv. (Transportation Companies), XIV. Sorsjegyek (Lottery Tickets), XV. Pénzmenek. (Money Exchange), XVI. Váltók árfolyamai (Exchange Rates), XVII. Határidőre kötött értékp. (Futures). Each section lists securities with columns for price, volume, and other details.

A 1-el megjelölt értékpapiroknál, melyek az utolsó üzletévről vonatkozólag érteendő

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szombat, 1897. december 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Évi bérlet 214. Havi bérlet 4.
Gabi villa.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Gandillot. Fordit.: Várady A.
Személyek:
Marin Gabányi
Bachelier Naday
Gomery Vizvári
Ernest Császár
Edgard Zilahi
Rouillon Bercsényi
Marinné Lendvayné
Gomoriné Vizváriné
Gabriella Cs. Alszeghi
Kezdete 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
582. szám. 583. szám.
Zaccani és társulata második vendégszerzésével:
Pane d'altrui.
(A mások kenyere.)
Dramma in 2 Acti di Ivan Sergejevics Turgenjev.
Személyek:
Paolo Nicolaitch L. Zoncada
Olga Petrovna, E. Varini
Kusovkin Zaccani
Karpacoff, A. Rissone
Flegonts V. Pici
Ivan Kozamitch E. Sabatini
Trombinski Bordenaux
Jegor Karpacoff F. Nipoti
Prascovia E. Nipoti
Marcha A. Zoncada
Piotr E. Sabatini
Vasca A. Riccardi
Ezt követi:
Diritti dell' anima.
(A lélek jogai.)
Dramma in 1 Atto di Giuseppe Giacosa.
Személyek:
Paola Zaccani
Mario Zoncada
Anna Varini
Maddalena Sabatini
Kezdete fél 9 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.
A miniszter előszobájában.
Dramma 1 felvonásban.
Személyek:
A miniszter Somló
Knabe Jeremiás Ujházi
Jean Mátrai
A nevelő Palotai P.
Utána
A bilincs.
Színmű 3 felvonásban. — Irtá: Hervieu P. Ford. Zempléni P. Gy.
Személyek:
Fergan Gyenes
Irène Hegyesi
Valantou Hotenyi
Pauline Helvey L.
Davernier Hezso
René Galosi Z.
Kezdete 7 órákor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ
Évi bérlet 184. Havi bérlet 2.
Bajazzók.
Dramma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.
Személyek:
Nedda F. Powny I.
Canio Perotti
Tonio Várady
Peppé Kertész
Silvio Mihályi
1.) Ney B.
2.) pór Juhász
Utána:
A piros cipő.
Táncjáték 4 képből. Regál H. től. Choreografiáját Hassler, zenéjét Mader R. szerzte.
Személyek:
Fodor Vincze
Darinka Barbieri
Gregor Carbone
Onegin Smeraldi
Rokant katoná Pini
Óreg parasztszösz Zsuzsanits
1. sz.) szemfényvesztő Kósa
2. sz.) szemfényvesztő Zolnay
Csodadoktor Jaszner
Ennek segédjei Revere V.
A büntető angyal Hajdu M.
A megváltó angyal Hajdu A.
Kezdete 7 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Kuktakisasszony.
Énekes bohózat 3 felvonásban. Irtá Márkus József. — Zenéjét szerzte Szabados Béla.
Személyek:
Krisztoforó Németh
Liana Z. Bárdi G.
Liza grófné Náday Hona
Miss O'Neil, M. Csatai Zs.
Arzén gróf Szirmai
Buk Loobáld Kassai
Piki gróf Gáza M.
Didicsav grófné Vidorné
Palacsinszki báróné Bártfai M.
Misi Tollai
Nina Bán M.
Büsko Vedress G.
Kezdete 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Másodszer: **A titok.**
Eredeti népszínmű 4 felvonásban. Irtá: Z. Kallós Hona. Zenéjét szerzte: Dankó István.
Személyek:
Őzv. Födorné Borowsky
Lajos, fia Szentmiklósy
Erdős Zsófi, Vlad G.
Erdős Sándor Füredy
Mihály Boross
Férfi Iványi
Tini Szilassy
Biro Szilágyi
Kovács Gébor Mátrai
Zeuzsa Láng Etel
Postás fu Tokos A.
Kezdete 7 órákor.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

A mi rajtam segített!

Tisztelt uram!
Körülbelül 8 hét óta hordom a **Hesker tanár Volta-ke keresztjét** és igazán meglepő annak a hatása. Ezen az időben szívbeteg voltam, amely heves szívdobogásban, szúrás a mellben és légszűrésben nyilvánult. Az én **Volta-ke keresztje** már 8 nappal viselés után nagy enyhülést hozott és Isten segítségével remélem, hogy teljesen meg fogok gyógyulni. A **Hesker tanár Volta-ke keresztjét** minden felebarátomnak melegen ajánlom.
Teljes tisztelettel (65)
Lejeune Arnold,
kávé-üzletesség, nagyban való üzlete.
Berlin, Danzigerstrasse 1., I.
1897. július 15-én.

Megifjítja és meghosszabbítja az életet

A híres villamos **Volta-ke keresztje**. Olyan személyeknél, kik a **Volta-ke keresztjét** állandóan hordják, a vérkeringés és az idegrendszer rendesen működik, az érzékek megélesülnek s valami kellemes jó érzet tölti el az embert. Testi, valamint szellemi erőben egyaránt megerősödik s ez a boldog és szerencsés állapot **meghosszabbítja sok embernek nagyon is rövid életét**. Minden gyöngye embernek nem tanácsolható eléggé, hogy a Reif J.-től **Eöcsben vásárolt Volta-ke keresztjét** állandóan viselje; megadja az idegeket, fölfriáti a vért s az egész világon elismert gyógyítószere a következő betegségeknek: **csusz és rheuma, neuralgia, idegyöngyesség, álmatlanság, hideg kezek és lábak, hypochondria (buskomorosság), sápkór, asztma, merevedés, góros, bőr-betegség, aranygyomorfaj, influenza, köhögés, eliketség és tüdőgég, fel- és foglajás stb.**

A valódi az itt látható védőjeggyel törvényesen felismerhető **Hesker tanár-féle Volta-ke keresztjének mindenki részére szolgáló villamos szolgálatos** **Leányok és asszonyok, fiatal és idősebb urak**, kik mindig egészségesek akarnak maradni, viselék ezt a híres és kedvelt, gyógyító hatású amulettot. A férfi és a nő erejét állandóan emeli és erősíti, mindenki mintegy újszülöttnék, köztör oly erősnék erzi magát. Számtalan dicséret- és elismerő levél.
Drbja 1 frt 80 kr.
2 frt beiktatása esetén bürmentve. Utánvéttel 20 krral drágább. Az egyedül valódi Volta-ke keresztjét az ismert egészségügyi cég küldi.

J. REIF

Wien, I., Brandstätte 3, a Szent-István-templom mellett.

Karácsonyi vásár

kizárólag csakis női felöltőkben

Kolzer Simon

IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz. központi áruházának külön helyiségeiben és a IV., Kigyó-tér 2. sz. alatti üzlet összes helyiségeiben

december hó 31-ig
kabátok, szörme-gallérok, utcai és színházi köpönyekek, Paletok, leány-kabátok és köpönyekek, mélyen leszállított árak

mellett adatnak el. **Nem végeladás! Nem parti-árak!** Csakis jó minőségű, legújabb divatu, elegáns darabok.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és naggyobbítva, Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetésével. József-körút 10. szám. sóviz szótőpórással külön fürdőkben. Fenyőfű-belégzés és pneumatikus kúrák. Mell, égés, garat, orrbetegségek. Nyitra egész nap.

Dus választék, **karácsonyi és újévi ajándékokból.** (191) **GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK** császári és királyi udvari ékszerészek, BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér 2. sz.

Heckenast Gusztáv zongora termel. (74) Budapest, IV., Kigyó-utca 7. sz. Legnagyobb választék. Elsőrendű gyártmányok. Arjegyzékek ingyen.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal: **VIII. ker., József-körút 65. szám.** Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár. **Flók-kiadóhivatal: V. ker., Marokkói-utca 4. szám.**

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegüllet is fizetendő. — Czeliszertü az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönségs levélben is lehet a szöveget a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árat.

LEVELEZÉS.

Kedves Kornélia! Azt a melleszkrot tisztelem és hódolatom jelelül küldöttem. Tegadtam ezt akkor azért, mert bántott volna, ha a közöttünk fennálló szerelmi viszony barátaimnak tudomására jutott volna. Különböző lesz még alkalmunk arról bővebben. Vasárnap jóvők. Csókolja (W. J.) 550-1

Janikám! Jere haza, minden a régi rendos kerékvágásban, fészünkünk már nincs felülva. Mindent megboosájt a te kis czukrosod. 548-1

Főhadnagy és hadnagy. Örömhirt közlünk szombaton este 6 órakor érkezünk Pestre. Nem közöljük, hogy melyik pályaudvaron, mert falálkozás ki van zárva. Közöljük, hogy ki van velünk. Vasárnap reggel 11 és 12 óra között már ismét találkozhattunk a Váci-utcában, 12 és 1 óra között a Károlyherceg-utcában. Mindkötöknek fehér szegűcsökör egy-egy pirossal ismertető jelnek? Ott lesznek? Közöljük e helyen! A viszonfűtásra. N. E. M. 544-1

Sanyikám! Nem értem e makacs halgatást, mit akar ez jelenlenti? Miért nem adsz magadról élet jelt? Reméltetleg tudni fogod, hogy e sorok nekik szólnak. Avagy csak enyibe veszed a jó barátságot? Irj minél előbb. Otel igaz barátod R. 542-1

Magácskának. Hát ez a közsönel? Egyetlen szóra egy pusztu tüdőzletre sem érlemez? Nem tudom az okát, és lábba főprengnek nem biron kitalálni. — Várjon csak maga kegyetlen, meg eljön az idő, hogy másképp fogunk beszélgetni. Ne felejtse el szavamait. E-zébe fog jutni még ízelete, — azt mondta, hogy ir néha néha ha én irók. Kétfelvi voltak akkor felölöm, azt mondta, hogy csak ígértek és nem tartom meg szavam. Avagy nem tudja, hogy e sorok magácskának szólnak? Czitálók: „Fogadni arra, amit bizony tudok nem szoktam, de ígéretemet megtartom. Nos? reám ismer? Irjon édes, és üdvözölje nevemben kedves mamát, papát, és nővérét. Számítalanszor csókolja: r. 548-1

Mérnök 40 jelgére levél ment a kívánt helyre. 538-1

HAZASSÁG.

Nősüök azonnal! Ki akar imádott kis feleségem lenni. Leányok és özvegyek! Fialat műveltségű, keresztény, egy 16-20 éves leányt vagy özvegyet keres 2000 vagy 2500 frt készpénz hozománnyal, azonnali nősülési szándékkal. Ajánlatokat kér e lap kiadóhivatala „Jó férj 111” szám alatt beküldeni. 111-2

Előkelő családbeli szép fiatal nunka hugomat 50.000 frttal, férjhez óhajtanom adni, leginkább katonaszülehez. Nem anonyim leveleket „Noblesse Oblige” jelg alatt a kiadóhivatal továbbít. Közvetítők kizárva. 428-2

Nősülési czéblől csinos leány ismeretséget keresi egy fiatal fodrász. Szives megköresést kér „Iparos” jelg alatt a kiadóhivatalba. 383-2

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) szöke nevelésen kívül 10-20.000 frt hozománnyal is rendelkezik. Vállas mellékes. Discretó válasz „Boidog jóvó” jelg alatt a kiadóhivatalba kéretik. 283-2

ÁLLAST KERES.

Irodába ajánljuk egy helyt ki a kereskedelmi tanfolyamot teljes eredménnyel végezte, a magyar és német nyelvet bírja. Irodában már alkalmazva volt, és kitűnő ajánlatokkal rendelkezik. Címe megtudható e lap kiadóhivatalban. 540-3

Pénzbeszedőnek ajánljuk egy óvadékképes kitűnő bizonyítványokkal és legjobb ajánlatokkal rendelkező, 39 éves férfit. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 534-3

Könyvelő, magyar, német és román levelező, állást keres a fővárosban vagy vidéken. Ajánlatok „K. G.” szám alatt az Országos Hírlap Flók-kiadóhivatalába kérelmek. 583-3

Egy vidéki 19 éves leány, novelőnői alkalmaztatást keres. Nem annyira a fizetésre, mint inkább a jó bánásmódról remél. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 532-3

Intelligens kasszaszony, aki a gépírásban jártas, magyarul, németül, francziul beszél. Széreny feltételek mellett megfelelő foglalkozást keres. Címe a kiadóhivatalban. 456-3

Kereskedelmi szaktanfolyamot jó sikerrel végzett fiatal helyt irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 462-3

Jakaritást olvállal egy tisztességes asszony lakasért. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 436-3

Férfi-szabász állást keres a fővárosban. Cím a kiadóhivatalban. 77-3

32 éves órásszéd vagyok, szeretnék valahol a vidéken alkalmaztatást nyerni ilyen minőségben, lehetőleg az alföldön. Címem megtudható a kiadóhivatalba. 412-3

Irodai teendőkhöz jártas joghallgató szöreny feltételek mellett alkalmaztatást keres ügyvédi irodába. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 353-3

Videkre novelőnek ajánljuk e téren jártas egyetemi hallgató. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 356-3

Gyermekruha- és fohérenemű-varróknál ajánljuk házakhoz vagy otthon végzhető munkákra. Cím a kiadóhivatalban. 352-3

Nevelőnői több évi gyakorlati, jó bizonyítványokkal sürgösen állást keres. Szives megköreséseket „Szorgalmas” jelg alatt a kiadóhivatalba kérvöl. 389-3

Középkorú férfi 5000 frt biztosítékkal pénztárnoki vagy pénzbeszedői állást keres. Ajánlatokat „Pénzbeszedő” jelg alatt e lap kiadóhivatala fogad el. 320-3

Egy fővárosi hivatalnok kitűnő írással, délutáni foglalkozást keres. Ajánlatokat „Hivatalnok” címzen a kiadóba. 383-3

Kellemes külsejű csinos özvegy asszony, gazdasszonyi vagy háziasszony helyettesítő állást kérsz. Szives megköreséseket „Magdolna” jelg alatt a lap kiadóhiv. fogad el. 248-3

ÁLLAST KAPHAT.

Ügynökök keresetnek egy új készítmény eladásához, amelyek egy városi, mint a vidéki gazdaságban nélkülözhetetlen. Mindenki, akinek ismerőse van magánosoknál, mint mellék kereset ügynökökhez. Magyar jutalék, vagy fix fizetés biztosított. Ajánlatok német nyelven „P. F.” jelg alatt a kiadóba küldendők. 608-4

Házfelügyelő, román. kat., III em. bérpalotában 10.000 frt óvadékkal felvétetik. Cím a kiadóban. 128-4

Házfelügyelő, román. kat., 4000 frt óvadékkal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 125-4

Fess barnától lovél a kiadóhivatalban. 117-4

Vaskereskedősegéd, mint helyi ügynök és utazásra alkalmas, keresetnek. Csak királőbb ajánlatok kérvöl. „Vasutazó 68” alatt a kiadóhivatalba. 460-4

Jrodai gyakornok, ki már ily minőségben alkalmazva volt, fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok „Gyakornok” cím alatt a kiadóba. 408-4

Janonczul joraváló fru, nyomodába felvétetik. Cím a kiadóban. 514-4

Mindenes leány, aki a vidéki jobb házaknál volt alkalmazva, és még nem régen van a fővárosban, azonnal alkalmaztatik. Vidékről jövőeknek és a főzéshez is értőknek előny adatik. Cím a kiadóhivatalban. 362-4

Francia bonne egy kis lány mellé felvétetik. Leveleket „Jó házból” jelg alatt a kiadóhiv. fogad el. 290-4

OKTATÁS.

Hegedű-tanító még egy-két tanítványt elfogad mérsékelt díjazásért. Szives ajánlatokat az Országos Hírlap Flók-kiadóhivatalába kér „Alapos” jelg alatt. 560-3

Intelligens leány, ki a magyar, német és francza nyelvet tud, tanítja, még néhány órával rendelkezik. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 458-3

Fröhlich-féle szöpirő iskolában, hol 8-10 óra alatt a szöpirő írást el lehet sajátítani, az esti tanfolyam felölök részére megkezdődött. Hölgyek külön tanítatnak. Cím a kiadóhivatalban. 519-3

Egy művelt kisasszony. Keresek egy társnőt, mivel zongora négy kézzel játszhatnék. 470-3

Oktatás. Egy disztinguált kisasszony zongora érákat óhajt adni. Cím a kiadóhivatalban. 452-5

Une française instruite, cherche une leçon trois à quatre fois une heure par semaine. Adresser l'explication aux initiales „Lo couis” 460-5

Intelligens vidéki leány ki az ovóképzőt végezte, hajlandó elemi iskolás kis leányt tanítani. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 490-5

Szabadkézi, nemkülönböen mértani rajzolásban kezdőknek oktatást adok szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 440-5

Jpárművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellé korreptitornak ajánljok. Cím a kiadóhivatalban. 483-5

Remington-írógép és magyar német gyorsírási tanfolyam, Bányai Amanda okl. tan. személyes vezetése alatt. Beíratásokon naponként elfogadhatnak. Glogowski és Társa özögél V. ker. Erzsébet-tér 18. 202-5

Zongora művészni, ki már tíz óta működik mint ilyen, zongora érákat óhajt adni, egy lakásban, mint házaknál is elvállalja azt. Cím a kiadóhivatalban. 800-5

Correpetitori állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szives megköresések e lap kiadóhivatalába kéretnek „Correpetitor” jelg alatt, hol az illető címze is megtudható. 80-5

Oktatás. Je cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agricole. Lettres sous „Medicins” a l'Exposition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántóért 1000 hold az 1888-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Évi bérösszeg 7000 frt. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Címe a kiadóhivatalban. 194-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, éserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emelkedő kastélynal teljesen beburkolva, járvalkálattal, 650.000 frttal eladó. Venni szándékozók „Vadászterület” címzen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalba. 140-6

HAZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évi adómentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges 45ke 40.000 frt. Ajánlatokat „1000” jelg alatt a kiadóhivatalba küvöl. 820-7

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 000 területen nagyon masszivan építve, haláleset miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 582-7

ELADÁS.

Epstein-féle posztógyári raktár Sümegh, ajánlja gyapjuszövetelt egy teljes díszóra való 3 frt 60 krért, egy pár lotakartó 2 frt 30 krért, gazdasági lotakartókat pártát 3 frt 25 krért. Minták nem küldhetők, de a megnevelő felelő visszavételük s a pénz visszaküldeték. 113-8

Dogge szép, nagy, szelid 11 hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 424-8

Syogyszertár. Realjogu gyógyszerár nagy vidéki városban, megye székhelyén 30000 frton föltti tkvi forgalommal 90000 frttal eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 188-8

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Keresési út közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 159-8

VÉTEL.

Telket vásárolk Budapesten vagy környékén. Írásbeli ajánlatok „Kézpénz” jelg alatt a kiadóba kérek. 500-9

Tisztviselőtelepen lakást vagy házat keresek bérbe, mely 2-3-4 utcai szobából és tartozékaiból áll, május 1-érc. Ajánlatok kérek D. M. 75 cím alatt a kiadóba. 513-9

Veszek fővárosi házakat, lehetőleg kevés tórral vagy anélkül a Margit-híd téjéknél. Ügynökök közvetítéssé kizárva. Levelek „Birtokos” cím alatt kerölnek e lap kiadóhivatalba. 443-9

KIADÓ SZOBÁK.

Rottenbiller-utcában egy tiszta csendes utcai szoba, külön bejáratú kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalba. 536-10

Csinos kis udvari szoba, uri családánál kiadó a klinika közelében. Cím a kiadóhivatalban. 502-10

Kiadó szoba. Csinosan burorozott, két ablakos utcai hönapos szoba kiadó. Villamvasuti megállóhely a közvetlen közelben. Cím a kiadóhivatalban. 520-10

Nagymező-utcában egy I. emeleti, különbejáratú szoba kiadó. 523-10

1-ső kerület. A Fortuna-utcában, földszint, 3 utcai szoba szépen burorozva, 1-3 urnak azonnal kiadó. 472-10

2-ik kerületben a Hattyu-utcában 1 szoba, előszoba 15 frttal azonnal kiadó. 474-10

SZOBA KERESTETIK.

Butorozott szobát keresek az Országos Hírlap tőszomszédságában. Ajánlatok a kiadóba kéretnek „József-köruti garon lakás” jelg alatt. 520-13

Lakást keresek május 1-érc József-köruton vagy annak közelében kiadó, mely 2-3-4 utcai szobából és hozzártozékaiból áll. Ajánlatok kérek J. V. 57 alatt a kiadóhivatalba. 516-12

Tiszta burorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejáratú. Ajánlatokat a hely és az ár megjelölése mellett „Butorozott szoba” alatt a kiadóhivatalba küldendők. 316-12

KIADÓ LAKÁSOK.

4-ik ker. Vámház-köruton, 2 utcai, elő, cselédszoba, konyha, kamra, azonnal kiadó. 480-13

Krisztina-köruton egy 3 utcai elő, fürdő- és cselédszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 483-13

6-ik kerület. A Váci-köruton egy 8 bejár. lakás kiadó, mely áll 5 utcai, 2 elő-, cselédszoba és konyha. 486-12

6-ik kerület. Vörösmarty-utcába, 2 udvari, előszoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 484-13

2-ik kerület. A Bimbó-utcában egy I. emeleti lakás kiadó, 4 nagy és 1 kis szoba, nagy elő-, fürdő- és cselédszoba, veranda, konyha, étéskamra stb. 473-13

KÖNYVEK.

Ajánaléknak különösen alkalmas. A Házartás a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újvekor má a IV. évtől kezdve lép. Szerkesztő: *Kürthy Emilne*, a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdasszonyainak szives közreműködése mellett. A Házartás több mint 100 rovatban tárgyalja az összes, a háziasszonyok mintakörébe tartozó ágakat és évenként több ezer receptet közöl: Aszálás. — Aquarium. — Aratás. — Buroromlódvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédek. — Diszkrét. — Dívat. — Disznófel. — Ebédöl. — Egészség. — Egytől élet. — Ékezetek. — Ételkamra. — Étlapok. — Ételek. — Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, tésztások, mártások, halak, sütemények, torták, krémek, fagyaltok. — *Léveket érnei több recept.* — Polozás. — Fürdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hátország. — Hasznos tudnivalók. — Házi por és müvészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Házartás. — Humor. — Husvét. — Irány-cikk. — Irodalom. — Irodalom. — Italok. — Jótékonyág. — Karácsony. — Kártykony állatok. — Kedvenccink. — Könyvsütes. — Központmüvészet. — Kerékeset. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhaker. — Konyanyelvészet. — Lábból. — Lakás. — Lakomák. — Lovnik. — Maradékok felhasználása. — Méhész. — Müzgyártás. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nok joga és munkája. — Nőkről a nőnek. — Népszokások. — Pecsétel. — Pince. — Rejtélyek. — Selyemnyészet. — Sörtéséink. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfűzés. — Szarvasmarhák. — Szöpiróradalom. — Szöpirő ápolása. — Színészet. — Szobakereset. — Szöpirőnyelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene. A Házartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléket közöl. A Házartás 16 oldalon, elegáns rozsdaszínborítékon minden hó 1-én, 10-án és 20-án jelenik meg. A Házartás apró hirdetései minden előlétek ingyen vehetik igénybe. A Házartás előléteit ár: Egész évre 6 frt. Félvre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50kr. A Házartás kiadóhivatala: Budapest, József-utca 43. sz. Mutatószámoknál szivesen szolgál a kiadóhivatal! A Házartás díszes és tartalmas karácsonyi albumát a decemberben belépő új előléteket is megkapják. 492-15

KIADÓ BOLTHELYISEGEK.

Nagy sarok bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Évi bér 1800 frt. Cím a kiadóban. 312-17

Kis bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Évi bér 400 frt. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 314-17

KÜLÖNFÉLE.

Horgolást, esetleg más könnyebb kézimunkát elvállalok estéli foglalkozásul a lehető legolcsóbb áron. Címem a kiadóhivatalban. 552-18

10 éves fru örökre adatik. Cím a kiadóhivatalban. 115-18

Állatok kitömésére vállalkozik *Katona Mihály* az orsz. legvilágosabb állatközmű laboratoriuma Budapest, József-körút 21. Elölésök és madarak természetben a legújabb módszerekkel (modellirozással) készíttetnek; szebben, jobban, olcsóbban mint bármely hasonló intézetben. Számítalan elismerése szép és olcsó pártarumadik 126-14

Ökveles masseur klinikai kiképzéssel és gyakorlati házakhoz ajánljok. Választ „Masseur” jelgével a kiadó továbbít. 570-18

Főnökök és alkalmazottak nélkülözhetetlen újsága a *Magániszterviselek* Lapja. Minden állást teljes ingyen közvöl. Páralum álló helyközvetítő működését maga a kereskedelmiügyi miniszter is a legmegebb elismeréssel illeti. Minden számban 40-50 kiállt és keresztelt állás. 100 koronás pályázat. Rendkívül érdekes cikkek. Változatos, gazdag tartalom. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetés egész évre 4 frt, félvre 2 frt, negyed évre 1 frt. Egyes mutaványszám 20 kr. Kiadóhivatal Budapest, 8. kerület Rökk Szállár-utca 8. 642-18

Feltűnő újdonság! *Papir írók.* Rövid idő alatt az egész világhatalosan elrendelve, külföldön megkezdte a munkát az iskolákban hivatalosan elrendelve, külföldön mindentudó a legnagyobb feltűnést kelt! A hegycsúszék több kéz nem szükséges, mert a papírburkolat kézzel levonható, mi által az írón folyton hegyes marad! Örési idő megtakarítás! Tiszta munka! Nem törik soha! 1 utcai: fekete 72 kr. kék 86 kr., ténai 1 frt., piros 190 kr. Csakis az összeg előzetes beküldése ellenében! (Polgárokban is.) Viszonytelárusítóknak, iskoláknak és egyetleknek nagy meggyőződés! Vezérközpviselő: *Polák Sándor.* Budapest, V. Szechenyi-utca 8. 642-15

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készítek modern stílusban kárpitos és díszített munkákat. Függönyök díszítés, terom-díszítésök íb. kiváló ízléssel oszközöltönek. Magamat em. községek hogyes pártfogásába ajánlvam, maradtam kitűnő *S. Hölgyi Zsigmond*, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kertész-utca sarkán). 494-1

Majd ha fagy, csak egy kevés fagyvizketegséget árez, a *Ratice-főle fagyvalód.* Ezen ismert és évek óta hóvált minden fagyos testrészt legelővidebb idő múlva gyűjti, friss bajt már 2 nap múlva. Egy üveg 1 korona. Pó- és esztőlésű raktár: *Raditz R.* Aposol-gyógyszertár. Budapest, József-körút 64. 110-18

Csak fiatal embereket érdekeltetni tudni azt, hogy „*Párisi dr. Boiton-féle Injektio Orlen-*” már néhány napi használat után elmulasztja meg a legrobbib és legolcsóbbat is bejelöl. Főlégek tehát *Santsal-olaj* vagy *copala-balzsamot* készítenni, melyek csak a gramor rojtúik, de a bajt nem győztik meg. Magyarországi forrárt: Zoltán-főle gyógyszerár Budapest, Nagykörön-utca 23. a Szechenyi-tér sarkán. 1-üveg ára 1 forint. 64. N. H. — 13

A közönséghez.

Az „Országos Hirlap“ pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi ujságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hirlap“ rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hirlap“ jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hirlap“ sürűn fogja közzélni „A t. házból“ című országgyűlési karcolatokat, természetesen régi mesterük, Mikszáth Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathanghy* Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat“, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni Mikszáth Kálmánnak

„Az új Zrinyiász“

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hirlap“ a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy hecsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán meghatározó érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „Országos Hirlap“ előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.

félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hirlap“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek az eddig megjelent regényfolytatásokat kivánságukra azonnal megküldjük.

Zacconi két szerepe.

— A holnapi előadás. —

Ermete Zacconi, a nagy olasz színművész, holnap két olyan darabban mutatkozik be, amelyet a budapesti közönség még nem ismer. Ezért is, de a darabok és szerzőik érdekességére való tekintettel is elmondjuk e színművek meséjét. Az egyik Turgenev *Mások kenyere* című kétfelvonásos drámája, a másik Giacosa *A lélek jogai* című egyfelvonásos darabja.

Turgenev színműve, amelynek czime olaszra fordítva *Pane d'altrui*, Jeleczky Nikolajevics Pavel birtokán játszik. A gazdag földesur most érkezik haza ifju nevével, Olgával. A birtokon már évek óta él Kusovkin Szemenics Vaszili, egy elszegényedett öreg nemes. Kegyelemkenyéren tengeti ott életét. Olga már évek óta nem volt szülőföldjén és Kusovkinra is már csak homályosan emlékszik. A háznál vendégség van és mert Kusovkin csak amolyan türt ember ott, rajta mulatnak az emberek. Van valami birtokpöre is, amely már régóta folyik; ezt is csupa gunyból újra meg újra elmondattják vele és közben erősen itatják. A ház egyik vendége, csörgősipkát is tesz a fejére.

Kusovkin mámoros fővel is észreveszi, hogy bolondot üznek belőle és keserűen kitér. Hiába csillapítják, haragja egyre nő, mignem ajkát e szavak hagyják el:

— Pedig, ha beszélni akarnék!

— Akarják vezetni, de ő nem megy.

— Várjon, nagyságos uram, mondja, hisz azt sem tudja még, hogy kit vett el feleségül!...

— Távozzék, távozzék! parancsol rá Jeleczky.

MINDENFÉLE.

A számár és a létra.

— Aesopus után. —

Egyszer a számár búsan lehorgasztott, nagy buta fővel állott egy magasra föltámasztott, számtalan foku létra alján.

— Ó Jupiter, ha már ily nehézkes, ügyetlen baromnak teremtél, miért rendelted végzetemül, hogy ezen beláthatatlan hosszú lajtorja csucsára fölkapaszkodjam?

Keserves bődülése nem indított szánalomra senkit, mert körülötte szanaszéjjel csupán hallgatag, elszórt csontok fehérltek, tört tetemei számtalan szárnak, mely végzetes próbálkozása közben kisebb-nagyobb magasságból lezuhant a létráról.

Egyszer csak tánczolva, ugrándozva arra jött egy evetke:

— Min búsulsz, öreg füles barátom?

— Hogyne búsulnék, gondtalan kis pejtás, mikor a kegyetlen istenek azt szabták ki rám, hogy ezen a létrán fölmásszam teherhordástól, koplalástól ernyed, nehéz, suta tagjaimmal.

Az evetke vidámán elnevette magát s így szólt:

— Hát az is valami? Nézz csak ide!

S tizesével átugrálva a fokokat, egyszeribe fölntermelt a létra legislegtetején.

— Ezt csináld utánam, vén lusta!

A számár ezen a gunyos hivalkodáson fölingerülve, nekidurálta magát s nagy keservesen föltápaszkodott az első létrafokra. De bezeg megjárta, mert onnét évekig nem birt mozdulni, míg csak egy másik számár nem tolakodott alá, aki, hogy helyébe jusson, a maga hátán följebb tolt.

S világ végéig szakadatlanul folyik ez a tragikomikus számár-gimnasztika az örök létrán, noha a számár-társadalom mindannyiszor mérgesen összefőffen s eltökéli, hogy az egész létrát fölfordítja, valahányszor egy-egy fúrge evet az összes kapaszkodó számárat átugorva, a helyzet magaslátán terem.

Morál: A számár-létra nem azért neveztetik így; mintha a létra volna számár.

Mac Kinley aranyból. Sok minden furcsa hír származik mihozzánk, onnan tulról, Amerikából. Így a következő is: Egy amerikai szobrász megbízást kapott milliomosokból álló szindikátustól, hogy a párisi világiállásra készítse el *Mac Kinley* szob-

rát — szinaranyból. A szobor hét láb magasságúra van tervezve és sok millió forint értékét fog képviselni.

Dr. Michel Angelo. Eddigélé tudtunkkal csak művészetéről volt híres *Michel Angelo*, de a mindent felkutató németek most kisütötték, hogy — szemézzettel is foglalkozott. Dr. Berger nemrég bocsátott közzé egy értekezést, melyben ismerteti Michel Angelo Buonarottinak „*Secreta varia ad oculos*“ című szemészeti művét.

Miniszter és camelot. Páris egyik választókerületében, Chambéry-ben, érdekes két ellenfél szándékozik küzdeni a képviselői mandátumért. Az egyik Chautemps, volt gyarmatügyi miniszter, a másik pedig — *camelot*, Abel Richebois. Nemrég még a boulevardokon kínálgatta teli torokkal az ujságokat, míg aztán egy véletlen fordított egyet sorsán. A Theatre de la République-ban került színre a „*La Camelot*“ című darab, melyben szükség volt egy hamisítatlan, vérbeli camelot-ra. Richebois volt az a szerencsés, akire a választás esett és kis szerepe után közismertté lett a francia metropolisban. Erre vérszemet kapott és most fellép képviselőjelöltnek. Programját, mely ultrademokratikus, egyik zuglaphban ismertette. S elvégre is, ha Bécsben lehet képviselő a boltoslegény és a pincér, miért ne lehetne Párisban a camelot?

Ki tud nagyobbat hazudni? Valamelyik török szultánnak az az ötlete támadt, hogy egy arany golyót szánt annak az embernek, aki a legnagyobbat hazudja. Elegen jöttek hazudni, de a szultán mindig azt felelte, hogy ő még jobban érti. Végre Angorából jött egy öreg, görnyedt hátú ember, nagy kosárral a hátán.

— Az édes apád, mondá, egy ilyen kosár aranyat kért kölcsön az én apámtól s azt ígerte, hogy te fogod visszafizetni. Fizesd hát vissza.

— Lehetetlen — felelte a szultán.

— Ha a történetem igaz — felelte a zarándok — fizesd meg az apád tartozását; ha pedig lehetetlen, akkor megkapom az aranygolyót.

A szultán nyomban kifizette neki a kifizött pályadíjat.

Az ihlet megnyilvánulása. Köztudomásu dolog, hogy Vörösmarty híres bordalát zajos társaságban, az asztal egyik sarkán írta meg, míg a többiek lármáztak, beszélgettek és ittak. Különczködő a legtöbb művész s különféle a mód, ahogy inspirációt merítenek. Domenico Cimerosa, mikor 1791-ben

Az ittas ember erre egészen elveszti fejét és így szól:

— Ön Olga Petrovnát vette nőül? ... Tudja-e, ki ez az Olga Petrovna? ... Ó az én leányom!

— Maga megőrült! kiáltja a háziur.

Kusovkin, aki csak most eszmél föl és jön tudatára annak, hogy mit tett, mikor azt a titkot elárulta, fejéhez kap és mormogja:

— Igen, megőrültem!

A második felvonásban Kusovkin el készül hagyni a jószágot. Váltig azt állítja, hogy amit Olgáról mondott, hazugság volt. De Olga faggatja, hogy ne titkoljon el előtte semmit; tudni akarja a valót. Kusovkin egy darabig még szabadkodik, de aztán kénytelen engedni Olga kérésének és elmondja a valóságot.

Olga csakugyan az ő leánya. Elbeszéli, hogy anyja boldogtalan házasságban élt férjével, egy kíméletlen, durva emberrel, aki egyszer meg is verte. Kusovkin sokáig nézte némán a szegény asszony martiriumát, míg végül szívők egymás iránt lángra lobbant, Olgának ő az apja.

Jeleczky csalónak bélyegzi Kusovkint, aki az egész mesét nyilván csak azért eszelte ki, mert pénzt akar tőlük kicsikarni. Főljánál neki tízezer rubelt, csak hagyja el a vidéket. Kusovkin a pénzt nem fogadja el és kijelenti, hogy úgy is távozik. De Olga is kéri, hogy ne utasítsa vissza a pénzt.

— Mitől alátnak meg ezzel a pénzzel? kérdi Kusovkin.

Olga szíve megindul és biztosítja az öreget, hogy nem kételkedik szavaiban. Elhiszi, hogy ő az atyja; hirtelen oda is rohan hozzá és keblére borul.

Kusovkin zokogva fogadja el a pénzt.

— Ne sirj! vigasztalja Olga. — Látni fogjuk egymást. Meg fogsz látogatni minket!

És letörli arcáról könyeit.

Olga férjének azonban Kusovkin azt mondja, hogy hazudott, amikor el akarta hitetni, hogy Olga az ő leánya. Ekkor hozzák a híret annak, hogy Kusovkin megnyerte pörét és így visszakapja ősi birtokát.

Most isznak az új földesur egészségére és Kusovkin bucsút vesz a háztól.

Ez a Turgenev darabjának a meséje. Zacconi persze Kusovkin szerepét játssza.

A *Giacosa* egyfelvonásos drámájának eredeti czime: *Diritta dell'anima*. Ebben a következőkről van szó:

Lajos, hazájától távol, öngyilkossá lett s Pál, aki mint legközelebbi rokon, a hagyatékot rendező, a hátrahagyott iratokból arról győződik meg, hogy Lajos az ő (Pál) felesége iránt való szerelme miatt kereste a halált. Arra, hogy Anna viszonzszerette volna, nincs semmiféle bizonyíték, sőt minden jel arra mutat, hogy a fiatal asszony visszautasította a szenvedélyes imádót. Pál épen e fölött való kétségbeesésében dobta el magától az életet.

Pált, bár feleségének hűségéről és tisztességéről meg van győződve, folytonos kételyek gyötrik. Hátha mégis szerette a halottat s csak kötelesség-érzetből utasította volna vissza! Hátha *lelkileg* hűlen lett volna hozzá!

Föltételezi magában, hogy ki fogja kutatni felesége lelkét.

Anna minden szavában valami rejtejt értelmes

Bécsben „Il matrimonio segreto“ című vig operáját megkomponálta, szintén jó barátok zajos társaságában ült. Pedig ez volt legjobb munkája, mely II. József császárnak annyira megtetszett, hogy a darab végeztével az énekeseket zenészeket vacsorára hívta és vacsora után a darabot újra eljátszatta. Ez volt különben az egyetlen eset, hogy valamely operát elejétől végig megismételték. A közönségnek is annyira megtetszett, hogy hetvenszer adták elő egymás után. Gluck viszont annyira szerette a kellemes és szép környezetet, hogy ha az ihlet perczeit közeledni érezte, zongoráját oly helyre tölta, hol kedves és szép dolgok és emberek voltak körülötte. Sarti ellenben nagy, ünnepélyes, de homályba burkolt teremben szeretett dolgozni; míg Gounod azt állította, hogy akkor jönnek meg a legszebb zenei gondolatai, ha kártya mellett ül. Mozart a biliárdot szerette. Sokszor történt, hogy játék közben elővette jegyzőkönyvét, pár kottát, pár ütemet feljegyzett s aztán újra folytatta a játékot. A „Varázsfuvola“ nagyon sok remek dala készült így, míg a „Don Giovanni“ majdnem egészen a szabad levegőn, vig zaj és lármá között íródott, Dussek barátja szőleijében, Koschirtz városa mellett, ahol még ma is mutatják szobáját s a kőasztalt, amely mellett dolgozott.

Dr. Chauvin kisasszony esete. Chauvin kisasszony a századvégi nők közé tartozik. Elvégezte a gimnáziumot, befejezte jogi tanulmányait, megszerzte a jogi doktorságot és aztán ügyvéd akart lenni. Ámde a párisi föllebbviteli törvényszék keddi ítéletével megtagadta a kisasszonynak, hogy ügyvédi esküt tehesen, hosszú történeti argumentumokkal okolva meg ítéletét. Kifejti, hogy 1812-ben, mikor Napoleon szabályoztatta az ügyvédi rendet, hogy végét vesse a forradalom óta tartó visszaéléseknek, egyenesen kijelentette, hogy az ügyvédség „office viril“ azaz csupán férfui foglalkozás. Ezen nem utközhetik meg senki sem, mert 1812-ben ugyan kinek jutott volna eszébe, hogy eljön az az idő is, mikor majd lesznek női jogászok is. De hát, ha elzárják a nők elől az ügyvédi pályát, akkor ugyan mért engedik őket a jogi egyetemre? — Nagy dilemmába jutott eszerint a párisi föllebbviteli törvényszék és hogy nem bocsátotta dr. Chauvin kisasszonyt ügyvédi esküre, ki tudja nem-e az az oka, hogy félt, meg tudja-e majd őrizni részrehajlatlanságát édeskés női plaidoyer-k és csábító szemek ostroma daczára. A párisi lapok

keres s kételyei nőni kezdenek. A fecsegő cselédnek az öngyilkosra vonatkozó néhány megjegyzése is megerősítik gyanúját.

Végre is nem tud többé magán uralkodni és azokat a leveleket követeli Annától, amelyeket Lajostól kapott. Anna odaadja neki irásztala fiókjának kulcsát. Pál kivesszi onnan a leveleket, de akkor megszállja a megbánás és a leveleket a tűzbe dobja. Aztán térdre roskad Anna előtt, amiért gyanúsítani merete. Megígéri neki, hogy soha többé egy szóval sem fogja a dolgot említeni. Anna kétkedően és szomorúan rázza fejét. Tudja, hogy férje nem fogja megtartani ígéretét. Ő maga fog neki egyszer elmondani mindent — szól az asszony — ha majd nyugodtabbá lesz.

A férj könyörögni kezd, hogy ne hosszabbítsa meg tovább szenvedéseit s beszéljen.

Anna végre felkiált:

— Nos hát, szerettem s most is szeretem s valami mondhatatlan gyönyört érzek, hogy megmondhatom ezt neked! Szerettem, most is szeretem és senkit se szerettem kivüle s most bűnöm, hogy akkor erényes maradtam!

Aztán szemére veti, hogy nem tudta megnyerni szerelmét. Ő mégis éveken keresztül megőrizte házi békéjét s mint feleség megtette kötelességét. Most szét van rombolva ez a műve.

Pál ajtót mutat neki, Anna felujjong örömben. Igen, megy... De Pál, gyöngé férfi, érzi, hogy nem képes elhagyottan, egyedül élni s kétségbeesésében lábához omlik s atkarolja térdeit. Arra kéri, hogy könyörüljön rajta s ne hagyja el. De Anna kitépi magát karjai közül. Hiszen ugy se értenék egymást többé. És elrohan.

különben bőven tárgyalják az esetet és nem egy kívánja, hogy törvényhozásilag engedessék meg a nőknek az ügyvédség gyakorlása.

A hosszú élet titka. Sir James Sawyer a következő tanácsok betartása mellett biztosít mindenkét arról, hogy hosszú életű lesz:

1. Aludjunk 8 órát.
2. Feküdjünk jobb oldalunkon.
3. Tartsuk éjen át nyitva hálószobánk ablakát.
4. Ne érintse a falat az ág.
5. Sohase fürödjünk hidegebb vízben, mint a milyen a test hőmérséke.
6. Reggeli előtt mozogjunk.
7. Kevés hust együnk, lehető legjobb megfőve.
8. Tejtől óvakodjunk.
9. Mentől több a zsiros étel, annál jobb.
10. Legyen száműzött minden szeszes ital.
11. Hálószobánkban semmiféle állatot se tőrjünk.
12. Eljünk lehetőleg falun.
13. Dolgozzunk naponta.
14. Mérsékeljük temperamentumunkat.

Ez a Sawyer pedig tanár a birminghami egyetemen és a tanteremben mondotta el a fentieket, melyeknél a biblia mégis csak jobbat tud:

— Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű legyél a földön.

Gyöngéd célzás. A feleség: Tudod-e fercském: mi a különbség Saturnus és az én ujjam között?

A férj: Bohó kérdés! Mintha bizony csillagász volnék.

A feleség: Megmondjam?

A férj: Hallgass!

A feleség: Nos, Saturnuson van egy gyűrű, ugy-e? Az én ujjamon pedig nincsen gyűrű. Lásd, ez a különbség!

A nők Eldorádója. Ernest Hart leírása szerint valóságos paradicsomi életet élnek a nők Birmában. A férfakkal teljesen egyenjogúak és azoknál sokkal könnyebbé van téve kenyérkeresetük, amit pedig megkeresnek, az csupán őket illeti. A házasságkötés szerfölött egyszerű. Igaz ugyan, hogy huszéves kora előtt csak szülei beleegyezés mellett mehet férjhez a lány, de ha sikerül választottjával háromszor megszöknie, jogérvényes házasság jön létre. S melyik lánynak ne sikerülne háromszor megszöknie? — ha a törvény is akarja.

Attila pénze.

Tudósaink minden időben ragaszkodtak a hun-eredetnek hagyományához. Nem is akadt a mult század végeig senki, aki a hun-magyar rokonságot kétségbe vonni merete volna s egy szenzációt keltő felfedezésnek kellett közbelépnie, hogy a hun-eredet hagyományának hitele meginogion.

Ekkor történt ugyanis, hogy Sajnovich Finnországban a finn és magyar nyelv között rokonságot vett észre.

Mivel azonban a finn-rokonság védelmezői egyfelől a finn-rokonok felfedezése, másfelől a hun-eredet hagyománya közt fennforgó nagy ellentétet sem akkor, sem azóta kiegyenlíteni nem tudták, a nyelvrokonság meglepő adataitól elvakítva úgy segítettek magukon, hogy a hun-eredet kérdésében egyszerűen tagadtak.

Ily röviden bánt el nemzeti hagyományunkkal legutóbb Hunfalvy is.

Anonymus hitelességét derekasan megvédelmezte ellene Rohonyi, Hunfalvy összes érveléseit és állításait halomra döntvén. Méltán ellene fordult legutóbb gróf Zichy Jenő is, midőn a hun-eredet érdekében sikra szállt.

A hun-eredet mellett újabb adatok bizonyítanak és egy ilyen újabb adatul kívánom felhozni az Attila pénzét.

Attila pénzét több európai muzeum őrzi, a nemzeti muzeumban azonban nem találtam. Egy híres régészünk azt mondta nekem, hogy ő már látott ugyan olyat, de annak a hitelessége megállapítva nincsen. Alább fogom előadni okaimat, miért tartom én Attila pénzét hiteleseknek, itt csak röviden megjegyzem, hogy a világalomra törekvő Attiláról, ki fél Európát leigázta s adófizetőjévé tette és így a pénz jelentőségét kétségtelenül ismerte,

épen nem valószínűtlen az a feltevés, hogy maga is veretett pénzt.

— Nem régiben kezembe akadt egy régi könyv (Somogyi Cs. Sándor: *Dentumogerek*), melynek egyik jegyzetében egy német tudósnak Attila pénzéről való leírása foglaltatik. A pénzen többrendbeli jegyek vannak, melyek az illető tudós előtt megfejthetetlenek. Ezek közül az egyik — ugymond — olyan mind egy szarkaláb, egy másik pedig, mint egy kereszt, minek folytán a pénzt gyanus szemmel tátszik nézni, mert el nem tudja gondolni, mit kereshet a kereszt. Attila pénzén, aki pogány volt. Ezeket a titkos jegyeket azonban már Somogyi megfejtette, kijelentvén, hogy azok Attila nevének hun-székely írásjegyekkel írt betűi („Attil“), csak hogy ő a további fontos konzekvenciákat levonni nem tudta.

Magam is megtekintvén Telegdy Rudimentáiban a hun-székely írás alfabetumát, a kereszt jegyét *i* betűnek, a szarkalábhoz hasonló jegyet *l* betűnek, e kettőt együtt tehát *il*-nek találtam, ami kétségtelenül az *At-il* végső részének felel meg.

Ez pedig fontos, sőt döntő bizonyíték a székelyek hun eredete mellett. Igazolja ez ugyanis, hogy Attila hunjai ugyanazon írásjegyekkel éltek, mint a székelyek, kiket a hagyomány különben is a hunok utódainak tart s kik hun betűket egészen a jelenkorig megőrizték.

Miután továbbá történelmi adataink szerint, midőn a honfoglaló magyarok mai hazájukba bejöttek, a székelyek, mint régvárt testvéreiket üdvözölték őket s hozzájuk csatlakozva, velök együtt vettek részt a honfoglalás nagy művében, ebből okszerűleg következtetve, a magyarok hun eredete is igazolva van, még pedig annál is inkább, mert, miként a szintén hun-székely betűkkel írt, magyar szövegű névjegyzéket tartalmazó „turóczi fakönyv“ bizonyítja, ezzel az írással nemcsak a székelyek éltek az erdélyi hegyek közt, hanem a magyarok is Magyarországon.

Igaz ugyan, hogy Szabó Károly ennek a turóczi fakönyvnek a hitelességét megtagadta, de felhozott okai (hogy tudniillik fára és nem papírosra van írva, hogy nem a székelyek közt kelt, hanem Felső-Magyarországon s hogy a *vitéz* szó *vétiz*-nek van írva), annyira gyengék a hitelesség megtagadására, hogy egyáltalán nem tartom indokolhatónak, hogy ezt a történelmi emléket ily kicsinyes okok alapján koholmányának tekintsük.

Ugyanazon hun-székely írással éltek tehát mind a hunok, mind a székelyek, mind a magyarok s mindegyik nemzet irásából egy-egy eredeti emlék napjainkig fentmaradt. Így a hunok írása Attila pénzén, a székelyek írása az enlakai templom menyezetének föliratában, a magyarok írása a turóczi fakönyvben.

Ez a körülmény tehát teljesen bizonyítja ama nemzeti hagyomány valóságát, hogy mind a székelyek, mind a magyarok, a hun nemzettel egy nemzet s illetőleg a hun nemzetek utódai.

Áttérve Attila pénzére, ha egynemely tudósok talán épen azért nem tartják Attila pénzét hitelesnek, mert azon a kereszt használata gyanus, én megfordítva, épen a keresztnek, mint a hun alfabet *i* betűjének s egyáltalán az „Attil“ név hun betűkkel való kiírásának szempontjából vitatom a pénz hitelességét s teljesen kizártnak tartom a koholást, kizártnak különösen azért, mert fel nem tehető, hogy egy eventualis s ez esetben bizonyára külföldi hamisítónak egyáltalán esze-ágába is juthatott volna, hogy a pénzre Attila nevét székely betűkkel írassa rá. Ily valószínűtlen feltevést minden esetre annak kellene bizonyítani, ki a koholást állítja.

Végül, miután Attila pénzét természetben még nem láttam s azt csakis a hivatkozott könyvben foglalt, futólagos leírásból s Somogyi megfejtéséből ismerem, ez uton kérem fel hazánk régészeit, numizmatikusait, éremgyűjtőit, hogy engem a szerkesztőség útján annak körülményes leírásával, esetleg fotografikus másolatával, különösen a rajta levő összes jegyek pontos rajzaival megismertetni s velem a pénz hitelességére vonatkozó adatokat s forrásműveket közölni sziveskedjenek, hogy főleg a hitelesség kérdését további vizsgálódás tárgyává tehessem

Kvóta-Naptár.

Kiguberálta erre az 1896-iki provizóriumos esztendőre Mokány Bercei. Számos képpel és egy glanczos műmelléklettel. Ára 1 kemény pongó fióres.

A kedélyek elsavanyodnak, a sok hangulatos szózáttól megsiketülnek az emberek, a humor elposványosodik, a nagy törekvésben elfásul a vigásra való hajlandóság. Csak Mokány Bercei tartja meg aranyos fiatalágát az ő jó kedve olyan, mint a jó magyar bor: zamatos, kedvre derítő bár egy kissé erős a cukros vízhez szokott legényeknek. A magyar bort megdézsmálta a fillokszéra, a Mokány Bercei nedűjének nem ártott még a fillokszéra sem. Bőséges, vig szüretet tart az idén is, mint annyi sok esztendő óta.

Ebben a sanyaru, komoly időben esemény számba megy a szivderítő, vigságos kalendárium.

A stillezerü Berikkantó után következik a tizenkét hónap, ugyanannyi különböző adónemben. Azután következik az adomák, borsszemek, mondások tarka csoportja.

Csak úgy találomra közlünk belőle egy marokkal:

Borsszemek.

Mért csak a nyulra, mért nem mondják ki a macskára is a sajnálati időt?

Egy mester többet ér az ezermesternél.

Sokan vakon követnek minden bölcséleti tant. Ezek a szellem jobbágyai.

A gyanu sohase alszik, mégis egyre ébresztgetik.

— Miért mondják: *anyanyelv*? — és miért nem anyanyelv?

— Mert a napa ritkán jut szóhoz.

A medve nem stréber. Sohasem is lesz belőle p. orozslán. Hiszen mindig csak a *maga* talpát nyalja.

Szaftos mondás.

Gyerök boldogság kezdődik a bölcsönél és végződik az esküvőnél. A házassági boldogság kezdődik az esküvőnél és végződik a bölcsönél.

Egy hamis hang erontja a lezűbb harmóniát — egy rossz blatt cfucscsantja a legáundungosabb blattot.

Adomák.

Egymásra licitálnak.

1-ső férj. — Barátom, nincsen fogalmad róla, hogy az én feleségemnek mekkora haja van. Mikor kibontja, a sarkát veri.

2-ik férj. — Mi ez az én feleségem hajához képest...

Az övé mindjárt a földre esik.

Az asszonyi természet.

— Miért nyujtja Ella kisasszony mindig csak a kis ujját, ha fiatal emberrel fog kezét?

— Mert azt hiszi, hogy ha a kis ujját nyujtja, az egész kezét fogják kérni.

Kárba veszett.

Czirok Máté gazdát a választások alatt tökéletesen fektették le a korcsma házi kanapéjára. Amint ott fekszik, kutyája odamegy és megnyalja az arcát. Máté gazdából ilyen bőfög ki az igazság: Hiába csókusz, szógám, mégse löszöl követ.

A vendéglős és fia.

— Nini papa, ott valami szalad a kukoricza között. Nyul-e vagy macska?

— Az az elkészítéstől függ.

Toilette.

Ő nagysága: Nos, Juczi? Megtaláld a rózsát, amit a hajamba akarok tűzni?

Juczi: Meg, nagysága. Csakhogy már most a haját nem tudom, hová raktam.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Uj anyakönyvvezetők. A belügyminiszter Heves vármegyében a baktai anyakönyvi kerületbe Bernekkér Ferenc közönségi jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a honti anyakönyvi kerületbe Himfi Géza segédjegyzőt és a nagy-bátonyi anyakönyvi kerületbe Wiesner Antal segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

Kinevezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter Bácsfi Ferenc okleveles tanítót állami elemi iskolai tanítónak; Dugovics László okleveles tanítót a sajdik-humenezi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki; a földművelésügyi miniszter Fleischer Samu merényi lakost Szepes vármegye igói járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(15)

— A gyermekemet vette el, — a gyermekemet rabolta el —

— Ugy tudom, hogy a lányát önmaga küldte el a kastélyba, — vágott közbe Boleszláv.

De az öreg asztalos nem hagyta a mondókáját megszakítani.

— Becstelenné tette a gyermekemet. De még többet is tett fiatal ember, — ami az apai szívet még jobban hasogatja, — mert ha elzüllött vagyok is, azért hazafi is vagyok — mert Poroszországban még az elzüllöttek is szeretik a hazájukat, — mert mi poroszok egyáltalán el se züllünk, — de a gyermekem, — hó, — tudja mit tett a gyermekemmel? — Korbácsütésekkel kényszerítette rá, hogy elmenjen ködben és éjszakában és — de azt hiszi, hogy azóta is van gyermekem? — Nincs, uram, megátkoztam azt a nőszemélyt — az én husomból és véreből való, benn vagy már, — ezt mondtam neki. —

— De a vérdíjat, azt elvetted tőle! ezt elvetted tőle! ezt akarta Boleszláv válaszolni, de meggondolta, hogy evvel az apja bűnét is kiszolgáltatná ezeknek a farkasoknak.

— És atok alatt állasz, mondtam neki s aki uton-utfélen talál, üssön agyon, mondtam neki s most menj a te nagyságos uradhoz — mondtam neki — aki vigyázzon magára — mondtam.

Ebben a pillanatban a schrandeniek olyan hangosan kezdtek orditozni, hogy kiabálásuk elnyelte az asztalos szavait. — Idegen alakok eléje tolokodtak és közre fogták őt. Csak éles, káján kacagása hangzott ki a tömegből, amely elnyelte.

— Nos, mit jósoltam a báró urnak? kérdezte Merckel ur az ő jóakaró mosolyával.

Boleszláv a párnás szék karjára támaszkodott, összeszorította fogait és keményen nézett a schrandeniek tömegére, mely minél jobban feléje fordult.

„Ha csak egy is fölemeli az öklét, a többi agyonveri“ gondolta magában. Hideg vér, az volt most a földolog.

— Bocsássatok keresztül emberek, mondta, s megpróbálta, hogy a kezével utat nyisson magának.

A szemének hideg, aczélos tekintete volt-e, vagy a sapkáján csillogó hadnagy jelvény, ami a dühöngőket megfékezte — az út szabad lett s ő a tömegbe keveredett.

Minden lépésnél várta, hogy hátulról reá zudul az első halálos csapás; mert csak addig volt biztonságban, amíg a szeme ügyelni tudott. De nem — akadálytalanul jutott a szabadba. Merckel Félix nem állott többé az útjába.

Az egész csödület — most már asszonyokkal és gyermekekkel tarkítva — ott bandukolt a nyomában.

Mikor a lelkész lak kertjéhez ért, amelynek fala a déli nap sugaraitól előntve fehéren világított feléje, érezte, hogy a szívéből valami nyomás húzódik fel a torkáig és szinte fojtogatja.

Az öreg lelkészben volt utolsó remény-sége. Az is el fogja kergetni küszöbéről? De nem ez okozta, hogy melle ebben a pillanatban olyan lázas aggodással zihált.

Aggodást csak vele szemben érzett, azzal az egygyel szemben, aki elutasíthatta vagy föl-emelhette, őt, a tisztátalant, a gyalázatossággal mocskoltat, föl önmagához, a béke és ártatlanság csudás világába.

— Hogyan fogja vizontlátni?

Nem fog-e rémülten visszahorzadni, ha ebben a ruhában, porosan és elzülve, ettől a garázda csordától kísérve, látja ismét maga előtt? Pedig úgy történt?

— Egy ijedt kéz szakította fel a veranda üvegajtóját...

Ez ő volt. Neki kellett lennie. — Az a napsugaras, karcu alak, amely remegve próbálja karjaival elhárítani őt és a vad hordát — az ijedtség halk sikolyával — és eltűnt, mielőtt Boleszláv csak egyellen kérdő, könyörgő pillantással tapadhatott volna az imádott arcvo-násokhoz.

Szeme előtt fehér köd terjengett. Félig gondolatlanul botorkált fel a veranda lépcsőin s becsukta maga mögött az ajtót, várva, ami most történni fog.

A schrandeniek, akik a verandát megszállották, piszére nyomták az orrukat az üveg-falakon, csak hogy jobban lássanak.

Az egyik üvegábla megcsörrent. Valami tolakodó szoritotta bele azt, aki előtte állott.

Ekkor felhangzott odabenn az öreg lelkész szava. Nehéz bunkósbottal jelent meg a verandán. Fehér haja ziláltan lengett magas homloka fölött. A sasorr czimpái megremegtek, mintha harcot és halált szimatolnának. A hó-fehér szemöldökök alól, amelyek szétzilált pamacsokként ugrottak elő, izzó szemek világítottak, mint a parázs.

Götz volt ez, az öreg lelkész, aki 1818. márciusában keresztet ragadt s háta mögött egy dobossal házról-házra járt, hogy a schrandenieket a szent harcba szólítsa. S ha a kö-nigsbergi fölvonulás közben eszméletét nem veszti, ki tudja, nem követte volna-e a harcba is az ő kis csapatjának embereit!

A schrandeniek fölöttébb respektálták az öreg ur erélyét s alig látták meg a suhogó füttykést, már szaporán el is menekültek az ablakoktól, hogy a kertajtón keresztül kerekelt oldhassanak.

— Ti gyujtogatok! Te Korah csöcseléke! — pattogott mögöttük, az üvegajtót felszakítva — csak gyertek vasárnap a templomba, majd az orrotok alá füstölök!

Aztán Boleszlávhoz fordult és sötét pillantással mérte végig. Megakadt a szeme azon a katonasipkán, amelyet Boleszláv az ujjai között szorongatott.

— Ön végigküzdötte a hadjáratot? kérdezte tőle.

— Végig!

— Ha nem látnám az ellenző fölött a keresztet, azt kérdezném, a poroszok mellett, vagy ellene-e?

Boleszláv, akinek gondolatai még az eltűnt napsugaras alakon csüngtek, eleinte nem értette meg, de aztán hirtelen haraggal lobbant fel.

De az öreg lelkész nem volt az az ember, akinek mindjárt inába száll a bátorsága s mialatt a két szempár sötéten meredt egymás felé, így szólt:

— Schranden Boleszláv, van-e jogom ilyen gyanura vagy sem?

Ekkor Boleszláv lesütötte a szemét. Az egykori tanító szigorú tekintetét nem tudta elviselni.

A lelkész kinyitotta dolgozószobája ajtaját, könyvszekrények és pipaállványok közt mindenféle fegyver látszott ott a falakon, és így szólt:

— Annak a sipkának a kedvéért, amelyet visel, ám lépjen be. De végezzen gyorsan. Egy Schranden számára ebben a hajlékban nincsen hely.

Botját a sarokba támasztotta, a virágos hálóköntöst átvette sovány tagjain s fel és alá sétált a szobában.

Boleszláv alig tudott szóhoz jutni. Mint valami gonosztevő, úgy állott a férfi színe előtt, akinek ajkairól minden szó úgy égett, mint az olvasztott érc. Bizony nem csekély vállalkozás volt, hogy az apja bűnét a saját becsületes vállaira vegye át.

— Lelkész ur, kezdte dadogva, felejtse el egy pillanatra, hogy a Schranden nevet viselem.

(Folytatása következik.)

Bőrszékípar és * *
* * Butorbőrsajtolás
KENDI A.
BUDAPEST,
IV., Károly-utca 2,
(Eváng. iskola-épület.)
Állandó nagy készletek valódi bőrszékek és karosszékekben eddigénél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Hép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Vasárnap d. u.	Az arany ember	—	—	Niobe	Az oroszán vadász	Derül-Borul A báránykák	—
Este	Liliomfi	—	Bohéme	Valéri nász	Kukta-kisasszony	Titok	—

Magyar Nőnevelő Intézet

VI., Andrassy-ut 25. sz. I. emelet 4. ajtó. (48)

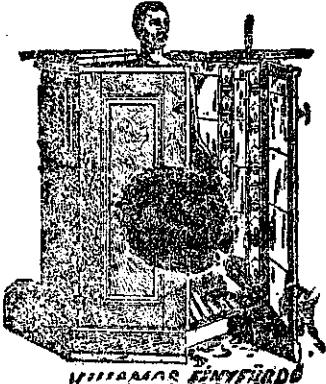
A magyar királyi operaházzal szemben.

Bofjárt: Daloszház-utca 1. sz. Budapestben.

Megnyitott: Dr. Wlassics Gyula kultuszminiszter 1818. e. sz. alatt kelt erkölcsi és anyagi támogatásával 1897. szept. 25-én.
Az intézet a jelen legmagasabb igényeknek megfelelően, a külföldi iskola-szalonok mintájára rendeztetett be.
Tantárgyai: Magyar nyelv, olvasás, írás, történelem, magyar irodalom, esztétika, magyar művelődési és politikai történelem, műrajz és festészet, — francia, angol, olasz és német nyelv, — ének, zongora, hegedű, czimbalom, tánc és háztartás. — Minden tantárgyból hetenként kétszer tartatik előadás. Beiratási díj 2 frt. Tandíj tantárgyanként havonként 5 frt. Beiratkozni naponta lehet d. n. 3-tól 5-ig. Denekő növendékek ellátási évi díja 600 frt. Működőlék egyes alkalmi fellépésekre előkészítettek.

Felvételek teljesen kezdők és legmagasabb iskolát végzett növendékek.
A tanulmányait mintegy fejleszteni akaró növendékeknek külön tárgyaló terem áll rendelkezésükre, hol hasznos és szórakoztató olvasmányokkal, idegen és magyar nyelvű tárgyalással tölthetik idejüket, egy hivatalos tanárnő vezetésével.
Beiratkozni egyes tantárgyakra és rövidebb időre is lehet.
Az intézet tanév 8 hónap.
Az intézetben minden második vasárnap tudományos előadások és művész-csillagok rendeztetnek.
Bővebb felvilágosítást nyújt

az igazgatóság.

Magyarországon a legelső és egyetlen

Dr. Palócz Ignác

v. Szt. János kórházi orvos
Bpsten, k. egészségügyi tanár

Természetes gyógyintézet (Rendelő-intézet)

BUDAPEST, VÁMHÁZ-KÖRUT 7. SZÁM I. EMELET.

Rendelés: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-5-ig.

A legtöbb heveny és időlt betegségnek csak a természetes gyógymóddal lehet biztos és maradandó gyógyulást elérni. Tágas gyógyteremim még a szakértők által is elismert tökéletes-séggel vannak berendezve. Gyógyintézetemben rendezett **Korcsakalkotó villamos fényfürdő, villamos homokfürdő és rezgő masszázsa, meszre felülmúlják az összes meleg- és iszapfürdő hatásait, különösen hasznosak vese-, máj- és gyomorbetegségeknél, oszlop- és kőszéves bántalmaknál és a csontok elgörbülésénél. Elektromasszázsa, villamos zuhanyozás és villamos vízfürdő kitűnő hatásúak női bajok, migrén és valamennyi ideggyengeségből eredő betegség ellen. Légzőszék alkalmazása sürített és ritkított levegő beszívása megbecsülhetetlen asztma és tüdőcsucs-hurát ellen. Reflektált villamosfény biztosan gyógyítja a fekélyeket. Ezeket még kiegészítik: Thure Brand-féle masszázsa, Kneip-kúra, gőzölések, pontos diétamegzabás, svédgimnasztika stb.**

„A Természetes Gyógy mód Kézikönyve.”

Írta: Dr. PALÓCZ IGNÁCZ.

Megbecsülhetetlen tanácsadó mindenkinék az egészség megőrzésére és a betegségek megszűntetésére. A ki ezen könyvet olvassa, önmagának és családjának házi orvosa lehet. Kapható és megrendelhető a szerzőnél és minden könyvkereskedésben. **Ára 3 korona.**

XXVIII. évfolyam. Előfizetési felhívás XXVIII. évfolyam.

„MERCUR”

hiteles pénzügyi sorsolási szaklap XXVIII. évfolyamára.

- A „MERCUR” a legrégebb pénzügyi és sorsolási lapja Magyarországnak
- A „MERCUR” sorsolási rovata csak hiteles adatok alapján készül és emélfogva feltétlenül megbízható.
- A „MERCUR” elismert megbízhatóságával legtökéletesebben szerkesztett sorsolási jegyzékei által tűnik ki és hivatalos sorsolási köztönye a legtöbb állami, városi hivatalnak, pénzügyintézetnek stb.
- A „MERCUR” nélkülözhetetlen közlönye minden tőkepénzesnek, a meny-nyihen megbízható értesüléseket közöl a bel- és külföldi **gabona- és értéktőzsdék helyzetéről**, továbbá minden közgazdasági és pénzügyi eseményről.
- A „MERCUR” előfizetőinek **osztályorszájáték hivatalos nyere-ményjegyzéke** ingyen melléklet gyanánt jár. Ezen kívül az év végével minden előfizető díjtalanul kapja meg a

Mercur könyvét az 1898. évre,

mely számos közgazdasági közleménye stb. kívül tartalmazza a bel- és külföldi sorsjegyek, záloglevelek stb. mindazon számaint, melyek az 1897. év végéig kisorsoltáltak, de nyere-ményük mindaddig még nem vettek fel. **A Mercur Évkönyvéből** tehát megtudható vajjon bármely sorsolási lapnak alvett értékpapír a kibocsátás napjától 1897. december végéig kisorsoltatott-e vagy sem. **Előfizetési ára egész évre 2 frt.**

Kitatványszámokat ingyen küld a.

„MERCUR” kiadóhivatala, Budapest, V., Dorottya-utca 12.

„MAGYAR GAZDÁK LAPJA”

KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
A MAGYAR GAZDÁK ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Mutatványszámokat levelező lapon tessék kérni. Budapest, Kemnitz-utca 15. sz. emelet.
Előfizetési ár: félévre 4 forint. Féléves szerkesztő: Főszerkesztő:
Egész évre 8 „ SZABÓ FERENCZ HERÉNYI GÖTHARD SÁNDOR
Kiadóhivatal: Budapest, Akadémia-utca 4. sz. (134)

Előfizetések és hirdetések

felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,
VIII. József-körut 65. szám.
és a főkiadóhivatalban,
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Katonai előkészítő-iskola

Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 13. szám.
Igazgató: FISSINGER J. százados.
Alapított 1893-ban; eddig 8138 tanítványa volt; első és legrégebb hivatásos intézet, mely eddigi kiváló sikereit tisztán alapos és okleveles tanárok által nyújtott oktatási módjának köszönheti.
1898. január 2-án kezdődik a 6 havi tanfolyam az egyéves önkéntesi jog megszerzésére szükséges vizsgálatra.
Részletes prospektus és felvilágosítások díjtalanul. Beiratások minden nap d. u. 4-6-ig.

„Fairbanks” mérlegek

százas rendszerűek, tolosúlyos fémmérlegkarral bírnak és a **hid minden pontján egyenlően mérlegelnek.**
Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.
Különböző gazdák-, gazdaságok, községek és uradalmak részére a legjobb meggyőződéssel ajánljuk. **Gazdasági egyesülési tagok kedvezményben részesülnek.**

„Fairbanks” mérleg- és gépgyár részv.-társaság

Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.
közvetlen központi irodánkhoz Andrassy-ut 41. sz. intézendők.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.
Ő cs. és kir. fonsége József főherceg védnöksége alatt.
Biztosítási tőke: 27 millió korona.
Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása
katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk az **Igazgatóság.**
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa

med. univ. **Dr. Révész Benő**
Budapest, Kerepesi-ut 63., I. em.
24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes **bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat:**
szepelő, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézorr, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal szolgál az arc és a kézápolásra.
Feltűnő eredményt nyújt a titkos betegségek név alatt ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.
Rendel: délelőtt 8-12, délután 3-7 óráig,
Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diszkréción.

Pollitzer Mór és Fia

os. és kir. szabad. orthopaediai kötszerészek.
— Alapított 1860. —
Csak V., Deák-Ferencz-utca 17. sz.

Fontos szenvedőknek.

UJDONSÁG.
Pollitzer-féle ujjonnan javított cs. és kir. szab. gummi sérkötő, a legjobbnak var. elismerve és monarchiának katonáin tul i nagy elismerésnek örvend. Nem csúszik a testről, nem gyakorol kellemetlen nyomást, ugy éjjel, mint nappal hordható. **Czéljárás** sege által az eddigi sérkötők hiányait pótolja. A polótűk a sérvez idomíthatók e biztonsági övvel van ellátva, melyek a testről való lecsuszást megakadályoz. **Árak:** oldalú 7-10 frt, kétfoldú 10-16 frt.
Megrendelésnél a test mérése kérészt:
Gyermkeknek a felvett olcsóbb. **Naz** raktári angol és francia sérkötőkben. **Suspensorium**, haskötő, göröcs-gummiharisnya, egyenestartó, Mólfeccskötő, légména ágybú-tét és havi-baj felfogók dus választékban kaphatók, valamint a legfinomabb francia és angol **GUMMI kőszelvények, valótlan jótállás mellett. Roulé** eredeti dobozban, tucattja 3, 4, 6 és 8 forintért. **Loulé** egyenként csomagolva, tucattja: 3, 4, 6 és 8 frt. **Capote** anorion, (rövid) fehér színű tucattja 3 és 4 frt. narancsszínű 5 és 6 frt. **Riktária** tucattja 4, 6 és 8 frt.
Halhólyag (hosszú) tucattja: 3, 4, 6 és 8 frt. **Halhólyag** (rövid) tuc 4 és 6 frt. **Pely Borus** Haaso drbja 3 frt. **Pol** Porus Mensinga darabja 2 forint 50 krajczár. **Párisi** óvspongyar tucattja 4 és 6 frt. (47)

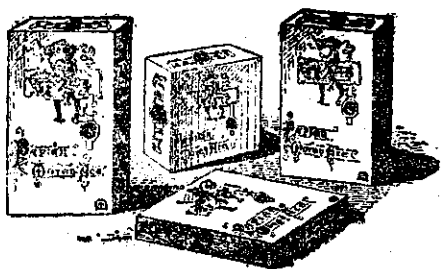
Az ezredéves országos kiállítás alkalmával a legmagasabb kitüntetéssel: a „MILLENNIUMI DISZOKLEVÉLLEL” kitüntetve.

EISELE JÓZSEF

réz-, érozsmü- és gőzkazán-gyár,
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 138.
Hegesztett munkák,
Gőzkazánok, vitzisztítók, reservoirok, csővezeték, felszerelvények.

Kanitz C. és Fiai Budapest, Dorottya-utca 12.

Stuárt Mária-doboz.

Legfinomabb világoskék levélpapír, egész uj alakban. Magas keskeny alak, dob. 1.60, kesk. hosszú 1.40. Mignon-alak 1.20. Levelező lapok 1.—

Crown Mill. koronás-papír.

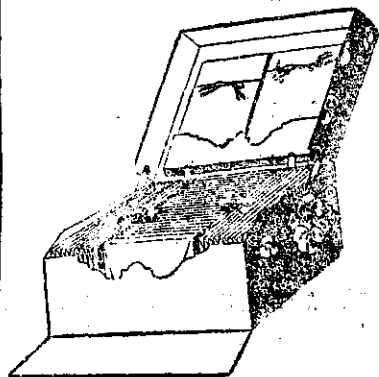
Legfinomabb elefántcsont-papír. Baronet-alak 1.—. Khedive 1.20. Gentry 1.40. Elegáns monogrammal 80 krral több.

Középkori hollandi papír.

Legfinomabb merített papírok, uj alakokban. Magas keskeny alak, dob. 1.80, kesk. hosszú 1.80. Mignon-négyzög 1.50.

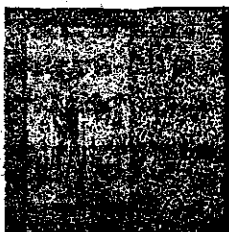
„Pensée” család-doboz.

Finom világos-színű papírok és levelező lapok. Ára 1.60.

Czélyszerű és elegáns karácsonyi ajándékok

„Az öt érzék”.

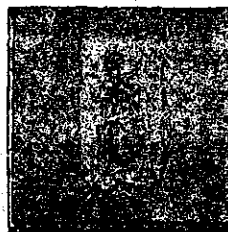
Remek rézmetszeti levélpapír.

Kocsizó alakok.

Művészi genre-képek.

Kerékpár-posta.

Elegáns sikkes fajta.

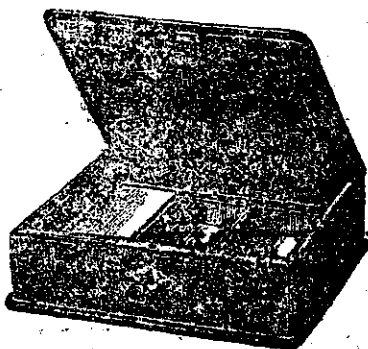
„Alpin Club” család-doboz.

Igen ajánlatos doboz.

Legfinomabb diszkrét színű levélpapírokkal és levelező lapokkal. Igen díszes doboz 3.75.

Pénztár-doboz bőrből börcpénztárkönyvvel.

Rendes háztartásban majdnem nélkülözhetlen. Finom kiáll. 5.—. Könyv nélkül 3.50.

Amerikai tölthető tollszárak, valódi arany-tollal.

Szerkezetük egyszerű és tartós.

Waterman „Ideal” közép 6.—. Nagy „Ideal” 10.—. Pelican 8.—.

Ezekon kívül nagy választékban:

Levélpapír kasettek
Írómappák
Double arany crayon
Tentatartók
Íróasztal készletek
Levelezési és jourkönyv stb.

Képes levelező-lap albumok
Levélfelnyitók
Czélyszerű íróasztal-czikkek
Amerikai redőnyös íróasztalok stb.

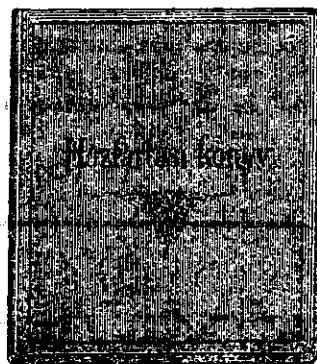
Karácsonyi díszítések
Festék-szekrények
Társas- és Fröbel-játékok
Rajz-kazetták
Kis könyvnyomdák
Bélyegalbumok stb.

Karácsonyi és ujévi kártyák

különös nagy választékban.

Háztartási könyv

igen czélyszerű beosztással.

Vászonkötésben 3.50. Francia amateur-kötés 5.—.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Meg nem felelő tárgyak visszavétnak.

Részvénnyitke 3 millió forint o. é.

THE MAYPOLE COMPANY LTD. LONDON.

Részvénnyitke 3 millió forint o. é.

„MAYPOLE SOAP”

(angol festőszappan)

Vezérképviselet és szétküldési raktár:

Sonnenschein Lipót

BUDAPESTEN,

V., Arany János-utca 15. sz.

Wien, VII., Neubaugasse 15.

Néikülzhetlen minden háztartásban. Kéves erő vizzel és ezen világhírű szappannal minden hölgy vagy léány 15 perc alatt, egész ruhát vagy derekat, gallérokat, himzőseket, seifrom-aszöveteket, szallagokat, csipkét, selyemkisztyát, hajsznyát, továbbá battiszt, karton, szalín és bármily gyapjuszövetet tetészes szorintu, valódi mosható szindre képes festeni.

Tegetthof, sötétbordeaux és rikító vörös színben szintén raktáron.

Gyászcseteknél, teljes ruhátárak 1 óra alatt a legszébb feketére festhető.

Minden színben 40 kr., fekete és tegetthof színben darabja 50 kr.

Nagyban és kicsinyben kapható:

Mörtvay Testvérek, nagykereskedőknel, Arany János-utca 10.
Török József, gyógyszeriarában, Király-utca 12.
Neruda Mándor, gyógyszerkereskedő, Kossuth Lajos-utca
Molnár és Moser, Koronaherezeg-utca 9.

Wald Gyula, Király-utca 34.
Kartschmaroff A., Kerepesi-út 41.
Lux Mihály, Múzeum-körút 7.

Továbbá minden gyógyszár-, illatszár-, nyartya-, szappan és rövidáru üzletben.

FIGYELMEZTETÉSÜL: Minden árabb „Maypole” használati utasítással van ellátva, tessék ehhez alkalmazkodni.

19. évfolyam.

19. évfolyam.

Fizessünk elő az „ORSZÁG VILÁG”

SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAPRA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. VÁRADI ANTAL.

(144)

mely két évtizedes fennállása óta mindenütt el van terjedve.

Az *Ország-Világ* az aktuális események valóságos lexikona, mert mindenkor *képen és írásban* mutatja be a hét legújabb közérdekű eseményeit.

Az *Ország-Világ* a tudománynak és a szépirodalomnak minden ágát felkarolja. Az elbeszélések, rajzok, költemények, tárczák és regények a legjelesebb írók tollából valók.

Az *Ország-Világ* majd minden második száma a *párisi és londoni divattalakkal egyidejűleg* a legújabb *divatot* is bemutatja szóban és képen, a hölgyeknek akarván közelről érdeklődő közleményekkel kedveskedni. Közül az *Ország-Világ* ezenkívül nagyon gyakran cikkekkel és képekkel a *háztartás*, a *gazdászat*, a *kerétszet* és a *konyha* köréből, előkelő orvos munkatársai pedig a *házi orvosi* közleményeket írják kellemes és szórakoztató olvasmány gyanánt.

Az *Ország-Világ*nak a laphoz csatolt külön regénymelléklete évente legalább *négy vastag kötetet és borítékkal ajándékozza meg az előfizetőket*, mely köteteknek bolti ára nem előfizetőknél egyenkint 2 forint.

Az *Ország-Világ* képei a legjelesebb művészek esetei alól kerülnek ki s művészi reprodukcióban lesznek közölve. Zenemű mellékletei a legkiválóbb zeneszerzők műveit hozzák, opera- és operett-ujdonosságokat s egyéb zeneműveket vegyesl.

Minden előfizető megkapja karácsonyi ajándékkul az Ország-Világ Irodalmi Almanachját, egy páratlanul fényes tartalmú és kiállítású díszművel, melynek különben 2 forint lesz a bolti ára.

Egy másik *örvást* kedvezményünk az, hogy aki az egész évre szóló 8 forintnyi előfizetési összeget 80 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak három regényt küldünk; aki 4 forint előfizetési összeget 50 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak két regényt küldünk és a ki csak 2 forint negyedévi előfizetési díjat 30 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld díjtalanul.

Az „ORSZÁG VILÁG” előfizetési ára:

Egész évre . . 8 frt. | Fél évre 4 frt. | Negyed évre . . 2 frt. | Egyes szám ára 20 kr.

Akik most előfizetnek az „ORSZÁG-VILÁG”-ra, azok ujévig ingyen kapják a lapot, s az előfizetés csak Január hó 1-től számítódik.

Az *ORSZÁG-VILÁG* szerkesztősége és kiadóhivatala: **BUDAPEST, V. kerület, Hold-utoza 7. sz.**, ahova az előfizetések küldendők. Mutatványszámmal bárkinek készséggel szolgál az „Ország-Világ” kiadóhivatala.

BUDAPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS ORSZÁGOS ZÁLOGKÖLCSÖN RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi irodái és váltóüzlete:

VI. kerület, Andrássy-ut 5. szám.

Fiók: **IV. ker., Koronaherczeg-utca 11.**

Zálogház fiókok:

IV. kerület, Károly-körút 18. szám.

VII. kerület, Király-utca 57. szám.

VIII. kerület, József-körút 2. szám.

IV. kerület, Zsibáros-utca főpostával szemben.

Befizetett részvénytőke: 10.000,000 korona.

Elfogad betéteket takarékbetét könyvecskék és pénztárjegyek ellenében **4%-os kamatozással**, valamint folyó számlában (chek-számlán). — (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti.)

Leszámitol váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra.

Üzleti órák: d. e. $\frac{1}{2}9$ — $\frac{1}{2}1$ -ig

Váltóüzlete

Üzleti órák: d. u. 3— $\frac{1}{2}5$ -ig

megbizásból teljesíti

— mindenféle értékpapírok vételét és eladását —

a legelőnyösebb feltételek mellett.

A lélekragasztó.

A törvényszék előtt múlt október 22-én egy 90 éves öreg paraszt állt mint vádlott verekedésért, hol a következő tárgyalási párbeszéd fejlődött ki:

Elnök: Ön 90 éves és verekszik?

Vádlott: Felforrta a vérem a sértésre.

Elnök: Hová való kend?

Vádlott: Hont-Szántóra.

Elnök: Talán sok szántói vizet iszik, hogy olyan nagy kort ért?

Vádlott: Iszok én biz tekintetes uram, mert mindennap hoznom kell a hátamon, egy korsóval az apó, aki azt tartja erről a vizről, hogy ez ragaszt meg a lelket a testéhez.

Elnök (a bírákhoz): Rendelni kell belőle. Ez a legjobb víz. Olyan a vizek között, mint az aszszonyok között az, amelyeknek nincs nagy híre, de az okosok annál is inkább megbecsülik s hozzá pártolnak. Ára 25 nagy palackjával 1 forint.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger** biztos hatású

Mellpasztillái

veendők. (1 doboz 50 kr. = 1 frt. Próbadozoz 25 kr.) A gyomor rendellen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak **Egger szóda pasztillái**. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerertárban. — FÜ- és széküldési raktár Magyarországon; (27)

„Nádor”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Előnyös fizetési feltételek mellett

kaphatók: Optikai műszer, lát- és tábori látószó, légnyommérő, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyomatott utasítással, villamos sürgönyzó-távbeszélő és villámhárító, villamos villágítási berendezések.

Emberi műszerek. Árjegyzék ingyen.
Hatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Newyork-kávéház mellett.)

Rum, finom likőrök

bárki házihasználatra hideg uton mind a készülék nélkül kitünő minőségben előállíthat. **Dugók, gumi tömlők.**

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST,

5. Dohány-utca 3.

Alapított 1869.

Alapítónak 1869.

Kézimunkák,

nemkülönbön hímzőanyagok és hímzőszóvetek. **rendkívüli nagy választékban** szabott gyári munkák kaphatók.

Bérczi D. Sándor,

női kézimunka n agyiparosnál Budapest t, Király-utca 4. — Képes árjegyzékem 1185. eredet kézimunka-rajzzal kívántra rendelkezési n áll. Gyári raktár a legjobbnak elismert (89)

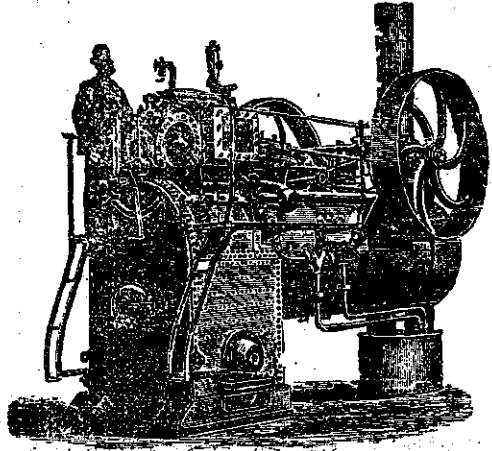
„Victoria” kézhímzőgépi tek.

Darabja 4 frt.

Vízszelatelők írgendémnyit kapnak. Hozzávaló hímzőkeret és hímzőanyagok nagy választékban.

KÖTZÓ PÁL

V., Lipót-körút 18. sz.

A t. cz. vevőközönségnek szives tudomására hozza, hogy nagyobb kényelmükre irodáját

V. ker., Lipót-körút 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelébe helyezte át. Fentartotta azonban a VIII. ker., Szentkirályi-utca 49. sz. a műhelyt és az V. ker., Lipót-körút 8-10. sz. alatti raktárhelyiségeit.

A közönségnek további pártfogását kérve, ajánlja Garrett legújabb szerkezetű **compound gőzmozgonyait**, félstabil és stabil alakban, amelyek 40% tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozgonyokat és gőzcséplőket, négyszer fordítható acél dobsinikkel, toldást nem igénylő szalmazókkal és nagy szitafelülettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecs kavágókat, reparágókat és minden más gazdasági gépeket. (121)

Rheuma, csúz, köszvény

országserio páratlan gyógyszer az

Izomerősítő Embrocator.

Rendkívüli gyógyszerje az imok köé ekeldött fájdalmakat, az aggatásokat és súlyos testi munka általán beállott izomfalcsúrttséget és fáradtságot rögtön, idült bajokat pedig néhány massago után biztosan gyál megcsinát.

10- és széküldési raktár:

„Arany Kereszt”-gyógyszertára,

Budapest, V., Nádor-u. 2/A.

VÉDJEGY.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. (120)

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

politikai és irodalmi szemle.

Kilenczedik évfolyam.

Belső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Makai Emil, Ignotus, Heltai Jenő.

Előfizetési ára: egész évre 10 forint. Félévre 5 forint.

Negyedévre 2 forint 50 krajczár.

A HÉT régi, megállapodott hitelű lap. A hét kidomborodó eseményeinek hű tükré. Politikai, társadalmi, művészeti és irodalmi kérdésekben a legszabadlelvűbb eszmék és irányok szóvivője. — **Krónikái, Innen-Onnan** rovata, **Irodalmi- és szinikritikái** már rég kivívták a közönség elismerését.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld

A HÉT kiadóhivatala,

Budapest, Erzsébet-körút 6.

Megjelenik minden vasárnap

1848

A Magyar Szabadságharcz

nagy története.

Szerkesztik: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

Megjelenik: 30 nagy albumszerű füzetben.

**1200
képben**

Eddig 3 füzet
jelent meg.

**1200
képben**

Eddig 3 füzet
jelent meg.

Az egész gyönyörű díszmunka mind a harmincz füzetének ára: 9 forint.
Az „ORSZÁGOS HIRLAP” előfizetői nálunk rendelhetik meg a munkát
és pedig:
6 füzet 1 forint 80 krajczár, 30 füzet 9 forint.

Elő lehet fizetni az „Országos Hirlap” utalványán is.

Kimerítő képes tájékoztatót minden előfizetőknek küldünk.

Minden hónapban legalább két füzet jelenik meg, úgy hogy
a Szabadságharcz jubileumára az

1848 Nagy Képes Története

teljes lesz.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP” tek. kiadóhivatalának, Budapest, József-körút 65. sz.

Rendelő-lap.

Alulrotó ezennel megrendelem ily című művet:

Ézernyolczszáznegyvennyolcz. (A Magyar Szabadságharcz 1848—1849-ben).

Szerkesztik: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

30 füzetben 30 krajczár és kérem a füzeteknek a megjelenésekor való pontos megküldését.

Előfizetek és postautalványon beküldök:

6 füzetre	frt 1.80	24 "	frt 7.20
12 "	" 3.60	30 "	" 9.—

Hely és kelte:

Név és állás: